

Hva betyr dåpen for kristne i to menigheter med to ulike dåpssyn?

Per Jostein Johansen

Veileder: Professor i systematisk teologi ved MF vitenskapelig høyskole

Harald Hegstad

MF vitenskapelig høyskole for teologi, religion og samfunn,

AVH5010: Masteroppgave i Teologi 60 ECTS, vår og høst 2020 Antall ord: 40388

Forord

I denne tiden, hvor så mye er preget av økumenikk, samarbeide mellom kirkene, og hvor det nå snakkes høyt og tydelig i de ulike kristne «leirer» om å kunne både respektere og godta hverandres ulike typer dåp, så ønsker jeg å skrive om dåpen. Ikke om hvordan den skal gjøres, og heller ikke om når den skal gjøres, men rett og slett om menneskers egen forståelse av sin egen dåp. Hva betyr den for deg? Hvorfor gjør den det? Hva var dine tanker om dette før, og etter at barna dine kom?

Min tanke har vært at: Kanskje har selve tidspunktet for dåpen noe å si for hvordan dåpen oppfattes? Derfor har også kanskje noe om hva man kan bruke dåpens erfaring til? Som Terje Hegertun sier det i sin bok «Nådens gaver i gjestfrihetens hus»: «Skriften ser ikke ut til å være så opptatt av hva som kommer først; vår personlige relasjon med Kristus, eller vårt medlemskap i kirken. Å tilhøre Kristus innebærer at vi tilhører kirken. Det er hva troen og dåpen gjør.»¹

Det går et veldig tydelig skille mellom to tradisjoner for dåp. Det er ved «barnedåp» og ved «troendes dåp». Barnedåpen skjer, som tittelen indikerer mens dåpskandidaten enda er barn, og svært ofte før barnet kan ha noen egentlig innvirkning på hva som skjer med det. Gjerne i løpet av det første året. Det finnes flere ulike teologier som grunngir hvorfor dette blir rett, med ulike avskygninger.² Troendes dåp skjer med en bevisst stillingtaken av dåpskandidaten, at han /hun selv ønsker å døpe seg, og går til en prest/forstander eller lignende og blir døpt i en seremoni hvor dåpskandidaten selv vitner om sin tro. Dette grunngis av baptistisk dåpssyn.³ Så, innenfor denne grovdelingen finnes det ulike avskygninger, og jeg ønsker å undersøke om det er forskjell på hva dåpen betyr for de ulike menigheter/kirker – ut ifra hvilken dåp de har.

Jeg ønsker å takke min veileder, Harald Hegstad, for raushet og nærmest grenseløs tillit, viktige innspill og korrigeringer. Tusen takk! Jeg ønsker også å takke alle mine informanter som har stilt opp til intervju hvor vi har brukt godt over en time tipper jeg, på å få i boks hvert

---

¹ Hegertun, 2018: 168

² Eidberg et al. 1982: 78-94

³ Eidberg et al. 1982: 11-22

intervju. Takk for deres tid og arbeid til å delta på min master-undersøkelse. Og jeg ønsker også å sende en takk til min korrekturleser.

Videre vil jeg også takke alle mine arbeidskollegaer rundt omkring i Nidaros bispedømme og i Nord-Hålogaland bispedømme.

Og sist, men ikke minst vil jeg takke min kjære kone og barna våre for deres kjærighet, tålmodighet, raushet og livsglede. Uten deres oppmuntring og hjelp hadde nok ikke denne Masteroppgave vært mulig!

Levanger 31.03.2021.

Sammendrag

Denne masteroppgaven er en empirisk studie som sammenligner to ulike menigheter. Den ene driver primært med «barnedåp», og den andre med «troendes dåp». Men jeg har ikke sammenlignet hvordan menighetene praktiserer dåpen primært, men hvordan de som er blitt døpt opplever og tenker rundt sin egen dåp.

Problemstillingen ble slik:

Hva betyr dåpen for kristne i to menigheter med to ulike dåpssyn?

Med betyr mener jeg at jeg også vil ta for meg hvordan dåpen påvirker den dømte, hvordan den innvirker på hverdagen men også hvilke ettervirkninger den har for den dømte og dem rundt ham/henne. Underproblemstillingene ble da slik:

1. Hvorfor har den dømte latt seg dømpe/blitt døpt?
2. Hva tenker den dømte skjer i dåpen, både på det ytre og på det indre plan?
3. Hvordan tenker den dømte om dåpen nå i ettertid? Hva betyr dåpen for den dømte nå?
4. Hvordan påvirker dåpen den dømtes omgivelser?

Jeg tok for meg to menigheter i samme lokalsamfunn. Den ene tilhørende Den norske kirke, og den andre en karismatisk frimenighet med baptistisk dåpssyn. I denne oppgaven har jeg kalt denne menigheten «Menigheten Emmanuel». Jeg forsøkte derfor å finne en luthersk dåpsteologi, og en baptistisk dåpsteologi.

I tillegg ønsket jeg å få med meg også Jeff Astleys «Ordinary Theology» som en bakgrunn for mine dybdeintervju som jeg valgte som metode. Dette fordi jeg anså at slik kunne jeg konsentrere meg og intervjue bare noen få mennesker.

Jeg valgte å gjennomføre en empirisk, kvalitativ studie med noen få intervjuer. Fire intervjuer i hver menighet: To kvinner og to menn.

Jeg tror jeg har fått litt mer lys på hvordan folk tenker om sin egen dåp, og jeg håper jeg har fått fram at det er (faktisk) svært mye som er likt hos disse to menighetene. Likevel har jeg også funnet noen punkter hvor jeg forsøker å finne veier videre, i den enkelte menighet, og også for hva som etter min mening bør styrkes, spesielt i opplæringen i menighetene.

Innholdsfortegnelse

1.	Innledning.....	1
1.1	Dåpen som barnedåp og som troendes dåp	1
1.2	Målsettingen	1
1.3	Problemstilling	2
1.4	Materiale.....	3
1.5	Teori og annen forskning	4
1.6	Metode og struktur	5
2.	Teoridel om dåpen.....	6
2.1	Luthers syn på dåpen.....	7
2.2	Den Norske Kirkes dåpsteologi.....	10
2.3	Baptistisk dåpsteologi	13
2.4	Menigheten Emmanuel's dåpsteologi	20
2.5	Økumenisk dåpsteologi	22
2.6	Ordinary Theology – en livsnær teologi	24
3.	Metode.....	27
3.1	Kvalitativ metode	27
3.2	Forskerens førforståelse og intervjuet som forskningsmetode.....	28
3.3	Utvalg av deltagere.....	29
3.4	Arbeidet med utarbeiding av intervjuguide.....	30
3.5	Gjennomføring av intervjuet	30
3.6	Bearbeiding og analyse	31
3.7	Analyse av intervjuer	32
4.	Analyse og drøfting.....	33
4.1	Presentasjon av de to menighetene.....	33
4.2	Begrunnelse for dåpen.....	35

4.3	Forståelsen av hva som skjer i dåpen	40
4.4	Var det noe du skulle ønske var annerledes?	52
4.5	Dåpens betydning for informantene	59
4.6	Barnedåp vs. troendes dåp	65
4.7	Livstolking	72
5.	Diskusjoner og konklusjoner	77
5.1	Hvorfor har den dømte latt seg dømpe/blitt dømpt?	78
5.2	Hva tenker den dømte skjer i dåpen, både på det ytre og på det indre plan?	80
5.3	Hvordan tenker den dømte om dåpen i ettertid? Hva betyr dåpen for den dømte nå?	88
5.4	Hvordan påvirker dåpen den dømtes omgivelser?	91
5.5	Oppsummering og veien videre	94
	Litteratur	98
	Vedlegg 1. NSD sin godkjenning av prosjektet.	101
	Vedlegg 2. Intervjuguide	102
	Vedlegg 3. Informasjonsskriv	105

1. Innledning

1.1 Dåpen som barnedåp og som troendes dåp

I vår tid hvor det snakkes høyt om å respektere hverandres dåp, ønsker jeg å skrive om dåpen. Ikke om hvordan den «skal» gjøres, eller «når» den skal gjøres, men rett og slett om menneskers egen forståelse av sin egen dåp. Hva betyr dåpen for deg selv? Hvorfor? Og - har dine tanker om dåpen forandret seg etter hvert? Mitt forsknings- område har tatt for seg dåpen som et fenomen og som et rituale. Jeg har undersøkt to menigheter som har to ulike dåpssyn: En menighet i Den norske kirke, som stort sett driver med barnedåp, og som har et tydelig sakramentalt syn på dåpen. I tillegg Menigheten Emmanuel som forkynner og praktiserer troendes dåp, for «voksne» - fra tenårene og oppover, og har et tydelig baptistisk syn på dåpen. Menigheten Emmanuel går samtidig ikke av veien for å godta en dåp som har skjedd som barn, og som den dømte lever godt med som troende. Her er det også vanskeligere å finne noe sakramentalt syn på dåpen. Jeg har sett nøyer på barnedåpens og troendes dåps styrker og svakheter, og ønsker å undersøke hvordan disse hjelper den som døpes til å ta inn over seg selve dåpens innhold. For hva er dåpen? Hvem handler i dåpen? Hvordan ser vi det? Hvordan oppleves dåpen for den som blir døpt, i sann-tid og når de ser tilbake på den? Hvordan preger dåpen det enkelte mennesket, dets omgivelser, og sine nære kjente? Hvordan er menneskesynet som fremmes i de to ulike dåps - synene? Temaet er: Hvordan påvirker dåpen dagens mennesker? Hvordan oppleves det av de dømte selv å ha blitt døpt?

1.2 Målsettingen

Professor Terje Hegertun sier i sin bok «Nådens gaver i gjestfrihetens hus»: «Skriften ser ikke ut til å være så opptatt av hva som kommer først; vår personlige relasjon med Kristus, eller vårt medlemskap i kirken. Å tilhøre Kristus innebærer at vi tilhører kirken. Det er hva troen og dåpen gjør.»⁴ Jeg ønsker å finne ut hvordan det står til hos dem som gjør det på den ene eller andre måten. Jeg vil også lete etter hvordan vi lærer vår religion, og hvilke forandringer det gjør på

---

⁴ Hegertun 2018: 168

våre liv, og kanskje også på våre barn og barnebarns liv. Som Jeff Astley sier i sin bok, «Ordinary Theology»: «I also hold that religion is something that we have largely learned and now learn».⁵ For å bygge under dette siterer jeg Jesus i to ulike evangelier: «Gå derfor og gjør alle folkeslag til disipler: Døp dem til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn og lær dem å holde alt det jeg har befalt dere. Og se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende.» (Matt 28,19-20 Bibel 2011) og «Den som tror og blir døpt, skal bli frelst. Men den som ikke tror, skal bli fordømt.» (Mark 16,16) Det går et veldig tydelig skille mellom to tradisjoner for dåp. Det er ved «barnedåp» og ved «troendes dåp». Barnedåpen skjer, som tittelen indikerer mens dåpskandidaten enda er barn, og som oftest før barnet kan ha noen egentlig innvirkning på hva som skjer med det, gjerne i løpet av det første leveåret. Det finnes flere ulike teologier som grunngir hvorfor dette blir rett, med ulike avskygninger.⁶ Med denne avhandlingen har jeg ønsket å problematisere og belyse hvordan dåpen oppfattes ulikt ikke bare i to ulike kristne samfunn, men også innad i det ene samfunnet. Jeg har hatt en mistanke om at hvis jeg leter etter folks egen oppfatning av sin egen dåp, vil jeg trolig i den samme menigheten finne like mange oppfatninger om dette som antall mennesker jeg spør. Dette har jeg nok ikke helt fått verifisert, men har likevel fått mange ulike svar i den ene menighet. Det er altså endel ulike avskygninger av hvordan deres egen dåp har blitt oppfattet. Dette gjelder i begge menigheter. Jeg ønsker nok også å se om det finnes noe grunnlag for å tenke på dåpen som en handling som de kristne menighetene har som felles praksis, og som de egentlig ikke trenger å ha som et stridsspørsmål seg imellom.

1.3 Problemstilling

Min problemstilling ble:

Hva betyr dåpen for kristne i to menigheter med to ulike dåpssyn?

Med betyr mener jeg at jeg også vil ta for meg hvordan dåpen påvirker den dømte, hvordan den innvirker på hverdagen, og også hvilke ettervirkninger den har for den dømte og dem rundt ham/henne. Underproblemstillingene ble da slik:

---

⁵ Astley 2002: 17

⁶ (Eidberg et al 1982: 11- 26)

1. Hvorfor har den dømte latt seg dømpe/blitt dømt?
2. Hva tenker den dømte skjer i dømpe, både på det ytre og på det indre plan?
3. Hvordan tenker den dømte om dømpe nå i ettertid? Hva betyr dømpe for den dømte nå?
4. Hvordan påvirker dømpe den dømtes omgivelser?

1.4 Materiale

Jeg har ønsket å skrive om «den kristne dømpe», og om hvordan folk tar imot den. Men ikke egentlig om hvordan, eller når, den «skal» gjøres, men rett og slett om menneskers egen forståelse og mottak av sin egen dømpe. Hva betyr dømpe for den enkelte? Er den viktig? Hvis den er viktig, hvordan da? Jeg har ønsket å undersøke hvordan dømpe i de to ulike menighetene oppfattes av medlemmene selv. Muligens som svært sentralt av noen, og av andre kanskje ikke som så sentralt. Hvilken betydning har dømpe for den enkelte kristne? Hvem handler i dømpe, hva skjer i dømpe, og hvordan oppleves dømpe nå i etterkant? Kan man «bruke» dømpe til noe? Hvordan er det å være dømt? Jeg har valgt meg ut to menigheter: en av Den norske kirkes menigheter, og en frimenighet som nok kanskje kan oppfattes som en pinse-karismatisk frimenighet som har et baptistisk dømpe. I kapittel 2 vil jeg undersøke teologien til de to menighetene som er i denne byen. Når jeg nå skal ta for meg baptistenes teologi og bruke denne teologi inn imot en menighet som jo kanskje like så godt kunne forståes som en pinse-karismatisk frimenighet, vil jeg ta med meg noe av historien bak denne menigheten: Først må jeg si ifra at menigheten har fått nytt navn i denne oppgaven. Her heter den «Menigheten Emmanuel». Menigheten Emmanuel, oppsto nemlig på mange måter i to nabo-byer, med kort avstand mellom de to byene, for omtrent 44 år siden. I den ene oppstår den først som en felleskristen bønnegruppe, som ønsker å slippe Den Hellige Ånd mere inn i de ulike menighetenes sammenhenger. Likevel ser de seg snart nødt til å starte opp sin egen menighet, på grunn av at de ikke lenger er velkommen inn sine gamle menigheter. I den andre byen oppstår den som en menighet som ønsker å ta vare på folk som sliter med livet, med rusomsorg og annet. Her blir menigheten dannet som en erstatning for tilknytningen til en baptistmenighet som ikke ønsker å drive denne type arbeid. De trengte altså en menighet som kunne være i stedet for baptistmenigheten. Her var det mange ulike mennesker, og mange hadde rusproblemer. I den første byen blir altså Bønnegruppa også til en menighet etter hvert, og der er det Den Hellige Ånd som er svært viktig. Når de to menighetene senere, for omtrent 30 år siden, blir enige om å smelte sammen til en menighet, blir det det baptistiske dømpe som blir

rådende, og pastoren fra den andre byen ble da Menigheten Emmanuel's pastor. Om man ser på historien til de to menighetene som dagens menighet består av (og har bestått av i omtrent 30 år nå), ser man at mange ulike typer av dåpsteologi og tanker om dåpen har vært framme, men dåpsteologien som har vist seg som blivende har vært den baptistiske, og først og fremst baptistenes dåpsteologi. Menigheten Emmanuel har dessverre ikke noen skriftlige, vedtatte, kilder for sin teologi, derfor er det naturlig å ta utgangspunkt i det som kommer fram i hovedpastorens synspunkter, som er den toneangivende i menigheten, som jeg synes ligner på baptistenes synspunkter. Derfor vil jeg bruke og undersøke baptistenes dåpsteologi i forhold til denne menigheten. Begge menighetene jeg undersøker er i den samme byen. Jeg har intervjuet folk fra de to menighetene. Like mange menn som kvinner, og jeg var nøye med at ingen skulle være skolert i teologi. Dette siste har vært viktig for meg, for å faktisk kunne finne ut hvordan dåpen oppleves i kirken – ikke for presten/pastoren, men for folkene som er i kirken. Altså for å kunne legge til grunn «Ordinary Theology» - innblikk. Dette betyr at jeg intervjuer den vanlige mann og kvinne som kommer til kirken og som ikke har blitt opplært i teologi, men er en helt vanlig kirkegjenger. Det har vært viktig for meg å kunne stille de samme spørsmålene til alle, slik at det var sammenlignbart. Intervjuene har vært såkalte kvalitative intervjuer slik at jeg brukte mye tid sammen med hver enkelt informant. Dette gjør forskningen litt sårbar, siden det ikke er med svært mange. Man kan da ikke bruke det som statistikk, men samtidig er det styrkende, fordi hvert intervju er såpass grundige at man finner ut mye.⁷

1.5 Teori og annen forskning

Ved intervjuene mine har jeg brukt Jeff Astleys perspektiv på mine informanter, ut ifra hans bok: «Ordinary Theology». Jeg har bygget store deler av teoridelen min på Harald Hegstads nye bok: «Dåpen – en nådens kilde», men jeg har også sett på en del andre kilder, For eksempel «Gud verden og håpet» av Hegstad, spesielt om dåpen, «Theology for the community of God» av Stanley J. Grenz og «Rethinking Baptism» av Stanley K. Fowler. og jeg har lest ulike taler fra Martin Luther. Jeg har funnet gamle og nye teologer fra Baptistenes rekke; Balthasar Hubmaier og Peder Eidberg og G. R. Beasley-Murray, og Anthony R. Cross. Jeg har også lest fra Terje Hegertun, som er pinsevev, blant annet artikkelen «Døpt til å være én kropp». Jeg

---

⁷ Dalen 2004: 15-16

har også sett på Hegstads «Dåpen som hendelse og prosess». I tillegg har jeg også sett på en KIFO-rapport av Ida Marie Høeg og Ann Kristin Gresaker: «Når det rokkes ved tradisjon og tilhørighet». I tillegg har jeg også funnet en artikkel fra Knut Alfsvåg som jeg finner spesielt interessant: «Er dåpen nødvendig til frelse?». Dette siste fordi det i denne artikkel kommer en omtrent likelydende del-konklusjon som jeg har kommet til i min forskning.

1.6 Metode og struktur

Teorirammen har gitt meg et verktøy i analysen av hvordan menneskene har opplevd sin egen dåp. Jeg har her brukt en såkalt kvalitativ, empirisk undersøkelse med dybdeintervju. Dette oppleves fint, fordi jeg ved dybdeintervju vil kunne komme nærmere inn på hva som kreves for å svare på problemstillingen. Ved å velge kvalitativ empirisk metode kan jeg bedre undersøke hvordan enkeltmenneskene i to ulike menigheter tenker om sin egen dåp. Dette gir meg en bedre innsikt i representantene for de to menighetenes tanker.

- 1 Først har jeg intervjuet medlemmene i de to menighetene om dåpen.
- 2 Så har jeg transkribert intervjuene.
- 3 Deretter har jeg sett på om det er noe jeg kan slutte ut fra disse intervjuene. Jeg har analysert og kommer med noen konklusjoner, ut fra det jeg har funnet i mine undersøkelser.

Jeg har nå intervjuet medlemmer i de to menighetene, og faktisk funnet ut ganske mange ting. Jeg har sett at en del av de tingene som jeg nærmest har «gått ut ifra» stort sett ikke stemmer. Likevel ser jeg at alle har sine egne tanker om sin egen dåp, men det virker ofte som de er noenlunde enige i grupper. Det er ikke slik at det er spesielt ensrettet i alle ting, selv om de er i den samme menigheten. Jeg vil i siste del også forsøke å besvare spørsmålet om hvorvidt jeg har oppnådd målsetningen for avhandlingen, og hvilke nye forskningsmuligheter som kan ligge i horisonten av denne avhandling.

2. Teoridel om dåpen

Jeg vil her forsøke å finne ut hva Den norske kirke, og Baptistene mener om dåpen. Om man leser i kirkefader Ambrosius' dåpskatekese, finner man at dåpen er et «Mysterium»⁸. Leser man i Confessio Augustana, finner man at dåp. en er en nødvendighet til vår frelse⁹. Hvis man leser om kirkefader Tertullian i Hegstad nye bok, finner man at Tertullian ikke selv ville ha barnedåpen, men han avviste den slett ikke.¹⁰ Om man leser andre plasser i Harald Hegstads nye bok om dåpen, finner man at den kristne dåp er en rite som er gitt av Jesus selv på Himmelfartsdagen, men som har forbilder både hos Døperen Johannes og i Jødernes egne renselseskikker.¹¹ Og om man leser Martin Luthers tale, finner man at dåpen er en paktsinngåelse med den levende Gud som gjør at Gud ikke tilregner oss den synd som står igjen, før dåpen blir fullbyrdet når vi selv dør.¹² Så hva kan man si at dåpen er da? Er den et sakrament? Er den et sted hvor Gud gjør noe – men ikke et sakrament? Er den et tegn? Er den en hendelse? Er den en igangsetter, eventuelt en bekreftelse og igangsetter av en prosess som skjer i den døptes liv? Er den kristne dåpen en dåp til den enkelte kirke, den enkeltes konfesjon – eller finnes det kun en felles kristen dåp? Hva da med alle disse uenigheter rundt dåpen? Et første blikk på hva dåpen er, sett fra «lang avstand»: Den kristne dåpen er en institusjon som Jesus Kristus selv tok initiativ til den dagen han dro til himmelen ifølge Bibelen. Han sa da, ifølge Matteus evangelium: «Jeg har fått all makt i himmelen og på jorden. Gå derfor og gjør alle folkeslag til disipler: Døp dem til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn og lær dem å holde alt det jeg har befalt dere. Og se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende.» (Matt 28,18-20) Hvis man spør et medlem i Den norske kirke om hva dåpen betyr for henne/han, så tror jeg du får et helt annet svar enn om du spør en baptist eller en pinsevenn. Men det er ikke sikkert, og jeg lurer på om det går an å påvise dette – denne nærmest «magiske» tanken om hva selve dåpens tegn betyr, både hos de som praktiserer troendes dåp, og også hos dem som ble døpt som barn.

---

⁸ Ambrosius 1998: 27

⁹ Mæland 1985: 32

¹⁰ Hegstad 2019: 120-121

¹¹ Hegstad 2019: 17-33

¹² Aschim, P. K. & Rasmussen, T. 2016: 97-107

2.1 Luthers syn på dåpen

Men først, før vi går inn i alle disse spørsmålene, la oss se hva et tegn egentlig er for noe. Tegnforståelse har et eget vitenskapsfelt som heter semiotikken. En av grunnleggerne for denne vitenskapen er den amerikanske filosofen og logikeren Charles S. Peirce. Han har laget en tredeling av forståelsen av et tegn. Konferer Hegstads framstilling av Peirce` teori i sin bok:

- «Et tegn kan være et *ikon* i kraft av likheten med det som det betegner.
- Et tegn kan være en *indeks* i kraft av å ha en virkelig forbindelse med det det betegner.
- Et tegn kan være et *symbol* i kraft av å ha en konvensjonell forbindelse til det det». ¹³

La oss bruke disse semiotiske skiller for å se hva som er hva: Mener Luther at dåpen er et tegn? Hvis han mener det, er det da slik at den kristne dåpen bare er et symbol på noe som skjer med helt andre midler, eller er det slik at dåpen selv er et middel til frelse? Luther sier i sin «Lille Katekisme»: «Hvordan kan vann gjøre så store ting?»¹⁴ Og han svarer med en gang; «Vann gjør det visselig ikke, men Guds ord som er med og hos vannet, og troen som liter trygt på det Guds ord som er ett med vannet. For uten Guds ord er vannet bare vann og ingen dåp, men med Guds ord er det en dåp, et nåderikt livets vann og et bad til ny fødsel i Den Hellige Ånd.»¹⁵ I den verdensvide kristne kirken finnes det mange ulike praksiser som skjer i en kirke. Om du konsentrerer deg og tenker på hva hver enkelt som er i kirken holder på med under gudstjenesten, vil mange ting være mere gjenkjennbare. Mye av det som da gjøres er symbolsk; korstegning, kneling, åpne hevede hender i bønn, bøye hodet i bønn, lystenning, allsang, osv.) Men noen spesielle av disse tingene som foregår i kirken har likevel fått stå i en særstilling, og disse kalles gjerne *sakramenter*. Selv om det i den verdensvide kirken er uenigheter om akkurat hvilke handlinger som skal regnes som sakramenter, finnes det, i alle fall blant de store kirkene, en ganske stor enighet økumenisk om at dåp og nattverd hører med til denne kategorien. Likevel er det få, om noen, i menigheter som forkynner troendes dåp, som vil kalle dåpen for «et sakrament». Dette gjelder også for Menigheten Emmanuel, som jeg undersøker. Så her må det foreligge en grunnleggende uenighet. Og hva er det den bunner i?

---

¹³ Hegstad, 2019: 35

¹⁴ Mæland, 1985: 288

¹⁵ Brunvoll, 1972: 130

Betydningen av ordet «sakrament»

Ordet sakrament er fra det latinske «*sacramentum*», som ble brukt for å oversette det greske ordet «mysterion». Kirkefedrene Tertullian og Cyprian ga også sine forklaringer om ordet «sakrament», men det er likevel teologen og kirkefaderen Augustin av Hippo som gir den tydeligste og klareste forklaringen til ordet, og den forklaringen som ble værende som gyldig forklaring. Ordet «sakrament» betyr og forstås i teologien omtrent slik den ble utformet hos Augustin, som levde i begynnelsen av 400-tallet. Luther siterer også Augustin i sin store katekisme: «Det er Ordet som gjør at det er et sakrament, som også Augustin sier: 'Accedat verbum ad sacramentum et fit sacramentum', det er: Når ordet kommer til elementet eller den naturlige substans, da blir det et sakrament, det vil si en hellig, guddommelig ting og et tegn.»¹⁶ Vannet alene, uten Ordet fra Gud, blir da til helt vanlig vann, og både Augustin og Luther kommenterer det Augustin kaller sakramentet-dåpsvannet - for «synlig ord» eller på latin: «*visibile verbum*». Luther sier i sin Store katekisme: «Derfor formaner jeg enda en gang at man fram for alt ikke må skille fra hverandre de to ting, Ordet og vannet. For dersom man skiller Ordet fra vannet, da er vannet ikke annerledes enn det som kokka koker med, og da kunne en godt kalle det et badevann. Men når Ordet er med, slik som Gud har bestemt, da er det et sakrament og kalles Kristi dåp.»¹⁷ - Eller i sin Lille katekisme, i siste del av svaret på 5 spørsmål, i tredje artikkel om Dåps sakramentet: «Uten Guds ord er vannet bare vann og ingen dåp, men med Guds ord er det en dåp, et nådens bad til gjenfødelse ved Den Hellige Ånd.»¹⁸ Om vi ser det i sammenheng med tegnforståelsen hos Peirce, ser vi at sakramentet hos Augustin åpenbart er en «indeks», siden det har en virkelig forbindelse med det det betegner. Dåpen som tegn er altså et virkekræftig tegn, som virkeliggjør det som det betegner. Synspunktet med at sakramentet var et «synlig ord» ble veldig viktige i striden Augustin hadde med Donatistene. Donatistene mente nemlig at «dåp og andre embetshandlinger ikke var gyldige dersom de ble gjennomført av uverdige embetslærere som ikke var bærere av Ånden.»¹⁹ Dette ble avvist fra Augustin fordi sakramentene har en objektiv gyldighet i kraft av å være gjort på rett vis, og ikke på grunn av de subjekter som forvalter sakramentet. Dette ble dog også et problem for Augustin, fordi dette kunne også bety at dåpen ble gyldig gjort, men at den ikke ble til frelse for den som

---

¹⁶ Mæland 1985: 366, 18

¹⁷ Mæland 1985: 367, 22

¹⁸ Brunvoll 1972: 131

¹⁹ Hegstad 2019: 37

tok imot den. Så Augustin skiller altså mellom at dåpen er gyldig og gjort på rett måte, og det at dåpen blir til frelse., og sier ifølge Hegstad at for at dåpen skal bli til frelse må den i bruk av den døpte, og det er også viktig at den døpte er den del av den sanne, katolske kirke.²⁰

Luthers sakraments-teologi

Luther lager sin sakrament - teologi med bakgrunn både i sin inderlige og langvarige katolske oppvekst og hans kamp for å finne sin «nådige Gud» som blir til en reformasjon og en ny kirke. I hans skrifter er både dåp og nattverd viktige. Et særtrekk ved Luthers måte å gjøre dette på er at han ikke bare forstår dåpen som den første i rekken av sakramenter, men han understreker dåpens betydning for hele livet. Han rydder bort mange av de katolske sakramenter, og den Lutherske kirke blir stående med Dåpen og Nattverden. (- og delvis også skriftemålet.) Slik blir tidsperspektivet i forståelsen: Dåpen er altså ikke bare et ytre tegn på noe som foregår på det indre plan, men er et tegn på en prosess som har sitt høydepunkt i selve dåpshandlingen. Den varer hele livet, helt fram til man får del i den endegyldige frelsen i Guds rike. Slik blir også det eskatologiske perspektivet viktig for å forstå dåpen for Luther. Selv om det er mennesker som handler i dåpshandlingen, sier Luther at det er Gud selv som handler i dåpen.²¹ Det at dåpen er et uttrykk for Guds egen handling, er ikke fordi vannet er av en spesiell karakter. Ifølge Luther, er det fordi Gud har lagt sitt ord og befaling til det. «Dåpen er ikke bare alminnelig vann, men vann som er innfattet i Guds ord og befaling og helliget ved det. Den er rett og slett guddommelig vann – ikke at vannet er edlere enn annet vann, men at Guds ord og befaling er lagt til det (...) For vanlig vann kunne ikke ha en slik virkning. Men Ordet gjør det, og Guds navn som er i den, som før sagt (...) For ved Ordet får det kraft til å være et bad til gjenfødelse, som Paulus sier i Titus 3,5»²² Jeg har sett på Martin Luther, den store reformatoren, som i sin store og lille katekisme fra 1529, den fjerde delen, skriver om dåpen. Her, i disse tekstene finner vi Luthers egen lære formidlet. Luthers dåpsforståelse er, så langt jeg forstår, at:

- Dåpen er innstiftet av Gud²³
- Det er Guds-Ordet som gjør dåpen virkekraftig²⁴

---

²⁰ Hegstad 2019: 37

²¹ Mæland 2000: 365-369

²² Ibid: 366-367

²³ Ibid: 365-6ff

²⁴ Ibid: 365-8ff

- Det å bli døpt i Guds navn er «å bli døpt av Gud selv»²⁵
- Det som skjer i dåpen er at «den døyte settes fri fra synd, død, og djevel, og kommer inn i Kristi rike for å leve evig sammen med ham»²⁶
- Troen er også viktig her: «Det er troen som gjør personen verdig til å ta imot den frelsende, guddommelige vannet på gagnlig vis».²⁷
- Samtidig sier Luther også at dåpen ikke er ugyldig om den som døpes ikke tror²⁸
- Luther setter ikke spørsmålstegn ved barnedåpen, men sier tvert imot at Kristus setter pris på den²⁹
- Luther mener også at uten tro er dåpen uten nytte.³⁰
- Med koblingen tro og dåp mener Luther at troen er det eneste som kan ta imot løftet som gis sammen med ordet og vannet. Det er ikke troen min som lager dåpen – nei, den har tillit til dåpen.³¹

Når jeg leser dette og tenker meg litt om, så synes jeg det er rart at Luther ikke selv problematiserer, eller i det minste skriver mer om at det trenges en ganske klar og tydelig undervisning til for å «koble på» den troen som han jo selv sier er nødvendig for å «ta imot» dåpen på rett måte. Eller var det så enkelt, at dette ble forkynt og lært på skolen og i heimene, så det var ikke nødvendig? I alle fall er dette blitt veldig aktuelt og nødvendig i den tid vi lever i nå, hvor dåpstallene raser nedover – nasjonalt – og forståelsen av evangeliet er i oppløsning i folket..

2.2 Den Norske Kirkes dåpsteologi

I sin preken fra 1519: «En preken om dåpens hellige ærverdige sakrament» skjelner Martin Luther mellom tre sider ved dåpen:

---

²⁵ Ibid: 365-10ff

²⁶ Ibid: 367-24 og 25ff

²⁷ Ibid: 368-33ff

²⁸ Ibid: 368-36ff

²⁹ Ibid: 370- 49ff

³⁰ Ibid: 368 – 33-34

³¹ Ibid: 370-53ff

- 1) Tegnet
- 2) Tegnets mening og
- 3) Troen

- 1) Tegnet er den konkrete handlingen hvor mennesket senkes ned i og løftes opp ifra vannet³²
- 2) Tegnets mening er «syndens salige død og oppstandelse i Guds nåde»³³
- 3) For at dåpen skal beholde sin kraft er det også nødvendig å tro det som dåpen er et tegn på.³⁴

Angående tegn:

I Den norske kirkes bispemøte sitt nye hefte om dåpen, utgitt i april 2020, kan vi se igjen biter av Luthers tanker om dåpen angående tegn: Vannet, og bruken av det, blir i dåpen brukt som et tegn. Vannet, og Ordet fra Gud, blir sammen et sakrament. I dåpsliturgien skal presten si, når han/hun øser vann over hodet til dåpskandidaten: «*NN*, etter vår Herre Jesu Kristi ord og befaling døper jeg deg til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn.»³⁵ I «Livstegnet» sier Den norske kirkes bispemøte dette: «Et sakrament er et fysisk element som sammen med Guds ord blir et middel for Guds nåde. Luther sier det slik i sin Lille katekisme: 'Dåpen er ikke bare vann. den er vann som er helliget ved Guds befaling og forent med Guds ord'. og videre: 'Hvordan kan vann gjøre så store ting? Vann gjør det ikke, men Guds ord som er forent med vannet, og troen som liter trygt på dette ordet'.³⁶ Gud taler ikke bare til oss gjennom ørene, men også gjennom øynene og andre sanser. Slik blir dåpen det kirkefaderen Augustin kaller 'et synlig ord'»³⁷ I tillegg snakkes det i heftet Livstegnet om at det i dåpen hender mange andre tegnhandlinger. Disse andre er ikke regnet som sakramenter, men de forteller likevel om viktige sider av det som skjer i dåpshandlingen. «Når korset tegnes over den som skal døpes, uttrykker det at han eller hun fra nå av tilhører den korsfestede og oppstandne Jesus. Når hånden blir lagt på hodet på den nydøpte, er det et tegn på Guds rike velsignelse. Når det tennes lys, uttrykker det at Jesus som er verdens lys nå lyser for den døpte.»³⁸ Det påpekes også i teksten at dåpen er et tegn som i det nye testamente og i store deler av kristenheten tolkes å være et nådemiddel,

---

³² Aschim & Rasmussen 2017: 97-107

³³ Aschim & Rasmussen 2017: 97-107

³⁴ Ibid: 369-373

³⁵ Dåpsliturgi 2017: 6

³⁶ Brunvoll 1972: 129-130

³⁷ Livstegnet 2020: 10

³⁸ Livstegnet 2020: 10

og hvor Den norske kirke tenker at Gud handler i dåpen. Dåpen er et virkekraftig tegn som ikke bare peker på, men viser en virkelighet. Dessuten er den også en del av den virkeligheten, altså et indeks-tegn'. «Dåpen peker ikke bare på frelsen, men gir oss del i frelsen.»³⁹

Angående tegnets mening:

Videre i heftet kommer biskopene inn på synd, og hvordan den ødelegger våre liv. Og de forklarer også hvor denne synd stammer ifra, nemlig fra menneskets brudd med Gud, og fellesskapet med Ham. Det forklares at kirken kaller dette for arvesynd, og at dette medfører at alle mennesker «fødes inn i en sammenheng hvor synden har makt.»⁴⁰ Menneskehetens store problem er at den ikke kan frelse seg selv, men trenger hjelp. Og denne hjelpen har Gud sendt oss, ved å sende Jesus som vår Frelser. Han tar på seg alle våre synder, de som har vært, de som er, og de som skal komme, og dør en stedfortredende død for oss på korset på Golgata. Dåpsliturgien avspeiler dette i bønnen ved døpefonten: «Barmhjertige Gud, vi takker deg for at dåpens vann ved ditt ord er en nådens kilde, der du tilgir oss vår synd, frelser oss fra dødens makt og gir oss løfte om det evige liv. Send din Ånd så *de* som døpes reises opp til det nye livet med Jesus Kristus, vår Herre.»^{41/42} Det står også der at NT kaller dåpen et bad som renses oss fra syndene, og fra Peters store tale på pinsedagen står det gjengitt at han oppfordret til å bli døpt for å «få tilgivelse for syndene» Apg.2,38. Det står også en forklaring her om hvorfor vi ved dåp bruker en litt «større» trosbekjennelse, med forsakelsen først. Dette er som en slags rest etter det å jage de onde åndsmaktene bort (exorsime) når vi framsier forsakelsen: «Jeg forsaker djevelen og alle hans gjerninger og alt hans vesen.»^{43/44}

Angående tro:

I «Livstegnet» sier videre biskopene noe helt sentralt om dåpen – og troen på, vel kanskje ikke dåpen i seg selv, men på dens opphav – på Gud, Jesus Kristus og Den Hellige ånd: «Et liv i dåpen er et liv i tro»⁴⁵ Dåpen skjer på et tidspunkt i livet, men dåpen skal gjelde hele livet, og

---

³⁹ Livstegnet 2020: 10

⁴⁰ Livstegnet 2020: 12

⁴¹ Dåpsliturgi 2017: 5

⁴² Livstegnet 2020: 12

⁴³ Dåpsliturgi 2017: 4-5

⁴⁴ Livstegnet 2020: 12

⁴⁵ Livstegnet 2020: 17

ved dåp av barn må også disse barn få lære om den tro de er døpt inn i. Dette vil alltid være foreldrene sin oppgave, men fordi de trenger hjelp har kirken også laget det slik at de får faddere som skal hjelpe barnet å lære seg å tro. I dåpsliturgien sies det spesielt til foreldrene og faddere: «Vil foreldre og faddere reise seg. Dere skal være vitner om at disse barna er døpt med den kristne dåp. Sammen med vår menighet og hele kirken får dere del i et hellig ansvar: å vise omsorg for dem, be for dem, lære dem selv å be og hjelpe dem til å bruke Guds ord og delta i den hellige nattverd, så de kan leve og vokse i den kristne tro.»^{46/47} Kirken kan nok hjelpe noe, men det største og viktigste arbeidet vil alltid foregå i heimen. Det viktigste er at de som er døpt får vite om hva troen inneholder, på en måte som er tilpasset sin alder, slik at de får «mat som passer for alderen» og kan nyttiggjøre seg det de lærer.

2.3 Baptistisk dåpsteologi

Baptistene i dag mener de kan spore sin historie tilbake til døperbevegelsen på 1500-tallet. Da ble de ofte kalt «gjendøpere» eller «anabaptister». De stemplet barnedåpen som ubibelsk, og forkynte at den eneste rette måten å døpe seg på var som voksen, på eget initiativ. Døperbevegelsen eller anabaptistene kom til fra omtrent 1525 og baptismen kom til fra omtrent 1600. De kom på grunn av studier av Bibelen. Bibelen skulle være det som skulle avgjøre alle spørsmål, både når det gjaldt lære og også praksis, og derfor også dåpen. Diskusjonene mellom luthersk og reformert sakraments-teologi dreide seg stort sett om nattverdteologien. Det store stridstemaet når det gjaldt dåpen, var spørsmålet om barnedåpen. Her sto de lutherske og de reformerte sammen med den katolske kirken, - mens barnedåpens legitimitet ble avvist av representanter fra den radikale reformasjonen (døperbevegelsen, eller anabaptistene) I reformasjonshundreåret (1517-1617) fikk diskusjonen om sakraments-teologien ny intensitet. Luther var nemlig slett ikke den eneste som ville reformere kirken, men også andre, sterke, personligheter. Den sveitsiske Huldrych Zwingli (1485 – 1528) kommer med sin teologi som sier at sakraments-tegnene er «rene symboler». Hegstad sier i sin bok at Zwingli mener at både nattverden og dåpen slett ikke er en meddelelse av nåde, men at de er tegn på nåden som blir gitt hver enkelt personlig, Zwingli forsvarte likevel for sin egen del tradisjonen med å døpe

---

⁴⁶ Livstegnet 2020: 17

⁴⁷ Dåpsliturgi 2017: 3-4

barn, men mente at barna skulle døpes fordi de på grunn av sin uskyld allerede hadde del i Guds rike. Ifølge semiotikken vil denne dåpen bli et såkalt «rent symbol», et symbol på Guds nåde. Ikke fordi den fører til Guds nåde og heller ikke gir Guds nåde, men fordi vi har blitt enige om det. Det har egentlig ikke noen ting med Guds nåde å gjøre, Guds nåde har mennesket fått ved sin omvendelse. Zwingli var ikke alene om å fastholde barnedåpen, men uten å slutte seg til en Augustinsk forståelse av arvesynden. Men andre reformatorer var ikke enig med Zwingli. Luther og hans medarbeidere vil heller gå i mer sakramental retning. Og den fransk-sveitsiske Jean Calvins (1509- 1564), forståelse ligger nærmere den Lutherske tradisjonen enn Zwingli gjorde, selv om det også her var til dels store forskjeller. Mange av disse delte Zwinglis symbolske dåpssyn, men kom med helt andre løsninger enn han når det gjaldt barnedåpen. Man ønsket ikke at småbarn skal døpes. Et barn kan ikke møte Gud og bli frelst, og kan derfor ikke døpes. Tro først, så dåp. Så kan man lure på: Hva mener så baptistenes teoretikere og teologer? Baptistenes teologi er mye mer uavhengig av tradisjon enn andre kirkefamilier. Dette kan jo være fint, men bakkdelen av dette er jo at det slett ikke alltid er så lett å finne ut hva som egentlig er baptistenes teologi. Men, ifølge Eidberg vil Torstein Bergsten framholde to ulike linjer i baptistenes dåps-lære, helt ifra anabaptistenes tid.⁴⁸

Den ene linjen snakker om dåpen som et «nådemiddel», og den andre slett ikke. I den første linjen er dåpen et svar til Gud. Det troende menneske gir sitt svar til Gud på hans kall til frelse og dåpen blir en lydighetshandling mot Bibelens ord. Dåpen blir en offentlig bekjennelse og en bekreftelse på at den dømte allerede har møtt Gud og blitt født på nytt. For å si det med den tyske dørteologen Balthasar Hubmaiers (1480-1528) ord ifølge Eidberg: «Når mennesket nå bekjenner seg som synder, tror på syndenes forlatelse og har hengitt seg til et nytt liv, bekrefter det dette også offentlig og på en utvortes måte, innenfor den kristne kirke. I samsvar med Kristi ordning og innstiftelse lar mennesket seg oppta og innskrive i menighetens felleskap.. Det lover å kjempe og stride under Kristi fane til sin død, og det lar seg døpe med utvortes vann.»⁴⁹. Men ifølge Eidberg sier Hubmaier også om dåpen at: «Det er ikke denne som renser sjelene, men den gode samvittighets ja innfor Gud, som i troen i menneskets indre går forut for dåpen.»⁵⁰

---

⁴⁸ (Eidberg et al, 1982: 12)

⁴⁹ (Eidberg et al. 1982: 12)

⁵⁰ (Eidberg et al. 1982: 12)

Den andre linjen hos baptistene ser på dåpen mye mer som et møtested. Her møter mennesket Gud, og Gud handler med det. Mennesket sier ja til Guds handling. Pilgram Marbeck (1495-1556) var en annen av anabaptistenes fremste teologer, og han så ifølge Eidberg på dåpen som et nådemiddel. I dåpen dør vi med Kristus og mottar tilgivelse for syndene. Ifølge Eidberg mener Marbeck også at gjenfødelse og mottakelse av Den Hellige Ånd ikke kan skilles fra dåpen.⁵¹ Olaf. J. Øie var den første rektor ved Baptistenes Teologiske Seminar, og var en sterk forkjemper for troendes dåp, og motstander av barnedåp. Hos baptistene er dåpen, ifølge Øie «forutsetningen for syndenes forlatelse og den Hellig ånds gave.. Ved dåpen frelses den troende fra den ugudelige verden»⁵² Det er altså ingen tvil om at den menighet som forkynner en troendes dåp legger stor vekt på dåpen, men man ønsker ikke å titulere dåpen som et sakrament. Dette kan nok være fordi dette ordet i så stor grad har fått en luthersk, eller eventuelt katolsk «klang».

Den tradisjonelle Baptistiske dåpsteologi

I debatten om dåpen har oppfatningen av forholdet mellom Bibelens åpenbaring og kirkens tradisjon spilt hovedrollen for baptistene. Og man har snakket om dåpen med andre begreper, som det engelske «ordinance». Men siden dette ordet ikke er i bruk i Norge, blir det veldig lite snakk om *hva dåpen (og nattverden) er*. Begrepet «ordinance» betyr da at man anerkjenner at den er innstiftet og villet av Jesus, men at den ikke nødvendigvis har en frelsende, og sakramental betydning. Ordet «ordinance» kommer av det engelske ordet «ordain», som sier at dette er en praksis som vår Herre Jesus har ordinert – og sier altså at dette var en praksis som Herren selv institusjonaliserte. Slik ble det til at lydighet til denne «ordinance» ble til et tegn på lydighet til Jesus Kristus. Man har endt opp med at man har villet beholde to «ordinances»; dåp og nattverd. For å bruke professor i teologi og etikk i British Columbia Stanley J. Grenz' egne ord: «Baptism and the Lord's Supper, in contrast, stand above the others as bona fide ordinances. The foundation for both lies in the Lord's command as followed by the apostolic churches».⁵³ I Norge gjennomfører nå Baptistene dåpen ved å dyppe dåpskandidaten helt ned i

---

⁵¹ (Eidberg et al. 1982: 13)

⁵² (Eidberg et al. 1982: 14)

⁵³ Grenz 1994: 520)

vannet med hele seg, og reise han/henne opp igjen.⁵⁴ Dette gir et godt bilde på «å dø med Kristus» - og «å bli reist opp til et nytt liv i Kristus». Men i noen tradisjoner blant baptistene har det også vært det vanlige å risle vann over hodet, eller helle vann, over hodet i dåpen. Dette har vært ulikt blant baptistene, men det er nå helt klart det å dyppe hele kroppen ned i vannet og så reise det opp igjen, som er det mest vanlige. Men dette har vært ulikt blant de ulike baptistmenighetene.⁵⁵ Men hos de fleste anabaptist – tradisjonene er det vanligvis øsing med hånden eller helling fra et kar som brukes. Men det er alltid slik at dåpen er bare for de troende.⁵⁶

Dåpens betydning

Dåpen som en Gudommelig handling: De fleste kristne kirkene legger vekt på dåpens guddommelige side. Dåpen ses på som en handling Gud gjør. Noen mener også at gjennom dåpen vil Den Hellige Ånd bringe den som døper til en gjenfødelse. Det har vært ulike måter å se på dette, men tanken på dette har overlevd gjennom de mer sakramentale kirkene, for eksempel: Den Katolske kirken, de Ortodokse kirkene, og en del Lutherske kirker.

Dåpen som en menneskelig handling: Dåpens pakt er et konsept som også er til stede hos de som praktiserer troendes dåp. Men de har en tendens til å legge mest vekt på den menneskelige delen av pakten som blir forseglet. Ut fra dette har noen troendes døpere kommet til å beskrive dåpen som en spesiell, guddommelig gitt måte å svare personlig på evangeliet. Andre ser på dåpen som et offentlig vitnesbyrd - en proklamasjon - som en indre, åndelig ny fødsel. Uansett hvem av disse du velger, vil det å være en disippel lenkes til dåpen.

Dåpen som en Guddommelig og menneskelig handling: Diskusjonen om hvilken betydning dåpen har sier at begge disse tradisjonene holder opp viktige aspekter i dåpsliturgien. For å se hvordan dette nå skal skje, må vi studere mer om viktigheten av ordet «ordinance», og på Kristi mening når han kommanderte dette som en troskaps-ed. Hvis man tenker at dåpen er en troskaps-ed, er dåpen en «ordinance», en rite vi følger som et tegn på vår lydighet til Kristus. Dåpen er den guddommelige muligheten vi får, hvor vi kan gi vårt første offentlige vitnesbyrd om vår tro på Kristus. I dåpen, sier vi også klart fra om vår intensjon om å gå videre som

---

⁵⁴ (Eidberg et al.1982: 22-25)

⁵⁵ Grenz 1994: 530

⁵⁶ Fowler 2015: 40

disippel. Dimensjonene i handlingen som en «ordinance» fokuserer på det menneskelige elementet. Men, en må også huske at bare det å finne dette ordet, «ordinance» for dåpen og nattverden, sier oss at baptistene også ser på disse handlingene som helt spesielle. Denne hellige praksisen er den troendes svar på evangeliet om å følge Jesus. For å si dette med Grenz: «Baptism, however, is more than a mere demonstration of our obedience; it is a meaningful oath of fidelity. Our Lord ordained this act because he knew that it is of great benefit for us as we embark on the road of discipleship. Baptism is to be a day to remember. Through this act the Spirit admonishes us to live in fidelity to Christ, and he strengthens us for the task of following our Lord».⁵⁷ I tillegg kan dåpen også på sett og vis ligne et bryllup. For å bli gift, må de si ja til å elske og ære hverandre til døden skiller dem av, i nærvær av mange vitner. Og denne dagen er en dag å huske på. Dette skjer jo også i dåpen..⁵⁸⁵⁹

Arvesynd

I tradisjoner der man ikke døper barn, er det ofte også slik at man avviser arvesyndlæren – i alle fall i den Augustinske versjonen, der den medfødte synd også medfører skyld og fordømmelse for barnet. Dette betyr at barnet ikke har noe behov for tilgivelse eller dåp før det kommer i en alder der det kan pådra seg personlig skyld for handlinger det har gjort. Ofte er det en sammenheng mellom synet på barnedåpen og synet på arvesynden og dens konsekvenser, men denne sammenhengen er ikke alltid som man kunne forvente. Balthasar Hubmaier, som var en representant for den første linjen, mente fremdeles at også barn var omfattet av arvesyndens skyld, men han mente likevel at det ikke var grunnlag for å døpe barna. Han mente at man kan likevel stole på at Gud i sin frihet vil frelse små barn også uten dåp.⁶⁰ Men her var det stor forskjell mellom Hteubmaier og Zwingli - både i premiss og konklusjon. Zwingli mente at barnet burde døpes som barn, nettopp fordi de på grunn av sin uskyld allerede hadde del av Guds rike. I dåpsteologien hos luthersk og katolsk teologi brukes arvesynden som det avgjørende for at barn trenger dåpen, mens det hos baptistene brukes som argument for at barnet ikke trenger dåpen. Men frelsen uttrykker langt mer enn bare tilgivelse fra synd. Frelsen er jo også det nye livet som gis med Åndens gave og foreningen med Kristus. Dette betyr også at

---

⁵⁷ Grenz 1994: 526

⁵⁸ Hovedpastor 2019: 9

⁵⁹ Grenz 1994: 527

⁶⁰ Hegstad 2019: 128

frelsen ikke bare er en tilbakeføring til tilstanden før syndefallet, men en virkeliggjøring av den bestemmelsen som lå i skapelsen. Hvis man tenker seg at det lille barnet ennå ikke har synd fordi det er så lite, og slik sett er i den samme uskyld som menneskene før syndefallet, betyr det likevel ikke at barnet på grunn av dette har del i frelsen.⁶¹ Kanskje burde en da også få lov til å kunne kritisere en påstand om at det lille barnet ikke er berørt av synden, som ensidig individualistisk. Det må innrømmes at et barn som enda ikke har gjort selvstendige moralske valg, åpenbart ikke har noen egen personlig synd. Likevel er jo barnet fremdeles også en del av menneskehetens kollektiv. Paulus snakker om dette, når han snakker om syndens makt i Romerbrevet 5, 12-21. Her snakkes det om Adams synd som ga opphav til syndens makt i alle hans etterkommere. Denne makt fører til døden for alle mennesker (v. 12), og «til fordømmelse for alle mennesker» (v. 18). Selv om barnet ikke trenger frelse fra egne synder, trenger det likevel frelse fra den kollektive syndens makt som hersker over oss alle. (Rom 8,20)

Sakrament eller ikke sakrament?

Utviklingen i de siste femti årene i baptistenes rekker har likevel gått mot en mer sakramental dåpsforståelse. Hvorfor det? Den fremtredende Baptist og forsker G.P. Beasley-Murrays (1916-2000) som også var rektor ved Spurgeon's College, London, og senere professor i tolkning av Det nye testamente ved Southern Baptist Theological Seminary gjennomførte studier av dåpen i Det Nye Testamentet, og kom etter dette fram til noe som det ser ut som om har hatt noe, eller ganske mye, betydning. I sin bok «Baptism in the New Testament» som kom ut i 1962 sier han at man ikke kan se på dåpen som et rent symbol, men at dåpen som et symbol er «a symbol with power, that is a sacrament».⁶²

Dåpen en lydighetshandling - eller en nådeshandling

Selv om dette har vært et vanskelig og kontroversielt syn blant mange baptister, har det sakramentale syn på dåpen med tiden fått flere og flere tilhengere. I de siste tiårene har det kommet en rekke bøker og studier fra baptister som tar til orde for et sakramentalt syn på dåpen. Medlem ved religions-avdelingen ved Universitetet i Oxford; Anthony R. Cross, og Professor i Cambridge: Stanley K Fowler ønsker å gjenvinne det evangeliske sakramentet. De mener at

---

⁶¹ Hegstad 2019: 129

⁶² Beasley-Murray 1962: 263

nå må vi baptistene begynne å anerkjenne dåpen som noe mer enn en lydighetshandling. Man må si hva dåpen er og benevne dåpen for det den er, nemlig et virkekraftig tegn, et sakrament. Men som sakramenter er altså både dåpen og nattverden på en særskilt måte bærer av noe mer enn det som umiddelbart ligger i den ytre handlingen, og som sakramenter er de altså en unik type tegnhandlinger. Cross mener at hverken troendes døpere eller barnedøpere holder Nytestamentlig standard på dåpen. «While both believers' baptism and infant baptism preserve key dimensions of conversion- baptism, neither is the baptism found throughout the New Testament. A return to this faith – and mission- baptism, however, is possible, but only through the whole sale reform of contemporary theologies and practices. The necessity for this lies, I believe, in the recognition that the contemporary church exists in a mission situation not dissimilar to that faced by the church of the first century»⁶³ Fowler spør i sin lille bok «Rethinking Baptism» om vi døpes fordi vi er syndere og trenger Kristus, eller fordi vi er disipler som vitner om vår omvendelse? Og han svarer: «Most Baptists (at least in North America) today would give the second answer, but the baptism texts of the New Testament seem to point toward the first answer. As I have argued above, the baptism texts point toward union with Christ, the forgiveness of sins, and the gift of the Spirit as benefits received through baptism. The one exception to this is Acts 10 and the conversion of Cornelius's Gentile household, when the Spirit is poured out prior to baptism. But even there, Peter calls for immediate baptism, pointing to salvation without baptism as an anomaly».⁶⁴

Men det at det har blitt til en lydighetshandling å bli døpt, har ledet til et annet fokus. Ved at dåpen blir en lydighetshandling, vil handlingene her også stort sett bli sett på som menneskelige, og ikke Gudommelige, hellige handlinger. I stedet for at Gud her kan gi av sin nåde gjennom handlingen, får dåpskandidaten her en mulighet til å gi sitt vitnesbyrd til sannhetene som dåpen symboliserer. «Radical Protestants such as the Baptists were justified in reacting against the overemphasis on the sacraments and the magical understanding of their workings that characterized medieval ecclesiology. Unfortunately, during the rationalistic age in which the movement initially flourished, many free church thinkers came to the conclusion that the acts of commitment are merely ordinances. The sole purpose of these acts is to serve as

---

⁶³ Cross 2013: 324

⁶⁴ Fowler 2015: 29

means for us to demonstrate obedience to Christ». ⁶⁵ Og det å se på gjerningene, tegnene, som *'bare ordinances'* kan da være like upassende som den *'magiske forståelsen'* som man skiftet terminologi for å unngå. Ordet *'ordinanser'* har ledet noen tenkere til å gå imot enhver sammenheng mellom de hellige praksiser og den guddommelige nåden. Og når de gjør dette, gir de mindre betydning til ordinansene enn det selve det Nye Testamentet faktisk har gitt dem.

Baptismen i Norge

Når baptismen kom til Norge og den første menighet ble stiftet i 1860 vedtok man en moderat kalvinistisk trosbekjennelse med 14 artikler. Dette var den samme som de Svenske baptistene hadde vedtatt i Stockholm, bortsett fra to norske som kom i tillegg. Disse var fra den amerikanske New Hampshire Confession fra 1883. Disse to var om utvelgelsen og om dåpen – og fører begge den norske bekjennelsen i en mer kalvinistisk og antisakramental retning. Tromsø Baptistmenighet ble startet i 1870, og fra 1871 har de en trosbekjennelse som er en oversettelse av de tyske baptistenes trosbekjennelse fra 1847 – men i Artikkel VIII om dåpen er ordet «nådemiddel» sløyfet. ⁶⁶ Noen år senere vedtok Trondhjem Baptistmenighet Tromsøbekjennelsen. Norske baptister hadde altså noe ulikt syn på dåpen, men de sterkeste båndene var med Britiske og Amerikanske baptister, og derfor ble den antisakramentale dåpsforståelse den dominerende i Norge. Men nå er det kanskje også her i Norge muligheter for at det sakramentale i dåpen kan komme til, fordi man samarbeider såpass mye sammen mellom de ulike land. Vi får bare følge med.

2.4 Menigheten Emmanuels dåpsteologi

Barnets stilling

Menigheten Emmanuel har ikke noen offisielle læredokumenter. Den følgende gjennomgangen av deres dåpsteologi vil derfor bygge på mitt intervju med hovedpastor. Han er så toneangivende at hans syn nok kan antas å være dekkende for menighetens syn.

---

⁶⁵ Grenz 1994: 514

⁶⁶ (Eidberg et al 1982: 25)

Barnets stilling hos Menigheten Emmanuel er at det er at det hører til i Guds rike. Det er litt uklart hvor lenge dette varer. I Jesaja 7,16 står det «For før gutten forstår å forkaste det onde og velge det gode». Der er det en tid hvor en er i stand til å se forskjell på ondt og godt, men det trenger ikke nødvendigvis være en fastsatt alder. Det er helt klart at mennesket trenger frelse. Mennesket «er ikke frelst bare fordi Jesus hang på korset en gang, synden skjedde i hvert menneske sitt hjerte, og hvert menneske må gjenopprettes, gjenfødes.»⁶⁷ Menigheten har ikke offisielt satt noen nedre grense for når et menneske kan henvende seg til pastor for å søke dåp, det diskuteres nå. Men det yngste mennesket som hovedpastoren har døpt, var i tenårene. Menigheten Emmanuel er ikke kategorisk imot at folk har blitt døpt som barn, men da er det en hel familie som kommer inn til tro. De mener at det er ikke grunnlag for at alle barn døpes suksessivt på den måten. I Menigheten Emmanuel er det flere eksempler på akkurat dette. Folk er medlemmer, men ikke troendes døpt. De er døpt som barn. Dette går fint, om livet for de aktuelle går bra som troende. Dette blir opp til det pastorale skjønn.

Angående tegn

Dåpens tegn, er i Menigheten Emmanuel et temmelig symbolsk tegn. Det blir omtrent som det engelsk-språklige «ordinance». Likevel sier hovedpastor at det ikke er bare symbolsk, for det er noe som skjer i dåpen. Det er Gud som handler i dåpen. Han sier: «Ja, vi stiller noen spørsmål og proklamerer veldig tydelig at 'Jeg tror på Jesus, og jeg gir livet mitt til Han' - på en måte - at 'Du er Herre, og .. så det er en viljes-beslutning, der, som jeg tenker er proklamasjonen', men». Det er noe som Jesus har foreskrevet, og som vi gjør. Det blir en måte å gjøre det Jesus ba oss om å gjøre. En lydighetshandling. Men ordet «ordinance» brukes ikke i Norge, og i tillegg er det en klar anerkjennelse hos hovedpastor at det i dåpen er noe reelt og betydelig som skjer. Hovedpastor sier: «Det er en lydighetshandling, det er riktig å si, for Bibelen forteller oss at vi skal tro og bli døpt, så det er en del av det kristne livet. Jeg mener det sier noe om vår overgivelse og innvielse, men som igjen er mer enn symbolsk, jeg tror det skjer noen ting i dette her». Dåpen anerkjennes altså som vesentlig, men man ønsker ikke å kalle det for «Sakrament» Frelsen har skjedd tidligere en gang, og man døper seg for å proklamere for alle at man nå starter på livet som frelst, som kristen. Eller med hovedpastors egne ord: «dåpen og frelsen dem

---

⁶⁷ Hovedpastor: 2019: 9

henger litt tett sammen, og han snakker egentlig om det samme. Så jeg mener at dåpen er bare bekreftelsen på dette, nesten som kontrakten du signerer for å vise til alle at 'Vi er gift'». ⁶⁸

Angående tegnets mening - Frelsen i dåpen, eller dåpen i frelsen

I Menigheten Emmanuel tror man ikke at det er frelse i dåpen i seg selv. Frelsen har allerede skjedd før, da Gud møter mennesket i en frelses-opplevelse. Dåpen, som da skjer etterpå, en gang, er ikke bare en symbolhandling, det er noe reelt og betydelig som ligger i dåpen. Dåpen er vesentlig, men frelsen ligger ikke i den. Gud er den som handler i dåpen. Selvfølgelig gjør menneskene, pastor og dåpskandidat noe også, men det er Gud som handler i dåpen. Dåpskandidaten vil med sin egen beslutning delta i dåpen, og proklamerer sin tro på Jesus, og at han/hun vil leve med Ham som Herre i sitt liv. Men det er Gud som handler i dåpen. ⁶⁹

2.5 Økumenisk dåpsteologi

Dåpen har i alle fall i 500 år vært et ømt punkt og en vanskelig ting å snakke om. Men jeg må si jeg liker Hegstads formulering når han slår fast at: «Det finnes ingen spesiell luthersk dåp, bare en kristen dåp». ⁷⁰ Og jeg ser at andre lengter etter at Kristi kropp, den verdensvide kirken, skal finne sammen. Men for at vi skal finne sammen, trenger vi en ny – eller kanskje gammel - teologi. For den kristne dåpen må jo finnes en plass? Paulus sier jo i Efeserbrevet 4,3-6: «Sett alt inn på å bevare Åndens enhet, i den fred som binder sammen: én kropp, én Ånd, slik dere fikk ett håp da dere ble kalt, én Herre, én tro, én dåp, én Gud og alles Far, han som er over alle og gjennom alle og i alle». Det jobbes godt i mange ulike kristne leirer for å føre Kristi kropp nærmere hverandre. Mellom de ulike kirkene lokalt gjøres det også mye godt arbeide, med fellesmøter og ting man jobber sammen om og med. Det er etablert mange «Kristne råd» i mange byer og tettsteder, og da kan man håpe på enda bedre samarbeide. Det arbeides også mye godt blandt teologene i de ulike kristne «leirene». Det skrives mye bra om sakramenter og tegn og symboler og måter å nærme hverandre seg på, i Gudstjenesten og i teologien. Og etter hvert finnes det nå ganske mange tverr-konfesjonelle avtaler og arbeidsgrupper som har

---

⁶⁸ Hovedpastor 2019: 8

⁶⁹ Hovedpastor 2019: 8

⁷⁰ Hegstad 2019: 14

jobbet, og som jobber, med å finne fram til en teologi som den verdensvide Kristne kirken kan enes om, en «øumenisk teologi». Eksempler her er: «Fra konflikt til fellesskap» - rapport fra den luthersk- romersk-katolske kommisjon for kristen enhet,⁷¹ «Nådens fellesskap» - avtalen mellom Den norske kirke og Metodistkirken,⁷² «Porvoo – avtalen» - Mellom lutherske og anglikanske kirker.⁷³ Og spesielt nå, som jeg vil ta fram, fra Kirkenes Verdensråds; «One Baptism: Towards mutual recognition: A Study Text from Faith and Order»⁷⁴ som er en slags videreføring av BEM-dokumentet fra 1982⁷⁵. Her kommer det som en øumenisk tilnærming til dåpen i dette dokumentet, som er et slags «arbeids-ark» med mange spørsmål, og mange forslag til svar. Om vi skal prøve å se hva BEM – dokumentet sier om akkurat dette kommer det to pekefinger fram. Til baptistene og pinsevevne i alle fall: «Baptism is an unrepeatable act. Any practice which might be interpreted as “re- baptism” must be avoided».⁷⁶ Samtidig peker akkurat det samme BEM-dokumentet på at en tilsynelatende ukritisk bruk av barnedåp i de store majoritetskirkene i Europa og Nord-Amerika bidrar til å styrke motviljen mot barnedåpen i kirker med et baptistisk dåpssyn. Og mener at de store, barnedøpende kirkene bør ta på alvor sitt ansvar for å lære og hjelpe de dømte barna. Til å modnes i Kristus. «In order to overcome their differences, believer baptists and those who practise infant baptism should reconsider certain aspects of their practices. The first may seek to express more visibly the fact that children are placed under the protection of God’s grace. The latter must guard themselves against the practice of apparently indiscriminate baptism and take more seriously their responsibility for the nurture of baptized children to mature commitment to Christ».⁷⁷ I teksten følger det også med arbeidsoppgave til alle kirker/menigheter om å tenke over dette for å kunne nærme seg hverandre bedre. Her sies det at de barnedøpende kirker og menigheter skal gjøre dette med stort alvor, og ta på alvor det ansvar de har tatt på seg og lære og hjelpe barna til å vokse og modnes til et liv med Kristus. Så i 2011 kommer det ut et forsøk til videreføring av BEM- dokumentet, men nå bare om dåpen. Her sies det at mange ting virker som å være på rett vei, og mange kjenner igjen dåpen, og at Gud jobber i den, på tross av ulike tradisjoner av hva

---

⁷¹ Fra konflikt til fellesskap 2015

⁷² Nådens fellesskap 1994

⁷³ Porvoo-avtalen 1996

⁷⁴ One Baptism-Lima-dokumentet 2011

⁷⁵ BEM 1982

⁷⁶ BEM 1982: 13 4

⁷⁷ BEM 1982: 13 5

som skjer i selve dåpen. Likevel vil KV sitt Lima-dokument forsøke å få menighetene og kirkene til å gå enda lengre: «Despite the signs of progress, the call to the churches “to overcome their divisions and visibly manifest their fellowship” has become even more insistent since *BEM* was published in 1982. This question needs to be put sharply today: what does the “mutual recognition of baptism” actually mean, theologically, ecclesiologicaly and pastorally? What are the full *implications* of that recognition, and how can each church live out those implications, both in its own life and together with other churches?»⁷⁸ Hva betyr egentlig 'gjensidig anerkjennelse av dåp'? Hvor langt skal vi gå, og er det vi som må flytte på oss, eller kan vi vente på at «de andre» flytter seg? Om vi bare kunne enes. Hva var det Paulus sa? «Sett alt inn på å bevare Åndens enhet...».

2.6 Ordinary Theology – en livsnær teologi

Den Anglikanske presten, professoren, tidligere Director of the North of England Institute for Christian Education, og forfatteren Jeff Astley sier i sin bok «Ordinary Theology»: «My purpose is to offer a 'theology in contest'. We should take the preposition 'in' seriously. It expresses 'position within' and is to be distinguished from 'into', which would suggest that the theology that we need to do here lies beyond and flourishes outside all contexts, but may condescend to move orientate itself towards one of them. 'In' is a preposition of inclusion, not direction. It is used to express the sense that theology needs to be done from inside a particular framework of interests and concerns».⁷⁹ Han mener altså at preposisjonen «i» er et ord om inkludering og dette ordet bør vi ta på alvor. Preposisjonen «i» brukes altså for å uttrykke tanken at teologien trenger å bli gjort fra innsiden av et spesielt rammeverk av tanker og interesser.

Astley er den teologen som har løftet opp «Ordinary Theology» og gitt de akademiske teologer et grunnlag for å kunne finne ut hva som egentlig beveger seg inne hos helt vanlige mennesker.

Hans egen definisjon på «Ordinary Theology» er: «the theology and theologizing of Christians who have received little or no theological education of a scholarly, academic or systematic kind. 'Ordinary' in this context, implies non-scholarly and non-academic; it fits the dictionary definition that refers to an 'ordinary person' as one who is 'without exceptional

---

⁷⁸ One Baptism 2011: 3

⁷⁹ Astley 2002: 1

experience or expert knowledge'»⁸⁰. Men man kan jo også si dette litt mer generelt, og kalle 'Ordinary theology' for: "the content, pattern and processes of ordinary people's articulation of their religious understanding".⁸¹ Astley sier at han går med på at teologi ikke bare er snakk om Gud, men må inneholde "noen element og en viss grad av refleksjon", men han insisterer likevel på at også «Ordinary Theology» - teologer tenker og reflekterer over hva de tror, selv om disse refleksjonene sjelden er like presise, sammenhengende, systematiske eller like sterkt følt som det kanskje blir forventet av de profesjonelle teologene. «Evidently, the attempt to make room for something called ordinary theology may necessitate elbowing aside those academic theologians who wish to reserve the noun for a particularly 'articulated' and 'sophisticated', 'critical' and 'highly reflective' form of God-talk. That form of theology is not just 'reflective', but 'disciplined' and 'systematic' thought or talk about God. But (Edward) Farley's (Edward Farley) scholarly diachronic defence of the original, unscholarly connotation of theology is something to which we can appeal.»⁸²

Han sier for eksempel også at intervjuobjekter kan kalle seg selv for «helt vanlige», og synes det er rart at jeg vil intervju dem om teologi. Men disse som kommer med slike uttalelser, kan ofte være de som kommer med ord og tanker som er helt spesiell «Ordinary Theology», og som kan være forfriskende, levende, opplysende, originale og dype. Vanlige folks «Ordinary Theology» er viktig! Spesielt er den viktig fordi den jo er viktig for dem selv, og deres tro og deres verdier betyr noe for dem, og ofte betyr de veldig mye for dem. De jobber for dem, og gir dem ressurser og åndelig styrke som de kan bruke for å lene seg inn i sine egen livs kraftfelt, og bruke av sine ressurser der. På den måten kan de både takle og blomstre, dag for dag, og møte og leve sine liv. Og til slutt kan de også møte og leve sin egen død.

Uansett hvor uferdig og usystematisk og til og med forvirret «Ordinary Theology» kan se ut, så er det en teologi å leve etter. Selv om Astley selv definerer «Ordinary Theology» som å ikke ha en akademisk teologisk forankring, viser han her fram et bilde som han mener bare er forskjellig i grader, og ikke egentlig i natur fra mer vitenskapelige og akademiske – og ofte kirkelige - typer teologi. Dette bare må være slik, siden en jordnær teologi går forut for akademisk teologi også i hodet på til og med universitetsutdannede teologer. Og ofte fortsetter den «i dem» som kjerneveden i et tre. Den påvirker senere deres teologi fra «innsiden, fra

---

⁸⁰ Astley 2002: 56

⁸¹ Astley 2002: 56

⁸² Astley 2002: 56-57

hjertet». «Ordinary Theology» blir for en slik person det som egentlig ligger i det innerste hos dem, og som ikke går bort. Kjernen av tro og verdier som de først lærte seg i hjertet blir værende. Inne i de fleste akademiske teologer ligger det derfor oftest en «Ordinary Theology»-teolog skjult.⁸³ «Ordinary Theology» og akademisk teologi kan slik sees på som to modeller, og hvor ingen av dem er helt kvalifiserte og formet og avklart, men som likevel kan sees. «Ordinary Theology» har i sin form og stil en større sannsynlighet for å være kortfattet og fyndig og anekdotisk, og være «viten» bygd på svært få historier som ikke kan motbevise. Den kan være rik på selvbiografiske historier og usystematisk, og ha følelsespregede historier og metaforer. «Ordinary Theology» mener Astley ligger nærmere et uttrykk fra Hans von Balthasars «knelende theologi eller teologi ved bønn» enn den mer gjennomtenkte og lidenskapelige «skrivebords – teologien». Jamfør⁸⁴ Holdningen er kanskje halvveis oppe fra å knele, men den er likevel ikke den sittende teologi fra teologen som sitter ved sitt skrivebord, og konsulterer åpne bøker og leser andres teologier. Der sitter han med pennen i hånden for å formulere og kommunisere sin egen teologi. «Ordinary Theology» er absolutt ikke teologien skapt med en armlengdes avstand, for å gi en uhindret, fullverdig kritikk av troen. «Ordinary Theology» sin stemme ligger nærmere det husvarme morsmålet i samtaler mellom mennesker i forhold (kjærester, ektefolk og venner) enn den gjør på fars-målet med enveiskommunikasjon og tilsynelatende uinteresserte analyser. Ursula Le Guin har kommet med argumenter for at man bør studere fullt ut disse ulike språk, spesielt fars-målet for å lære.⁸⁵

«Ordinary Theology» og akademisk teologi skiller seg også på grunn av arbeidsstedet. «Ordinary Theology» læres i hjemmet og gata, og på arbeidsplassen, cafeen og lekeplassen. Den er imidlertid sjeldent artikulert, eller uttalt, og når det skjer er det ofte bare når samtaler i disse ikke-kirkelige, hverdagslige plassene tar en dypere, mer personlig, og mer seriøs vending. «Ordinary Theology» er likevel veldig vanlig, i den forstand at den er utbredt. Den begrenses slett ikke til bare dem med akademisk utdanning. Astley mener Farley har rett; «Theologia» er i essens og opprinnelse den kristnes tro som blir uttrykt i hennes eller hans liv. «Until the eighteenth century, `theology was not just for the scholar or teacher but was the wisdom proper to the life of the believer´. This form of theology was not abstracted from its concrete setting, but understood as personal knowledge of God - `direct cognitive vision´. It was a theology

---

⁸³ Astley 2002: 58

⁸⁴ Astley 2002: 75

⁸⁵ Astley 2002: 77- 82

concerned with and developing within `the believer's ways of existing in the world before God'.⁸⁶ Før institusjonaliseringen og profesjonaliseringen av teologien i senere perioder, som en vitenskapelig disiplin, var den - og er fortsatt, for det store flertallet i kirken, – en grunnleggende dimensjon av kristen fromhet og kall. Oppfattet på denne måten blir teologi en grunnleggende, eksistensiell og praktisk forståelse av Gud, nærmest en «Kjennskap til Gud». Teologien blir altså ikke til en abstrakt og teoretisk, kunnskap eller forståelse av Gud. For Astley blir dette et forskningsprogram, en måte å forske på «Ordinary Theology». Mitt forskningsprosjekt er likedan. Jeg vil også forske på «Ordinary Theology».

3. Metode

I dette kapittelet skal jeg redegjøre for metoden jeg brukte til min undersøkelse om opplevelsen og tankene rund dåpen. Jeg valgte å ha en empirisk kvalitativ undersøkelse hvor jeg intervjuet informanter fra to ulike menigheter i en småby i Norge. Det å stille spørsmål og belyse disse er en måte å beskrive forskningen på, mens forskningsmetoden er hvordan vi belyser spørsmålene. Begrepet metode kan mer presist defineres som: «En systematisk prosedyre, (mer eller mindre regelbasert) for iakttagelse og analyse av data.»⁸⁷ Fremgangsmåten jeg bruker for å bringe kunnskap til veie er altså metoden. For å gjøre forskningsarbeidet mere «gjennomsiktig» og kanskje lettere tilgjengelig, vil jeg gjøre rede for den metodiske framgangsmåten for studien, og de valgene som er gjort underveis i arbeidet. Jeg vil komme nærmere inn på «kvalitativ metode», forskeren, altså min, forforståelse, forskermetoden intervju, bearbeiding og analyse av datamaterialet, og også etiske refleksjoner og kvalitet.

3.1 Kvalitativ metode

I forskningsarbeid er valg av metode avhengig av temaet og utformingen av problemstillingen i oppgaven. Min spørsmålstilling var: `Hva betyr dåpen for folk? '. Jeg så det som nødvendig å bruke den kvalitative metoden med spørsmål og svar i en intervjusetting for å kunne fange opp de åtte deltakerne sine meninger og forestillinger. På denne måten kunne også jeg, intervjueren, få innsikt i hvordan forskningsdeltakeren tenker. Så ble det min oppgave som

---

⁸⁶ Astley 2002: 54

⁸⁷ Kvale & Brinkmann 2015: 356

forsker å fortolke det som kommer fram i intervjuene. Et viktig kjennetegn ved den kvalitative forskermetoden er at den er godt tilpasset til å kunne ta for seg et relativt begrenset felt. Et fåtall deltagere gir forskeren gode muligheter til å gå i dybden i materialet i arbeidet, kombinert med at det gir forskeren nærhet til forskningsfeltet. Det virker som det er forskeren selv, som arbeider med kvalitativ forskning, som er det viktigste «instrumentet» i forskningen hennes/hans? ⁸⁸ Vi kan si at det finnes en klar og tydelig sammenheng mellom det teoretiske ståstedet forskeren har, forskningsspørsmål, metoden og måten data samles inn, analyse og presentasjon. Vitenskapsteorien og paradigmat studiet gjennomføres i, vil påvirke forskningsprosessen og hele kvaliteten på studiet.

3.2 Forskerens førforståelse og intervjuet som forskningsmetode

I det forrige avsnittet viste jeg til oppfatningen om at forskeren som arbeider med kvalitativ forskning selv er det viktigste «instrumentet» i forskningen hennes eller hans. Med dette i tankene er det viktig å ta med at forskeren ikke unngår å virke inn på den kvalitative forskningen gjennom sin allerede tilegnede forståelse og sine helt egne, subjektive teorier. Til og med måten jeg oppfører meg på i intervju-situasjonen, kroppsspråk, - om jeg har en god dag, smiler, hvordan jeg bruker stemmen, tenker jeg vil spille inn på situasjonen i intervjuet. Kanskje er dette til og med såpass viktig at hvis en annen forsker brukte mitt manus i intervjuet, ville han/hun kunne fått et helt annet resultat? For å bruke Dalens egne ord: «Det sentrale blir å trekke inn sin førforståelse på en slik måte at den åpner for størst mulig forståelse av informantens opplevelser og uttalelser».⁸⁹ Slik kan man jo si at min forskning blir subjektivt verdiladet i det jeg står for en tolkning av min opplevelse av virkeligheten, og på den måten blir bakgrunnen min, oppveksten, kunnskapen jeg har tilegnet meg og erfaringene jeg har gjort fram til nå i livet, redskaper som spiller en viss rolle i samhandlingssituasjonen/prosessen. Derfor blir det svært viktig for meg at jeg som forsker i størst mulig grad prøver å være meg det bevisst, og samtidig bringe det videre til leseren, som jeg skal forsøke å gjøre i det følgende: Jeg begynte i arbeidslivet som allmenn-lærer i 1998, som ansatt i en kommune nord i landet. Jeg jobbet de to første årene på en fådelt skole på en øy utenfor kysten. Så fikk jeg jobb på fastlandet i byens største ungdomsskole. Jeg ble satt til ulike ting hvert år, bortsett fra de siste årene hvor jeg var

---

⁸⁸ Dalen 2004: 26-41

⁸⁹ Dalen 2004: 16

klasseforstander. Jeg dro tilbake til min hjemklass i 2011. Jeg fortsatte som lærer også her, men sluttet sommeren 2016. Jeg har altså vært lærer i 18 år. I stedet begynte jeg nå som teologistudent. Samtidig sluttet jeg også som medlem i en pinsekarismatisk menighet, og meldte meg inn i Den norske kirke. Og i 2015 begynte jeg å studere på Menighetsfakultetet i Oslo. Jo mer jeg leste, jo sikrere ble jeg på barnedåpen. Fra 2017- til skrivende stund har jeg jobbet som prestevikar i ulike jobber og i to ulike bispedømmer. I løpet av denne tiden har jeg sikkert hatt omtrent 100 begravelser og like mange gudstjenester, samt at jeg i perioder utførte oppgaver som ellers tillegger sogneprestens arbeidsområde. Denne yrkeserfaringen utgjør naturligvis også en del av min førforståelse. Dette kan, i større eller mindre grad farger min fortolkning. Tanken bak å bruke intervjuet som forskningsmetode er at i et intervju, et samspill mellom intervjuer og informant, en sosial interaksjon, vil det skapes kunnskap og forståelse. En samtale med spørsmål som stilles, altså et intervju, vil etter min mening være en god metode for å samle data. På den måten er jeg nær den som intervjues og kan i gitte tilfeller stille utdypende eller forklarende spørsmål, når det er nødvendig. Intervjuene kan deles inn i to kategorier, åpne og strukturerte. Og vi kan videre dele det strukturerte intervjuet inn i to; semistrukturerte og helstrukturerte ⁹⁰. Kategorien som jeg har brukt er semistrukturert, eller halvstrukturert. Det betyr at alle som ble intervjuet fikk de samme spørsmålene i samme rekkefølge, men uten faste svarkategorier, slik et helstrukturert intervju har. Det å planlegge og gjennomføre et intervju krever planlegging og nøye gjennomtenking, og det vil sikkert være en fordel å ha erfaring med intervjuer, som forskere og journalister har. Jeg er helt fersk som forsker her, så dette er vanskelig for meg. Som gammel lærer, og som prest i en del sjelesorgsamtaler gir det forhåpentligvis noe trening i «intervjusituasjoner».

3.3 Utvalg av deltagere

I det jeg skulle tenke gjennom spørsmålet om hvem som kunne være informanter i undersøkelsen og settingen er det kvalitative intervjuet, fant jeg ut at her må det tenkes praktisk. Det forutsetter at deltakerantallet er heller lavt enn høyt. Gjennomføringen av intervjuene, og ikke minst bearbeiding av dem er en tidkrevende prosess, Jeg tenkte aller først å hente inn resultater fra flere menigheter, men etter å ha snakket med min veileder, gikk jeg tilbake til å kun ha

---

⁹⁰ Dalen: 28

informanter fra to menigheter. I tillegg, omtrent når jeg fikk godkjenning for å sette i gang fra NSD – (Norsk senter for forskningsdata), kom de første restriksjonene på grunn av Covid19 uka etterpå. Derfor ble det mye vanskeligere enn først tenkt å treffe folk som potensielt ville være med for å være mine informanter. Men det gikk til slutt. Det ble sommeren før jeg fikk gjennomført alle intervjuene. Dette har forsinket meg en del, fordi det er disse intervjuene som danner bakteppet for det jeg eventuelt finner ut. Jeg valgte ut fra folk fra Den norske kirkes tidligere menighetsråd, som jeg da ringte til. Jeg ringte litt rundt hos folk i Menigheten Emmanuel. Der var jeg i grunnen bare ute etter to menn og to kvinner. Jeg hadde fått et napp på et møte der litt tidligere, men resten måtte jeg ringe til selv. Jeg valgte fire informanter fra hver menighet, og jeg tok to kvinner og to menn fra hver menighet. Jeg mente at dette ville kunne gi utvalget en likevekt. Selvfølgelig er det slik at jeg allerede når jeg selv må ringe etter folk, så gjør jeg et utvalg. På den andre siden er det ikke slik at jeg ringte til de som jeg «visste ville gi de rette svarene» – for det visste jeg rett og slett ikke.

3.4 Arbeidet med utarbeiding av intervjuguide

Intervjueguiden ble utarbeidet med utgangspunkt i sentrale tema som det skulle kastes lys over i oppgaven. Jeg utformet syv ulike bolker med til sammen 33 spørsmål rundt dåpen. Bolkene var: 1.Begrunnelse for dåpen, 2.Hva tenker du skjer i dåpen? 3.Noe du skulle ønsket var annerledes? 4.Hva betyr dåpen din for deg? 5.Valg av ritual, 6.Livsfase, 7.Livstolking. Når du ser min gjennomgang av disse temaer, vil du se at jeg ikke har tatt med spørsmål fra Livsfase – delen (spørsmål 25-28). Dette fordi svarene jeg fikk her ikke egentlig var relevante for min spørsmålstilling. Ingen fikk spørsmålene på forhånd. Jeg hadde dem i hånden når vi møttes, og jeg stilte dem selv. Spørsmåls-guiden er lagt ved som vedlegg.

3.5 Gjennomføring av intervjuet

Den som intervjuer en informant har ansvar for hele prosessen som har med intervjuet å gjøre. Når det gjelder selve intervju-situasjonen, er det viktig å hjelpe til med å gjøre den slik at informanten føler seg vel. Vi avtalte tid og sted, og møttes. De hadde alle fått skriftlig informasjon om hvilket prosjekt jeg holdt på med. De visste at jeg var godkjent fra NSD og at deres intervju ville bli tatt opp, og ville bli hemmeligholdt. De kunne lese igjennom intervjuet selv etterpå, om de ønsket. Intervjuene ville ødelegges til nyttår 2020/21. Også denne informasjonsbrosjyren ligger ved som vedlegg. I litteraturen om metodearbeid i forhold til en

intervjusituasjon ved et kvalitativt intervju, legges det vekt på at å intervju noen er å etablere et intersubjektivt samarbeid.⁹¹ Dette gjelder i større grad informanter man ikke kjenner fra før. I min intervjusetting var det jo både kjente og ikke kjente mennesker. Selve intervjuene gikk greit. Jeg stilte spørsmålene etter guiden og kom av og til med oppfølgingsspørsmål, men mest av alt stilte jeg spørsmålet en gang til. Folk fortalte, og samtalen gikk greit. På grunn av arbeidspresset som hadde kommet over meg i juni måned sa jeg til informantene at de kunne ta kontakt med meg om de ville lese gjennom min transkripsjon. De godtok dette, men jeg har enda ikke hørt noe fra noen. Noen av dem ville likevel gjerne få et eksemplar av min oppgave etterpå, for å se hva jeg hadde funnet ut.

3.6 Bearbeiding og analyse

Intervjuene ble gjort i løpet av omtrent 3 måneders tid, vår – sommeren 2020. Hovedproblemet, som gjorde at det tok så lang tid, var ankomsten av Covid19 til landet, og restriksjoner som kom fra landets regjering. Den opprinnelige tanken om hvordan jeg skulle få tak på folk, på møter og gudstjenester ramlet plutselig bort. Jeg måtte da forsøke å gå rett på dem jeg tenkte på selv og få gjennomført intervjuene. Etterpå skulle det bearbejdes og transkriberes. Dette tok også mye mer tid enn jeg trodde. Transkriberingsarbeidet var både omfattende og krevende, omtrent 120 sider, men det gjorde jo at jeg ble mere kjent med hva den enkelte egentlig sa, ettersom jeg hørte igjen og igjen og skrev det ned. Kvale og Brinkmann sier dette om transkripsjon: «Transkripsjon betyr således å skrive, i betydningen omskrive. I likhet med overgangen fra skriftspråk til talespråk, som finner sted i teateret, innfører overgangen fra talespråk til skriftspråk i forbindelse med forandringen i mediet unøyaktighet som uten tvil er forutsetningen for sann nøyaktighet»⁹² Når det gjelder selve transkriberingsteksten min er den nærmest som bokmål å regne. Dette har jeg gjort slik at alle intervjuene skal være tilnærmet like i språket, og ikke så lette å kjenne igjen. I tillegg har hver og en av informantene fått nytt navn. Når så transkripsjonen var ferdig, skulle jeg forsøke å se de ulike intervjuobjekter i hver menighet sammen. Deretter skulle jeg også etter hvert se de to menighetene sammen. Spørsmålet som hele tiden ligger i bakhodet er «hvordan opplever de sin egen dåp, hva tenker de om sin egen dåp»? Hovedsiktemålet i bruk av den deskriptive analysen er å gjøre det

---

⁹¹ Dalen 2004: 105-106

⁹² Kvale & Brinkmann 2015: 138

innsamlede materialet strukturert og på den måten oversiktlig for videre arbeid. Forskerens subjektive teorier sammenholdt med annen teori blir mest brukt i den teoretiske analysen. Jeg bruker deskriptiv analyse i arbeidet mitt.

3.7 Analyse av intervjuer

Det å gå inn og analysere intervju med mennesker er ikke bare gjort på en, to, tre. Det trengs en ganske stor operasjon til for dette. Når jeg har hatt intervju med mine informanter fra de to aktuelle menigheter har det vært såkalte kvalitative intervju, med andre ord, dybde-intervju. Jeg har brukt lang tid på intervjuene for å finne ut av hva de tenkte om sin egen dåp. Når jeg har spurt mine informanter i Den norske kirke / Menigheten Emmanuel, har det vært viktig for meg å stille de samme, i alle fall typer av spørsmål som jeg også stilte mine informanter fra den andre menigheten. Det har også vært viktig å ikke blande meg så mye opp i hva de svarte – de måtte svare selv, ikke snakke meg etter munnen, men det er jo ganger, i begge leirer, at jeg må gjenta spørsmålet, eller forsøke å finne ut hva de tenker på. Men jeg mener selv at jeg har lyktes noenlunde godt i å ikke legge ord i deres munn. Det har også vært viktig for meg å ha en likevekt mellom menn og kvinner, og at de alle skulle være uten teologisk skolering. Nå skal jeg forsøke å besvare min opprinnelige spørsmålsstilling:

Hva betyr dåpen for kristne i to menigheter med to ulike dåpssyn?

Med betyr mener jeg at jeg også vil ta for meg hvordan dåpen påvirker den dømte, hvordan den innvirker på hverdagen og også hvilke ettervirkninger den har for den dømte og dem rundt ham/henne. Underproblemstillingene ble da slik:

1. Hvorfor har den dømte latt seg dømpe/blitt dømpt?
2. Hva tenker den dømte skjer i dåpen, både på det ytre og på det indre plan?
3. Hvordan tenker den dømte om dåpen nå i ettertid? Hva betyr dåpen for den dømte nå?
4. Hvordan påvirker dåpen den dømtes omgivelser?

4. Analyse og drøfting

4.1 Presentasjon av de to menighetene

Jeg har i denne oppgaven intervjuet mennesker fra to ulike menigheter: «Menigheten Emmanuel» og Den norske kirkes menighet på stedet. «Menigheten Emmanuel» forkynner troendes dåp, mens Den norske kirkes menighet driver med barnedåp, og etter hvert også noen ungdomsdåp og også noen dåp for voksne som kommer til troen.

Menigheten Emmanuel er en frittstående menighet, som i form sikkert kan ligne ganske mye på en pinsemenighet, men samtidig med en god del boringer mot det tradisjonelle kristne «grunnfjellet» hos «Kirkefedrene» og den internasjonale kristne kirke. For eksempel: Innsamlinger for å hjelpe kirker i nød i Syria, nattverd og prekener som peker og henviser til «Den lidende Kirken» - og det som det henvises til er den kristne internasjonale kirken som er i nød. I tillegg har den også startet som en slags «erstatning» for en Baptist-menighet.

Den norske kirkes menighet i denne byen er en menighet i Den norske kirke, med alt som kommer med det: En traust og stabil teologi, og stort sett stabile prester, men noe utskifting av prester, kateketer, tros lærere, organister og kirketjenere. Men som sagt, med lange, gode stabile perioder, stort sett. Kirken jobber stadig med fornying av alle sine arbeidsgrener, og holder stadig på med nye reformer i kirkens drift. Det er den samme teologien, men likevel ulike innfallsvinkler og vektning av ulike sider av teologien etter hvert som tiden går. Både Den norske kirke og «Menigheten Emmanuel» er kristne forsamlinger som tror på Gud Fader, Jesus Kristus og Den Hellige Ånd. Jeg tror nok de begge vil kunne skrive under på både Den apostoliske og Den Nikenske trosbekjennelsen.⁹³ Den norske kirke i denne byen er en luthersk, sakramental forsamling som snakker om barnedåpen som en avgjørende hendelse for frelsen. Det er likevel slik, i alle fall for noen av medlemmene, at man ofte snakker om tiden fram til konfirmasjonen som svært viktig, og del av en «prosess», som ikke slutter før man dør og blir frelst til slutt.

I «Menigheten Emmanuel», snakker man heller om dåpen som en del av en frelsesprosess, hvor man en eller annen gang blir overbevist, omvendt, «frelst», og blir en

---

⁹³ Mæland 2000: 15-18

troende. Så etter en tid, døper man seg. Dette er nærmest som en proklamasjon på at man nå har tatt et valg hvor man vil satse på Jesus, og hvor man etterpå fortsetter videre med en prosess som ofte blir kalt for «hellig-gjøring» eller modning. Dette er noe som heller ikke slutter før man dør, og blir frelst til slutt. På sett og vis er det i grunnen svært påfallende hvor like de to menigheters dåps-historier egentlig er. Dette sier også Baptism Eucharist and Ministry (BEM) dokumentet noe om. Her viser dokumentet i sin tekst at det finnes en kristen dåp, og i noen kirker døper man alle slags folk, og i andre døper man bare folk som selv kan si fram sin tro. Likevel utfordres det her til å kunne godta - som likeverdig - dåpen for dem som selv bekjenner seg troende, og dåpen for barnet hvor man venter på bekjennelse noe senere.⁹⁴

Kort presentasjon av informantene

Kort presentasjon av mine informanter, som alle har fått nye navn. «Menigheten Emmanuel» informanter har navn som begynner med E og Den norske kirkes informanter har navn som begynner med D.

Fra Menigheten Emmanuel:

- Eva. Aldersgruppe er 20-40 år. Hennes trostilhørighet er nå i Menigheten Emmanuel, hun har tidligere ikke hatt noen trostilhørighet som barn. Regner seg som personlig Kristen, men også søkende i min egen tro.
- Ellinor. Aldersgruppe er 40-60 år. Hennes trostilhørighet er nå i Menigheten Emmanuel, som barn hadde hun sin trostilhørighet i Den norske kirke. Regner seg som personlig Kristen.
- Erik. Aldersgruppe er 40-60 år. Han har sin trostilhørighet nå i Menigheten Emmanuel, som barn hadde han sin trostilhørighet i Den norske kirke. Regner seg som Kristen, og bekjennende Kristen.
- Edvard. Aldersgruppe er 40-60 år. Han har sin trostilhørighet nå i Menigheten Emmanuel, som barn hadde han sin trostilhørighet i Den norske kirke. Regner seg som Kristen for seg selv, men hvis han skal snakke med noen så er han personlig Kristen.

Fra Den norske kirke:

---

⁹⁴ BEM 1982: 4

- David. Aldersgruppe er 40-60 år. Han har sin trostilhørighet nå i Den norske kirke, og som barn hadde han også sin trostilhørighet der. Regner seg som personlig Kristen.
- Daniel. Aldersgruppe er 20-40 år. Han har sin trostilhørighet nå i Den norske kirke, men som barn har han hatt sin trostilhørighet i en av de kristelige organisasjonene. Regner seg som kristen.
- Dagrún. Aldersgruppe er 40-60 år. Hennes trostilhørighet er nå i Den norske kirke, og som barn hadde hun også sin trostilhørighet der. Regner seg som Jesus-fan.
- Dorthé. Aldersgruppe er 40-60 år. Hennes trostilhørighet er nå i Den norske kirke, og som barn hadde hun også sin trostilhørighet der. Regner seg som Kristen.

4.2 Begrunnelse for dåpen

I denne første avdelingen forsøkte jeg å finne ut av hvor mye informantene egentlig husker fra sin egen dåp, hvordan de opplevde dåpen, og hvordan de tenkte seg at foreldrene/de selv fant ut at de ville døpe sitt barn/seg selv.

Når jeg spør hos Den norske kirkes informanter om de kan fortelle om sin egen dåp, så svarer tre av de fire informantene at det kan de ikke egentlig, men noen av dem har sett på bilder, og noen har klare minner om dåpsgaver. Men det som viser seg å være svært viktig for tre av fire av dem er at de har hatt en fadder som har fulgt dem godt opp. En av kvinnene forteller om sin farmor som var hennes gudmor. Dagrún forteller:

- men hun var gudmora mi, altså hun som bar meg til dåpen, ja, og det har jeg bestandig syntes har vært stas. Ja, og klart jeg husker jo ikke på det da, for jeg var jo en tre måneder når jeg ble døpt, ikke sant? Men hun syntes også det var veldig stas, det var den eneste ungen hun hadde båret til dåpen, så for henne så betydde det mye, og det helt til det siste, så var det en stor ting for hu, at hun har båret meg til dåpen.

Også en mann hadde lignende forhold til en av sine faddere. David forteller:

-Jeg ble døpt og jeg hadde spesielt en fadder som fulgte meg opp helt til hun gikk bort. Tanta mi, mamma sin søster. Og hun passet på meg, og oppmuntret meg med fine gaver, også når jeg hadde bursdag, og jeg arvet fine ting hos henne og sånn.

Den fjerde av informantene hadde ikke opplevd så mye oppfølging fra faddere, men familien gikk hvert år til julegudstjeneste på julaften. Derimot hadde hun hatt en nabo som gjerne tok henne med på søndagsskole og på leirer. Dorthe forteller:

-Men så hadde vi en nabo oppi veien som var aktiv ... hun tok meg littegrann på søndagsskole og på forskjellige aktiviteter så der va vi ganske mye, og jeg husker jo fortsatt på at vi der fikk det vi kalte «Jesus-kort», når vi møtte opp, så fikk vi sånne Jesus-kort med bibel-vers og sånn, så vi kunne legge inni Bibelen, der det hørte hjemme, og sånt. Etterhvert så ble det en del, det ble arrangert leirer, sommerleirer da. Da var det ganske unge folk, det huske jeg, altså relativt unge folk som var ledere, og det var vel noe av det som gjorde at det ble litt interessant. Og så var det mye sang og musikk, veldig mye sang og musikk, og veldig mye leker, aktiviteter. Så veldig gode minna, på disse leirene vi hadde, ja.

Når jeg så spør hos Menigheten Emmanuel sine informanter om de kan fortelle om sin egen dåp, så skulle man jo kanskje tenke at det burde være et mye mer detaljert bilde, ettersom de jo har døpt seg som ungdommer eller senere. Tre av de fire beskriver det som en gudstjeneste eller dåpsgudstjeneste og hvor de gjorde det som var rett. - Bare én av de tre sier han var glad? Ellinor forteller:

-Så da ble jeg døpt i baptistkirka. Ja, det var et vanlig møte, sånt dåpsmøte som de har innimellom, der de sa at hvis det er noen som vil bli døpt, så skal vi ha dåpsmøte da og da, så da kunne man ta kontakt

- Hvordan opplevde du dåpsmøtet da?

- For meg så var det mest en lydighets-erklæring, noe som på en måte viste for meg sjøl at, eller viste overfor andre, jeg vet ikke om jeg viste for meg sjøl eller andre, men det var i alle fall en lydighetshandling, det var ikke sånn voldsomt følelsesmessig, og sånn... det var bare; dette er det rett å gjøre, dette er riktig og gjorde det som en – ja, gjorde det mest for Gud, egentlig. Men også fordi at det at det er et ytre bilde på det som allerede hadde skjedd på innsiden.

Men den siste informant, Eva, skiller seg ut fra de andre tre; Beskrivelsen hos henne blir at det var en veldig fin, kristen dåp til den Jesus som har frelst henne. Eva forteller:

- Ja, det var første gang det var dåp i det nye bassenget i Emmanuel, ...så det va jo veldig spesielt, for meg og for mange andre, vi var vel fem stykker som ble døpt den dagen. Ja, det va jo fullt hus på Emmanuel, så vidt jeg husker i alle fall
  - På gudstjenesten altså?
- Ja det var på gudstjenesten, og så var avisa der også, så det kom i avisa etterpå. Ja, så det var veldig mange folk, folk jeg ikke kjenne og folk som jeg kjenner da, og så va det pastoren som dømte oss, så kom nå noen opp å ba for kvar enkelt, og, ja, det var veldig, veldig fint, veldig personlig ble det.

Om man så ser på forskjellene i svaret på dette spørsmålet, ser man jo at det er vanskelig for informantene fra Den norske kirke å kunne si så mye om selve dåpen, men det er mye de likevel har fått mye med seg, muligens fordi det markeres såpass sterkt. Det innbefatter dåpsgaver, faddere, familieselskap og minner som blir fortalt dem gjennom oppveksten. Tre av dem har

delvis veldig sterke, positive minner om sin(e) faddere som fulgte dem opp senere – mens den tredje ble fulgt opp av sin nabo i stedet.

Hos Menigheten Emmanuel har de mye sterkere egne minner om dåpen, skulle man tro, og det stemmer jo. Men det er jo en forskjell på den ene informanten, som beskriver dåpen som fin, med gode ord, og smil om munnen, og sier at hun syntes det var fantastisk fint og personlig, og de andre tre som synes litt mer avmålt. Glade, men avmålt.

Hvorfor dåp?

Når jeg går videre og spør om hvorfor foreldrene ville døpe de i Den Norske Kirke, og hvorfor de i Menigheten Emmanuel ville døpe seg, kommer det mer lys på saken. Daniel sier:

-Ja, for det første så.. altså tradisjon er et aspekt, men det var mer enn tradisjon – at en døper barna, for mamma og pappa, så var nok dette veldig bevisst. De ønsket å døpe barna, og det ..., med å døpe dem i Faderen og Sønnen og den Hellige Ånds navn, det er noe jeg i alle fall kan tenke meg at de ville ha snakka om, i forhold til dåpen, og hvorfor. Og også det som jeg sa, jeg tenker sjøl også, at da legger du barna i Guds hender og på en enda mer synlig måte enn du gjør gjennom bønn og andre ting da.

En av kvinnene, har et litt annet syn på saken: Dagrún forteller videre om hvorfor foreldrene ville døpe henne:

- Ja, jeg kommer ikke fra noen sånn spesielt religiøs familie, det kan jeg jo ikke si, men vi er litt opptatt av tradisjoner. Og holde på tradisjoner, og veldig mange av oss setter veldig pris på de seremoniene og høytidene som er i kirka, og vi føle litt tilhørighet til det, tror jeg. Og alle, jeg begynte jo å tenke på det når jeg skulle snakke med deg, alle i min familie er døpt i den norske kirke, da.. ..så jeg trur det handle mye om tradisjoner og dette med å holde på noen av tradisjonene og liksom tilhørigheten til. (kirka) Om vi ikke er så religiøs, kan du si, så setter vi veldig pris på seremoniene der, og jeg synes det er veldig fint det som skjer i kirka, overgangsritualer og. Så jeg tror det var utenkelig for foreldrene mine å ikke døpe ungene sine.

Hos informantene i Menigheten Emmanuel er jo spørsmålet ikke om foreldrene, men om hvordan de selv kom til at de skulle døpes med troende dåp. Og det viser seg at det er i alle fall tre ulike grunner til det. Den første snakker Eva om:

- Jeg ville døpe meg, fordi at jeg ville starte et liv med Jesus, der jeg på en måte, jeg utfører en handling der jeg legger det gamle bak meg, selv om ikke har nå forestilling om at man aldri gjør noe feil etterpå, det er jo ikke det det handle om, men det at jeg ville legge livet som ikke-troende bak meg, derfor ville jeg døpe meg..

Erik derimot forteller om en annen vei:

- Hvorfor ville jeg døpe meg? Det går jo litt tilbake, kanskje, på det med pastoren som spurte meg, eller som utfordra meg på dåpen. Når jeg ble frelst i xxxx, så hadde jeg jo en Gudsopplevelse da, naturligvis, og så gikk det jo en liten stund, så kom pastoren til meg og sa at jeg måtte døpe meg, da. Og så tenkte jeg jo, at «Ja, men, jeg er jo barnedøpt?», det var jo min første tanke, så jeg tygde litt på det, men så kjente jeg bare at det var en ting jeg skulle gjøre. Jeg kjente fred for det, og jeg hadde ikke noen teologisk bakgrunn eller noe, for det valget, jeg bare visste at jeg skulle det. Denne overbevisninga ut ifra Bibelen kom seinere, da... så det var bakgrunnen til at jeg døpte meg da, det var at pastoren spurte meg, og jeg gjorde det da etter at jeg kjente at jeg skulle det.

Så er det enda en mann som kommer med en tredje grunn til å søke dåp. Den som halvparten av de fra Menigheten Emmanuel har. Edvart forteller:

- Det var fordi jeg fikk undervisning av folk som hadde veldig klare ideer og meninger om voksendåp, og jeg var nyfrelst ....., var nå egentlig bare åpen for undervisning og prøvde vel å leve i forhold til det, ...

-Ja, så det var en sånn, lydighets- ting?

-Ja, det var ikke noe offer for så vidt, men som jeg sa, jeg hadde ikke noen sånne sterke følelser. Jeg trudde jo det var rett, jeg trudde jo den forkynnelsen jeg fikk var rett, så jeg var overbevist om at det var riktig å døpe seg, om jeg hadde gjort det da, eller mye senere det tror jeg ikke har hatt noe å si for meg.

-Nei?

-Nei. For etterpå, så har jeg ikke.. Nå, når jeg tenker tilbake på dette, så vet jeg ikke hva dåpen har betydd for meg, som kristen etterpå.

På spørsmål om hvorfor foreldrene ville døpe barna sine i Den norske kirke sier de alle at det var tradisjon, og halvparten av dem sier også at det nok var en sterk vilje og håp og tro for å gi barnet det beste de hadde.

Hos Menigheten Emmanuel sier de alle at de kom fram til det selv, det var ingen som bestemte det for dem. Men så slutter også enigheten: Den ene ville døpe seg for å legge bak seg det gamle livet som ikke troende og begynne å leve for Jesus. To andre var overbevist på grunn av undervisning om troende dåp, og bestemmer seg derfor å søke dåpen. Den fjerde ble utfordret av sin pastor og ble overbevist av en indre stemme, og overbevisningen fra Bibelen kom senere. Men alle de tre siste sier også at det er en lydighetshandling.

4.3 Forståelsen av hva som skjer i dåpen

Hva er din opplevelse eller oppfatning av hva som skjer i dåpen?

I dåpen så skjer det jo mange ting, og da er det spennende å se hva informantene legger vekt på. Er dåpen fremdeles en fin og trygg stund, eller har ting forandret seg? Hos Den norske kirkes informanter svarer de at dåpen er en innvielse i den kristne menigheten. En kvinne sier:

- .. du blir medlem av den norske kirke, og så tenker jeg at du sier ja til å bli tatt vare på av Gud, gjennom presten som en slags stedfortreder, kanskje, eller noe sånt og at du går inn i den kristne menigheten.

En annen sier også at barnet får en tilhørighet i en sammenheng som barnet kan beholde hele sitt liv om det vil:

- ... for det første så er det jo en fin seremoni, synes jeg, ungen han kommer på en måte, han bli på en måte vist fram, ja, for alle, som på en måte i kirka og for familie og alt, også vet en jo det at en får, altså gjennom dåpen, så får han jo en tilhørighet til noenting, som han kan velge å beholde, eller som en da senere kan velge å forkaste, da - ikke sant? Men du bli liksom tatt inn noen ting, som behold deg, heile livet da, viss du vil.

En tredje ting som en informant snakket en del om var at barnet fikk faddere for å hjelpe seg til å bli/forbli en kristen:

- Ja, altså, i dåpen så døper de jo dem i navnet til Faderen og Sønnen og den Hellige ånds navn, du tegner dem med korsets tegn, og barnet blir en del av menigheten, og da er det menigheten og fadderne sitt ansvar å be med barnet, og be for barnet, og hjelpe til i den kristne oppdragelsen av barnet, da. Og det, ja, det er en viktig del med dåpen, tenker jeg.

Hos Menigheten Emmanuel's informanter svarer de tre ting. Den første som halvparten av dem svarer er omtrent som dette. Erik forteller:

-Jeg tror jo at det har med at jeg begraver egentlig mitt gamle liv, jeg har som det står «døde vi med ham, skal vi leve med ham» står det jo, og jeg tenker at dåpen det er en død og en oppstandelse. Jeg døde fra mitt gamle liv, med Jesus, og så blir jeg begravd,

det gamle livet begravd, og så fikk jeg stå opp i et nytt liv, det var liksom en død person som gikk i grava, og så sto han opp til et nytt liv.

Så er det den andre måten å tenke på, at dette er en proklamasjon for å ha tatt imot Jesus: Edvard forteller.

- Ja, jeg tenker at det er en proklamasjon av å ha tatt imot Jesus. En proklamasjon av at jeg har blitt kristen. Tenker jeg.

Så er det den tredje måten å tenke på om dåpen, som mener at dåpen blir en naturlig oppfølger på frelsen som allerede har skjedd i og med frelsen/overgivelsen. Ellinor forteller:

- Altså, jeg tror ikke frelsen skjer i dåpen, jeg tror at det som står i Bibelen: At den som tror og blir døpt skal bli frelst, jeg tror at frelsen skjer i det du tar imot Jesus i livet ditt, bestemmer deg for å gjøre han til Herre i livet ditt, tar imot det Han gjorde på korset, sånn at dåpen blir en naturlig oppfølger på, og et bilde på det som skjer i det åndelige, når du blir frelst. Men i tillegg, så tror jeg også at det er en kraft i dåpen, på samme måte som det er en kraft i nattverden, at det er ikke bare et symbol på det som Jesus gjorde, men det er faktisk noe som skjer i den prosessen, at det er en åndelig dimensjon som kanskje ikke er så lett for oss å forstå, og jeg vet ikke om jeg fullt og helt kommer til å forstå den, men det er ikke bare et bilde, som for eksempel at visst jeg skal vise en illustrasjon til noe jeg skal gjøre.

Hos Den norske kirkes informanter var det altså i grunnen full enighet om at de tenker på dåpen som en fin stund og en håpets stund, der man blir med på noe som er større enn seg selv, en kristen kirke og/eller medlemskap i Den Norske Kirke. Men det er kun halvparten av

dem som snakker om at det pålegger faddere og foreldre og de som er rundt barnet noe ansvar for å følge opp barnet.

Men hos Menigheten Emmanuel derimot, der synes det med gammelt og nytt liv å være noe mere tydelig. Halvparten (2 av de fire) av informantene oppgir å begrave sitt gamle liv og stå opp for å leve for Jesus. En av de fire mener at dåpen er en proklamasjon av å ha tatt imot Jesus, at man er blitt kristen. En annen mener at dåpen er en naturlig oppfølger på det som skjedde i det åndelige når du ble frelst, samtidig som det er en kraft i dåpen, og at den ikke bare er et bilde på at noe skjer, men at det faktisk også skjer noe i denne delen av prosessen.

1: På spørsmål om hva de tenker om at man får syndenes tilgivelse i dåpen svarer de hos Den norske kirke at de alle snakker om at det er vanskelig å legge synder på barnet når det er 3-6 måneder gammelt, og hos Menigheten Emmanuel mener 3 av de fire at syndenes forlatelse kom ved frelsen eller omvendelsen, som jo var før dåpen. De tror ikke at dåpen gir syndenes forlatelse. - Bortsett fra den ene av dem, som kjenner igjen følelsen av tilgivelse fra sin egen dåp.

Hva betyr dåpsordene?

Så kommer spørsmålet om hva den enkelte legger i dåpsordene som presten eller pastoren sier: Hvordan forstår du dåpsordene som presten/pastoren sier: Jeg døper deg til Faderens, Sønnens og Den Hellige Ånds navn, og at presten heller vann over barnets hode, tegner et kors på barnet og gir et tent lys osv?/og så dypper han hele deg ned i vannet, og løfter deg opp igjen? Noen tenker ikke så mye over hva det er presten egentlig sier og gjør, men tolker hva som skjer selv. Hos informantene i Den norske kirke var det halvparten som var enige om at vannet handler om renselse, og at ordene «Faderen, og Sønnen og Den Hellige Ånd» er en måte å si at barnet er døpt til treenigheten. Og det er en av de fire som snakker om at presten her åpner opp og taler velsignelse over barnet, og det er en av de fire som snakker om dette som en innvielse, og et håp for at barnet kan ha nytte og gagn av å ha denne troen som jo kan være ved barnet hele livet. Daniel forteller om renselse:

- Det om å døpe i Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånds navn det handler jo om den treenige Gud, og.. - akkurat det med vann det.. sånn umiddelbart så tenker jeg jo at det handler om en renselse eller rengjøring, Johannes døde jo Jesus i ei elv,

dyppa han helt nedi, og Jesus fikk da den Hellige Ånd som kom nedover han som en ildtunge, sånn at det handler jo om at vi blir rene i dåpen, får ta del i den nåden som vi har i og med at vi blir rengjort, i Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånds navn da. Det er noe som jeg tenker er veldig synlig, og tydelig og godt, i dåpen tenker jeg. Og så tenker jeg at det blir veldig sterkt fremhevet der, men det er jo noe som er med igjennom hele livet til en kristen, Dette her med at vi, nåden er der jo alltid! Det var vel en som beskrev det en gang som at vi sto i en elv, og så strømmen bare nåden rundt oss helt ufortjent, det var ikke noe vi gjorde for å få den. Og det er kanskje noe som er veldig fint med en barnedåp, da, for at det barnet har jo ikke gjort seg fortjent til dette på noe som helst slags vis, men det får det likevel.

Så kommer informanten som sier at det åpnes opp og taler velsignelse over barnet:

- Jeg tenker det at det bli presten som rett og slett åpner for den gode, og den gode, og positive åndsmakten som Gud, Jesus og Den Hellige Ånd er, og da på en måte, ... så tror jeg jo at presten kan velsigne et barn og holdt på å si, tale inn Guds velsignelse og Hans ånd over barnet.

Så kommer informanten som tolker det som en innvielse:

- jeg forstår det jo som en innvielse, en seremoni som gjør at du er en del av den menigheta, det fellesskapet da, og at, og det norske samfunnet fram te nu, har jo vært bygd på den kristne kulturen, altså vi har dette kristne og vår kultur og mye er jo bygd på det, sånn at du bli på en måte det, tenke at det er en sånn innvielse te å bli en del av det, da. Ja, ... en blir jo litt sånn varm og jeg synes jo det er veldig fint, så det må jo være noe, ikke sant? Men akkurat å sitte sånn, ja, alle synes jo det. ... for menigheten så er det helt sikkert et ønske om, eller et håp om, at dette mennesket er et menneske som har lyst og.. kanskje at dette er en tro som det kanskje kan ha nytte av og ha godt av i livet sitt.

Hos informantene i Den norske kirke var det halvparten som var enige om at vannet handler om renselse, og at ordene «Faderen, og Sønnen og Den Hellige Ånd» er en måte å si at barnet er døpt til treenigheten. Og det er en av de fire som snakker om at presten her åpner opp og taler velsignelse over barnet, og det er en av de fire som snakker om dette som en innvielse, og et håp for at barnet kan ha nytte og gagn av å ha denne troen som jo kan være ved barnet hele livet.

Hos informantene fra Menigheten Emmanuel er det andre tolkninger. To mener de blir døpt til den treenige Gud, Ellinor forteller:

- det handler jo om å bli døpt ... hele Guds, hele Gud, altså Gud er jo Gud Far, Gud Sønn, og Den Hellige Ånd, og vi har relasjon til alle tre, og Jesus døde jo for oss, men Gud er vår Far, så for meg så er det vel det at, en bekjennelse om at vi faktisk tror på hele den treenige Guddommen.. og når du døpes så må du jo døpes til alt, hele pakka.

En av de fire er mest opptatt av at man blir velsignet av Gud, og kommer inn i Hans menighet. Eva forteller:

- Jeg forstår det som at man er velsignet av Gud, at man når man døper seg, så kommer man i Guds menighet, i fellesskapet, inn i felleskapet.

En av de fire informantene er mest opptatt av at dette er en proklamasjon. Edvard forteller:

- Ja, jeg tenker det er en proklamasjon, og en demonstrasjon, mer enn at det er noe, magisk som skjer gjennom handlingen

I Menigheten Emmanuel er det altså også delte meninger. To av informantene mener at man jo blir døpt til Gud Fader, Sønn og Den Hellige Ånd, altså den treenige Gud, en av de fire forstår at man er velsignet av Gud og at man kommer inn i Guds menighet når man døper seg. Og en av de fire tenker at dette er en proklamasjon, mer enn at det er noe «magisk» som skjer gjennom selve dåps-handlingen.

Hva tenker du om at den som blir døpt, blir Guds barn i dåpen?

Hos medlemmene i Den norske kirke var det i grunnen to ulike meninger: Halvparten mente at alle barn var Guds barn, og ville ikke være ved at dette skjedde i dåpen. Her er et eksempel på hvordan det kunne se ut:

- jeg tror at hvis en har en sånn raus Gud som vi snakket om før, så tror jeg alle barn er Guds barn, ja, egentlig. Men vi trenger vel et eller annet verbalt for å få det litt sånn at det skjer med sånne handlinger og med sånne ord, så får vi det på en måte bekreftet da, vi som er der. Men sånn alt i alt så trur jeg kanskje alle er det, jeg da.

Den andre halvparten mente at Gud ble deres Far i dåpen, og at Gud ville ta vare på dem. Daniel forteller:

- Det er jo, altså når du snakker om Guds barn, så er det jo tilbake til dette her med; La de små barna komme til meg, hindre dem ikke, og den som vil inn i - fritt gjenfortalt, den som vil komme til himmelen, må bli som et lite barn! - Men det viser jo hvor avhengig vi er av Gud, og Jesus og Den Hellige Ånd, vi kommer ikke til himmelen uten dem, og det er det avhengighetsforholdet der, det blir jo litt det barnebildet der da, tenker jeg. At barna som vi får er jo helt avhengige av oss for å kunne vokse opp å leve, og på samme måten så er vi helt avhengige av Gud, Jesus og Den Hellige Ånd for å komme oss til himmelen, da.

Men hos Menigheten Emmanuel's informanter var det tre av de fire som ikke mente at dåpen gjør deg til et Guds barn, rett og slett fordi det mener de frelsen gjør, som jo har skjedd før. De tror ikke på at barn blir frelst i dåpen. Erik forteller:

- Ja, jeg tror jo ikke på det, da. Fordi jeg tror jo at – jeg kaller jo den dåpen for troendes dåp, det er jo sånn at når jeg leser Bibelen, så ser jeg jo i apostlenes gjerninger så er det jo ofte at der «når de kom til tro, så lot de seg døpe», kjenner jo mange historier med Paulus: Og Paulus ble døpt, Jesus dømte seg til og med, når Han var voksen, så jeg tror jo at jeg ble Guds barn, ..den dagen når jeg satt i leiligheten min, og Gud møtte meg der, og Hans Ånd fylte meg opp, og jeg kom til tro der, og jeg kjente at Hans Ånd flyttet inn i meg. ..da tror jeg jeg ble Guds barn.

Likevel tenker en av informantene at joda, Gud er pappaen til alle, og ved dåpen så anerkjenner vi at Han er den øverste. Han er vår pappa, og vi er Hans barn, som Han tar seg av. Eva forteller:

- Jeg tenker at Han er jo pappaen til alle sammen, så når vi blir døpt, så anerkjenner vi det at Han er øverst, Han er den vi ser opp til, Han er den som har skapt oss, Han er pappaen vår, og vi er alle Hans barn, som Han tar seg av, som Han har omsorg for, uansett hvor gammel vi er, så er vi Hans barn fordi Han har omsorg for oss.

I Menigheten Emmanuel var det altså tre av de fire som ikke mente at dåpen gjør deg til et Guds barn, fordi det mener de frelsen gjør, som har skjedd før. De tror ikke på at barn blir frelst i dåpen. Men en av de fire tenker at: Jo, Gud er pappaen til alle, og ved dåpen så anerkjenner vi at Han er den øverste. Han er vår pappa, og vi er Hans barn, som Han tar seg av.

Så kommer vi til spørsmålet om hva tenker du om at den som blir døpt får tilgivelse for synd i dåpen? Og også her er det mye forskjellig å finne ut av.

Hos informantene i Den norske kirkes rekker er det tre ulike måter å tenke på dette. To av de fire tenker at barnet ikke trenger en tilgivelse siden det er så lite, men de ser likevel at menneskeslekten er syndig og mener derfor at det er på sin plass at barnet får tilgivelse for syndene sine. David forteller:

- Jeg synes det er veldig bra at det bli sagt, det står jo om at menneskeslekten har arvet synd, så jeg synes det er bra at det blir sagt. Samtidig så tror jeg at det lille barnet ... det gjør jo ikke noe galt med å være sånn som det er, det er jo skapt sånn ...det er jo født inn i en syndig menneskeslekt, men det er jo et lite barn, det er ikke syndig i seg selv, det greier jeg ikke helt å ta til meg, men jeg synes det er bra at det bli sagt likevel. I forhold til det som står i Guds ord.

En av informantene tenker umiddelbart på barnets framtid når vi snakker om tilgivelse av synd i dåpen:

- Ja, - det er jo fint å høre det også, da.. .. At vi har, og alle mennesker gjør feil, og det at vi har mulighet for å bli tilgitt enten det er fra den ene eller den andre, eller det er noen høyere, så er jo det fint, men det er vel og en mulighet alle har..... at barnet bli Guds barn, at barnet har mulighet til å gjøre feil, faktisk, i livet uten at det skal ødelegge for det.

Og en av informantene synes det er veldig vanskelig å tilskrive et lite barn synd, så hun lurer på om det er nødvendig, og om det i det hele tatt gjøres i dåpen:

- Nei, ja, siden det er nå da, når en blir døpt tenker jeg, det er nå en ting, de fleste blir vel døpt som små barn, så, synd og synd.. Men det må vel, det blir vel på en måte det samme at du bli en kristen og at du kan for eksempel gå til nattverd og få syndenes forlatelse men at du får det da og gjennom dåpen? Vet du, jeg vet ikke..

Her er det i grunnen enighet hos informantene om at barnet ikke trenger å tilgis, men om du borrer litt dypere så ser du dette:

Hos informantene i Den norske kirke er det en av de fire som synes det er veldig vanskelig å kunne tilskrive et lite barn synd, og blir derfor veldig usikker på om syndenes forlatelse i det hele tatt er nødvendig, og blir gitt i dåpen. En annen av de fire tenker med en gang at muligheten for tilgivelse for barnet legges i framtiden, slik at barnet har en mulighet for å få tilgivelse for syndene sine senere. De to andre informantene fra Den norske kirke mener at barnet ikke trenger en tilgivelse siden det er så lite, men de ser likevel at menneskeslekten er syndig og mener derfor at det er på sin plass at barnet får tilgivelse for syndene sine.

Når samme spørsmål blir stilt til informantene fra Menigheten Emmanuel så mener to av de fire at dåpen ikke gir deg syndstilgivelse. I Menigheten Emmanuel mener også tre av de fire at syndenes forlatelse kom ved frelsen eller omvendelsen, som jo var før dåpen. De tror ikke at dåpen spesifikt gir syndenes forlatelse. - Bortsett fra den ene av dem, som kjenner igjen følelsen av tilgivelse fra sin egen dåp.

- Ja, det er jo, jeg tenker det at Peter sier jo at «la dere døpe, slik at dere kan få tilgivelse for syndene og få nåde der». Jeg tror jo at det går sammen, jeg tror jo at omvendelsen skjer først, og så kommer dåpen, da, og i den prosessen så er det jo tilgivelsen kommer. Jeg tror det er en del av den videreføringen av at du er omvendt, du har kommet til tro, og du lar deg døpe. Jeg tror ikke at selve dåpen vasker syndene vekk, men jeg tror det er en hel pakke. Tro- omvendelse – dåp – det går sammen. Prosess, ja.

Så er det en informant som er tilbøyelig til at tilgivelse kan gis i dåpen, men ikke bare der:

- Det vet jeg ikke om jeg har noen teologi på heller, for jeg har tenkt at tilgivelse for synd det blir gitt ikke, i hvert fall eksklusivt gjennom dåpen, for det mottar du jo som kristne. Enten du bli døpt eller ikke.

Men så er det en informant som mener å kjenne igjen følelsen av å bli tilgitt ifra sin egen dåp:

- Jo, jeg tenker at det var jo litt sånn jeg følte det og – at man får tilgivelse for det som har vært, når man velger å legge det bak seg, så får man tilgivelse ... så jeg tenker det handler om det, at du gir deg selv til Gud, du gir livet ditt til Gud, og da bli du tilgitt for synd.

Hva tenker du om at den som blir døpt får Den Hellige Ånd i dåpen?

Jeg spurte informantene om hva de tenkte om at de fikk Den Hellige Ånd i dåpen. Informantene i Den norske kirke hadde ulike meninger også her: En mente at Den Hellige Ånd var en følelse som barnet fikk føle på i dåpen, en annen ville ikke tenke på det, og halvparten mente at det var fint, og at Den Hellige Ånd ville hjelpe barnet videre i livet. Daniel forteller:

- .. Hellige Ånd er vel noe av det som er mest utfordrende i mitt kristenliv, da, å forstå, og.. men jeg tenker jo at når disiplene fikk Den Hellige Ånd, så var det jo på en måte sånn Gud kom tilbake og ga dem frimodighet og var veldig tydelig med i livet deres videre, og det er vel sånn dåpen også skal være, at det når du doper dem, så gir du plass til Gud i livet til barnet, og den plassen er jo at Den Hellige Ånd er med, da, mer tydelig da i tilstedeværelsen på jorda..

Så kommer det et annet syn på hva den hellige ånd er, og det ser sånn ut:

- Ja, nei jeg vet ikke, tenker kanskje det er en sånn følelse, som du kjenne på, og så har du muligheten til å få tilegna det her, gjennom, altså når du har blitt døpt, så har du jo mulighet til å få mer til konfirmasjon og.

Så er det en av informantene som ikke engang vil tenke så mye på den hellige ånd

- - ja, nei, jeg vet ikke, jeg tror ikke jeg tenker så mye på det.. nei

Når jeg spurte Menigheten Emmanuel's informanter, så fikk jeg i grunnen tre svar der også. Halvparten av dem holder døren oppe for at dette kan skje samtidig, men mener bestemt at det er to ulike; «Vanndåp» er en, og «Åndsdåp» er en annen, og av og til så skjer dette samtidig. Samtidig holder en av disse fram at folk får Den Hellige Ånd før eller etter dåpen, enten de doper seg sånn eller sånn. Edvard forteller:

- Ja, det kan hende det, jeg opplevde ikke å få det da, jeg opplevde å få det på et mye senere tidspunkt, i alle fall noe sånn tungetale og sånt, det kom senere, samtidig så tror jeg at folk får Den Hellige Ånd enten de doper seg sånn eller sånn, enten før eller etter dåpen.

En tror ikke på at den som blir døpt får Den Hellige Ånd,

- Nei, det tror jeg heller ikke. For jeg tror at Den Hellige Ånd er en gave til de som tror, det står en del bibelvers på det at, ja at vi får Den Hellige Ånd som et tegn på at vi er Guds barn, altså på en måte sånn. Ja, sånn at jeg tror jo at det her skjer i stadiet før du doper deg, jeg tror at dåpen blir et resultat av alt det som har skjedd.

Mens en mener at den som blir døpt får Den Hellige Ånd.

- Ja, den som bli døpt får den Hellige Ånd, Den Hellige Ånd er jo Gud, den Hellige Ånd er overalt, i alt som lever og i oss, og når du døper deg, så har du, i hvert fall jeg kjent, at når jeg ble døpt, også når jeg erkjente min tro til Gud, så kjente jeg at det fyltes opp noe inni meg, som jeg tolker som var Den Hellige Ånd, allerede da, ikke sant. .... men når jeg ble døpt, så føltes det enda sterkere, det er som om du bærer på noe ekstra, ... du bærer på noe bra, du bærer på en styrke, jeg ser på Den Hellige Ånd som en styrke, en som bærer oss igjennom da.

Informantene i Den norske kirke hadde ulike meninger også her: En mente at Den Hellige Ånd var en følelse som barnet fikk føle på i dåpen, en annen ville ikke tenke på det, og halvparten mente at det var fint, og at Den Hellige Ånd ville hjelpe barnet videre i livet.

Når jeg spurte Menigheten Emmanuel's informanter, så fikk jeg i grunnen tre svar der også. Halvparten av dem holder døren oppe for at dette kan skje samtidig, men mener bestemt at det er to ulike; «Vanndåp» og «Åndsdaap», og av og til så skjer dette samtidig. Samtidig holder en av disse fram at folk får Den Hellige Ånd før eller etter dåpen, enten de døper seg sånn eller sånn. En tror ikke på at den som blir døpt får Den Hellige Ånd, mens en mener at den som blir døpt får Den Hellige Ånd.

4.4 Var det noe du skulle ønske var annerledes?

Var det noe du likte spesielt godt, mislikte, noe du syntes var rart, noe du savnet eller noe du skulle ønsket var annerledes? På spørsmål om det var noe med dåpen som de skulle ønske var annerledes eller som var veldig bra, fikk jeg, svært ulike svar. Hos Den norske kirkes informanter er det halvparten som synes at det er vanskelig å si noe spesielt om noe – mens de som hadde noe å si, hadde positive ting å trekke fram. En mann forteller begeistret om en av sine faddere. Han sier:

- Altså det som jeg har som en veldig positiv ting ifra dåpen min, det er jo fadderne mine. Og, vi var jo i utlandet, så det var ikke så mange faddere som var tilstede, men det var jo, - hun som var tilstede. Hun har jo på en måte blitt som en tante i livet mitt. Som har vært med på konfirmasjonen min, som har vært med i bryllup, og som vi har sporadisk kontakt med, hun er som et familiemedlem, som fadder for meg. Merkelig at det skal ha noe å si, men hun var der, og det, jeg husker ikke hvem de andre fadderne mine er, men jeg vet jo egentlig bare om henne, for det var jo flere faddere, men det var vel hun som var der, da..... - og hun bodde jo i byen også når jeg vokste opp der, så vi hadde jo jevnlig kontakt med henne der og, så det har blitt som en sånn, ekstra- tante – så hun heter bare «tante Dordi», ja.

En annen informant sier han er veldig begeistret over at Den Norske Kirke holder dåpen åpen for folk uansett om de går mye eller lite i kirken:

- Sånn som jeg ser det så er det veldig fint, jeg synes det er veldig fint at kirka, statskirka, holder det åpent for at folk uansett kor mye eller lite de går i kirka, at det har akkurat det her, for jeg synes det står respekt av de som døper barna sine og, som kanskje ikke sjøl tror, fordi de gir jo på en måte barna sine en frihet, og de øyner jo et lite håp på en eller annen måte og sånn. Og sikkert en del som gjør det med tradisjon, så jeg synes det er veldig bra at den finnes, og jeg håper dem fortsetter med det..

Her er det hos Den norske kirkes informanter halvparten som synes det er vanskelig å sette fingeren på noe spesielt, mens den andre halvparten liker ting spesielt godt. En liker det veldig godt at Den norske kirke holder dåpen åpen for folk uansett om de går mye eller lite i kirken. Den andre ene holder fram sin fadder, som i bunn og grunn har blitt til et slags familiemedlem.

Hos Menigheten Emmanuel sine informanter synes halvparten at alt var bra, mens en var misfornøyd med temperaturen i vannet, og den siste en syntes det ble litt for mye fokus på det ytre i og med de hvite kappene.

- Det som var rart som jeg mislikte, det var at det var iskallt vann i dåpsbassenget! Nei, men det tror jeg er det eneste jeg husker på, fra den dåpen. Det var det at jeg fikk nesten sjokk når jeg kom ut i det vannet.. Jeg var to og tyve

En annen av informantene har dette å si om mulige forandringer:

- kan jo se i ettertid at dette her med sånne kvite kapper, å ha på sånne, det synes jeg bli litt sånn.. Altså, men det var de rammene som var vanlig da, så jeg stilte ikke spørsmålstegn med det da, men jeg tror at hvis jeg skulle gjort det annerledes, så hadde jeg hatt mer fokus på det indre, og mindre fokus på det ytre, for det er jo litt sånn typisk sånn kirkelig, ikke sant, høytidsstemning. Ville heller hatt en setting med mindre høytidelig på noen måter, men ikke mindre respekt for Gud, på den måten, men mer sånn fokus på det som skjer på innsiden.

Hos Menigheten Emmanuel synes halvparten at alt var bra, mens en var misfornøyd med temperaturen i vannet, og den siste en syntes det ble litt for mye fokus på det ytre i og med de hvite kappene.

Hadde dere noe selskap eller fest etter dåpen?

Når jeg spør informantene om de hadde selskap etter dåpen er de helt enige i hver sin menighet. I Den norske kirke har de hatt stort familieselskap, gjerne med venner, og hos Menigheten Emmanuel har ingen egentlig hatt noe selskap for sin dåp. Informantene fra Den norske kirke først:

- Ja, altså det er jo fest i form av god mat, masse kaker, dåpsgaver, en samling med familie og venner, flere venner, og det er jo en dag som feires, så det er jo en høytidsdag. ..., ikke sant de aller fleste som har bunad bruker bunad, det er jo festdrakt. Ofte så er det jo festmat, så det er jo en høytidsdag som feires, tenker jeg. Ja, en dag som står i familien og vennskapets sin ånd, og der du har en koselig dag. Sammen.

Også informantene ifra Menigheten Emmanuel var her helt enige, men de var enige om at de ikke hadde noe selskap.

- Nei, det var vel noe sånn kirkekaffe, i menigheten, som vanlig, litt etterpå, jeg klarer ikke å huske, men jeg tror dem brukte å ha noe – jeg husker ikke , men jeg var jo alene. Jeg hadde jo, familien min var jo ikke troende da, og sånn, så jeg hadde jo ingen der nede i Tønsberg, jeg hadde to søstre, men det var ingen ting, så ikke noe sånn spesielt. Det kunne jeg jo kanskje ønsket viss det var i dag, at det hadde vært litt mer sånn etter-feiring, kanskje. Ja, det kunne jeg ha tenkt meg.

Den norske kirkes informanter var helt unison her: Ja, det var selskap, og det ble feiret i familien, med faddere og andre som et stort familieselskap. Hos informantene i Menigheten Emmanuel var det også unisont, men helt motsatt: Ingen kunne huske at de hadde hatt noen egentlig feiring av dåpen sin, hverken for seg selv eller i familien. En av de fire mener at det jo kunne jo vært fint med litt mere feiring av dagen.

Hadde du faddere i dåpen? Hvordan hadde de/du/dere valgt ut dem?

Når jeg stilte dette spørsmålet til informantene i Den norske kirke, så hadde de i grunnen to ting å si til meg, alle sa at det nok var viktig å få familien inn blant faddere, og to av de fire snakker også om at det nok hadde vært en del sortering for å få med gode troende bland fadderne. Her kommer en som synes det var viktig med familie:

- Nei, det var nå, å ha familie tror jeg har vært viktig, og det har, jeg tror nesten alle vi, har valgt familiemedlemmer som noen av dem som skal være med opp, og så var det vennepar og foreldrene mine.

Så var det to som også ville ha sterkt troende mennesker med:

- Det var nok veldig viktig for dem, at det var, for jeg har tanter og onkler som er kristne og jeg har tanter og onkler som ikke er kristne, så de har bevisst valgt foreldre som har vært, bekjennende kristne, da, så det har nok vært veldig viktig. Og så tror jeg, og da var det det å velge noen fra familien, og så velge noen fra misjonslandet, så det er hva jeg tror og tenker sjøl da, i hvert fall.

I Menigheten Emmanuel hadde ingen av informantene hatt noen fadder som de visste om da, i alle fall.

- Nei, det tror jeg ikke, kan ikke komme på at vi hadde noen sånne prosedyrer rundt dåp

Hos Den norske kirkes informanter trekkes det fram av alle at det nok var viktig å trekke inn familien, og halvparten av de spurte snakker også om fadderens tro, mens i Menigheten Emmanuel hadde ingen av informantene fadder som de visste om, i alle fall.

Hvilke klær hadde du på deg i dåpen?

Her har alle informantene fra Den norske kirke døpt seg i dåpskjoler. Gjerne en som hadde gått i arv i slekta:

- Det var en dåpskjole som vel kom ifra mamma sin slekt, og som hun og sikkert hennes søsken var, de var fem søsken, også hadde blitt båret i dåpen. Den tror jeg faktisk er overtatt av søsteren min, så søsteren min har den, dåpskjolen.

Menigheten Emmanuel sine informanter hadde litt ulikt på seg, to hadde hvite kapper, en hadde dongeri og t-skjorte, og den fjerde hadde blitt instruert i å ha på seg mørke klær.

- Jeg var kledd i hvitt, det var sånn, det var nå noe sånn, jeg vet ikke om det var kjortel eller kjole, det vet jeg ikke, men det var hvite, det var dåpsklær, det var det. Så du kledde deg jo baki sånn i omkleddingsrommet.
- Jeg tror jeg hadde på meg en dongeribukse og ei t-skjorte
- Jeg fikk presisert at jeg måtte ha på meg mørke klær, så jeg hadde på meg svart bukse og svart genser. Og det som han sa, han pastoren, sa han at jeg skjønner at det mest naturlig å ha på seg hvite klær, fordi at du bli gjenfødt, du bli, altså hvitt symbolisere renhet, da, enn svarte klær, som du forbinde med begravelse, men på en måte så passe jo det og – for du begraver det gamle, så sa han også at i tillegg så passe det ikke så bra med hvite klær når du skal under vann, i hvert fall ikke nå du skal opp av vannet igjen da sa han da..., så da ble det mørke klær i dåpen

Hos informantene i Den norske kirke sier de alle at de har hatt på seg dåpskjole, og tre av de fire av dem sier dette er kjoler som de overtar for å døpes i, og så vandrer kjolene rundt i slekta.

Hos informantene i Menigheten Emmanuel hadde halvparten på seg hvite kjortler, mens en hadde på seg dongeribukse og t.-skjorte, men den fjerde hadde blitt instruert i å ha mørke klær på seg.

Hvorfor hadde du på deg akkurat det i dåpen, tenker du?

I Den norske kirke er det store, sterke tradisjoner med dåpskjoler som vandrer rundt i slektene, og med familieselskap og med mye staselig som skal skje. Selvfølgelig er barnet i hvitt, det skal jo være rent (toet i Jesu blod.):

- Så det er nok mye av tradisjonen, og så er jo kvit en sånn farge som skal være, eller farge og farge da, som symboliserer renhet. Ja, så jeg vil tru at det har vært en greie, da

Hos Menigheten Emmanuel, er det jo mange grunnivelser. I den halvparten som hadde hvite klær, sier en at «det var det de hadde», men det symboliserer vel renhet, den andre sier «det er en tradisjon i kirka», som om det var en slik ting vi helst ikke ville ha:

- Nei, det var det de hadde. Jeg måtte jo bare følge tradisjonene, så det er jo det man ser, i hvert fall i gamle dåpsbilda, tenkt fra Baptist-kirka, så har du et bilde som heter «Baptisterna» så ser du mange som døper seg, så har de disse kvite, de symbolisere vel renhet, at du bli vaska ren i Jesu blod, at du bli ren, og jeg tipper jo det er derfor

Sammenhengen han var i, var veldig opptatt av at det ikke skulle få et religiøst preg:

- Nei, jeg tror at den sammenhengen vi var i, var litt opptatt, eller var veldig opptatt av at vi ikke skulle få sånt religiøst preg. Så vi ble sånn alminneliggjort og avkledd sånne ritualer og spesielle ting

Eva har en annen forklaring:

- Han pastoren, han sa at jeg skjønner at det mest naturlig å ha på seg hvite klær, fordi at du blir gjenfødt, du blir, altså hvitt symbolisere renhet, da, enn svarte klær, som

du forbinde med begravelse, men på en måte så passe jo det og – for du begraver det gamle, så sa han også at i tillegg så passe det ikke så bra med hvite klær når du skal under vann, i hvert fall ikke nå du skal opp av vannet igjen da sa han da., så da ble det mørke klær i dåpen

Hos Menigheten Emmanuel, i den halvparten som hadde hvite klær, sier en at «det var det de hadde», men det symboliserer vel renhet, den andre sier «det er en tradisjon i kirka». Den som kom i dongeribukse og t-skjorte sier at den sammenhengen som han gjorde det i, var veldig opptatt av at det ikke skulle få et religiøst preg, så derfor ble de avkledd sånne ritualer og spesielle ting. Eva, som hadde svarte klær, ble instruert til å ha svarte eller mørke klær på seg.

4.5 Dåpens betydning for informantene

Hva betyr din dåp for deg? - Vi ser først på hva Den norske kirkes informanter sier; to av de fire sier at det har betydd mye for dem, og de snakker om et liv med gudstjenester, søndagsskole og lignende, men påpeker også at dåpen ikke er nok, det må jo også kristne oppvekst og oppdragelse til.

- dåpen og oppveksten min har jo vært betydningsfull for meg, i og med at jeg fortsatt, jeg er kristen, jeg ønsker å være kristen, jeg ønsker å dele det med mine egne barn, og jeg går i, det at vi går på møter og sånne ting, men det har på en måte satt tonen for resten av livet, kan du si. Men dåpen alene har jo ikke vært nok, det handler jo om min oppvekst og oppdragelse og hva jeg har fått vært med på, opp igjennom hele livet, fra kor- arbeid til barne-foreninger, søndagsskole til møter, og, ja, har jo alltid, stort sett, vært på møter en gang i uka, i en eller annen sammenheng, hele livet. Så dåpen var på en måte startpunktet for dette.

Den andre halvdelen av informantene snakker om at dåpen har gitt dem et utgangspunkt i en menighet, en tilhørighet der. Og at det for dem har vært enklere, og det har gjort at de har en helt alminnelig kristen tro som jeg tror de fleste i Norges land har, som ikke er spesielt aktiv, men som er der.

- men det å bli døpt inn i noe, det gjør det liksom lettere, synes jeg da, fordi at da kan jeg ta et standpunkt til det jeg har, og så kan jeg ha en mulighet til å ... da blir det på en måte kirka mi. På julaften går jeg i den kirka. Og når du føle at det er litt sånn din kirke, så velge du og at ungene dine blir døpt, at det bli den kirka du velge for dem, og det handle om tradisjoner.

Hos Menigheten Emmanuel sine fire informanter, har de fire ulike syn på hva dåpen betyr for dem, og hvorfor. En mener at dåpene er som en begravelse og en oppstandelse, og sier:

- ...betyr det at jeg har jo et punkt som jeg kan si at: Der ble den gamle NN begravd. .... Så det er liksom at jeg har en, når noen dør, så har du jo alltid en grav å gå til, og se at der ligger han, hvil i fred, jeg kan jo si at der ligger Erik, hvil i fred. Så det er litt den der at, ja, jeg har den tenke-tanker rundt det.

En annen informant mener at dåpen først og fremst var en demonstrasjon på at han hadde tatt en beslutning om å bli en kristen, og sier:

- Jeg tenker det er noe jeg husker tilbake på som en av de demonstrasjonene på at jeg har tatt en beslutning, og blitt en kristen, og fått et nytt liv og sånn, og på den måten er det et konkret bilde på det. Men jeg har aldri brukt det som en plass å hente kraft og styrke fra for eksempel, i åndelige kamper eller et eller annet sånt noe. Det var en demonstrasjon. Jeg husker på det som det, og ikke noe annet

En tredje informant mener at dåpen var først og fremst en lydighetshandling, men også et steg videre i livet, og sier:

- Først og fremst det at det var en lydighetshandling. Jeg var jo like frelst før jeg døpte meg, som etter, men også at det var på en måte et steg videre, så sånn, når jeg ser tilbake på det, jeg leste jo litt om dåpen etterpå, fikk liksom en litt mer dypere forståelse på den.

En fjerde informant sier at dåpen betyr veldig mye for henne. Det gir henne et utgangspunkt å gå ut fra sammen med Gud. Hun sier dette om dåpen:

- Den betyr at jeg fikk et utgangspunkt å gå ut ifra, sammen med Gud, så selv om det har vært opp og ned -tura, også i mitt trosliv, der jeg har vært usikker på noen ting, kanskje følt at jeg ikke har vært bra nok kristen ..., så føler jeg at jeg kan alltid gå tilbake til den følelsen som jeg hadde når jeg ble døpt, å gå tilbake og finne igjen det fellesskapet jeg kjente med Gud da, og ta utgangspunkt i det for å gå videre å - når jeg søker Gud for å finne ut hva han ønsker at jeg skal gjøre, og hva han ønsker med mitt liv. Så dåpen er noe jeg går tilbake til i bønn og i tanker, altså i lovsang og alt sånn, jeg minnes dåpen ganske ofte, så den betyr veldig mye for mitt trosliv.

Er dåpen viktig?

Når jeg så spør informantene om de mener at dåpen er viktig, så har de egentlig nesten likedannde svar på det. Ja. Men så er det litt interessant å se hvorfor det er viktig:

Informantene i Den norske kirke er enige i at dåpen er viktig. Men grunngivelsen kan være ulik. Noen snakker om at det gir en velsignelse, noen snakker om at de ønsker at barnet skal få leve et kristent liv. Andre igjen ønsker å gi barnet en tilhørighet til menigheten, og tenker at det jo er ufarlig, barnet står fritt til å melde seg ut eller finne en annen retning, om de ønsker. Og noen synes det viktige er at det er en festdag og at det tas et bevisst valg om at du velger å være en del av menigheten, eller ikke.

- Ja, den er viktig, sånn rent symbolsk. Jeg mener at den ikke er avgjørende slik jeg tenker.. Men den er viktig, en viktig handling, altså, det er noe som, en god markering for starten på et liv, og starten på et liv hvor vi ønsker at barnet skal få leve i et kristent liv med en kristen oppdragelse.
- Ja, dåpen er viktig. Og det er det samme med dåpen, og det som kanskje er, som beskrive dåpen, altså for meg, så er dåpen en festdag, du tar et bevisst valg om at du bli medlem av Den Norske Kirke, eller du tar et bevisst valg på at du ikke bli det.

Hos Menigheten Emmanuel's informanter er det også en klar mening om at dåpen er viktig, likevel mener halvparten av Menigheten Emmanuel's informanter at dåpen er viktig på grunn av den offentlige bekjennelsen.

- Jeg mener at den er viktig, nettopp fordi, i hvert fall på måten jeg døpte meg på, så tok jeg et bevisst valg, og for meg er det bevisste valget veldig viktig, jeg valgte Gud, derfor mener jeg at dåpen i det voksen/troende dåp er viktig.

En annen har et nesten likedan svar på om dåpen er viktig:

- Ja. På grunn av den offentlige bekjennelsen. På grunn av at det er rett, det er et steg videre med Jesus, på grunn av den kraften som du får i hverdagen til å leve ut det nye livet.

Den tredje informant mener at dåpen er viktig, først og fremst fordi det jo er en befaling.

- Ja, jeg mener at dåpen er viktig, ja. For det er jo en befaling. Det er fordi at Jesus sa at vi skulle gjøre det. Mest.

Men den siste av informantene sier at han nok tror den er viktigere enn hva han oppfatter det som, for han vet at for mange så er den viktig, men NN har aldri hatt den personlige opplevelsen av det.

- Jeg tror nok at dåpen kan være mye viktigere enn hva jeg oppfatter den som ..og for mange så vet jeg at den er veldig viktig, men jeg har aldri hatt den personlige opplevelsen av dåp som viktig.. jeg tror kanskje det handler om det, at da vi, da jeg og kjæresten ble frelst, så gikk vi sammen med folk som betydde veldig mye for oss, som hadde kanskje tre, fire forskjellige sterke standpunkt rundt dette med dåp. Så vi hørte mye forskjellig og opplevde at folk hadde veldig sterke meninger, og unngikk kanskje derfor å utvikle så sterke meninger selv om det.

Når jeg spør informantene i Den norske kirke om hvem det er som handler i dåpen kommer de fram til to svar: Halvparten av de spurte sier det er en samhandling av menneskene – og Guds rolle kanskje finnes, men da virker den svært fjern.

- Gud, kanskje sitter der og ser på og synes sikkert det er veldig bra.

Den andre halvparten er veldig tydelig på at det er Gud som handler i dåpen.

- Joda, vi andre gjør jo ting, men det er Gud som handler.

Hva kan dette bety? Kanskje var det sånn at jeg nå så rett på forskjellen på oppfatning mellom den mere lavkirkelige delen av kirkens medlemmer og den delen av kirken som er mere folkekirkelig i sin tilnærming til den. Altså, den delen av kirken som er medlemmer i kirken og som kommer på dåp, begravelser, vielser og andre ting som angår dem, og de som er mere trofaste kirkegjengere og kommer så sant de kan på hver eneste søndag. Eller ikke?

Det som jo er fasinerende er at det også hos informantene i Menigheten Emmanuel finnes det samme skille: Halvparten snakker om at det jo er Gud som handler, den andre halvparten snakker om at den som handler er jo den som blir døpt, den som døper, Gud, dette er en proklamasjon i ånde verdenen, så også djevelen må være med, og menigheten, ja et helt samspill mellom alle menneskene og Gud, og hos noen også fienden.

- Hvem tenker du handler i dåpen?
- Gud, Jesus, Den hellige Ånd. Og så er det jo en lydighetshandling, sant, eller noe du gjør, så det er jo du og, sant, det skjer noe, men det er Han som gjør verket, du er bare villig.

Så er det noen som mener at det at dette er et samspill mellom de som er involvert:

- Helt klart med voksendåp så er det den som blir døpt, så tenke æ å sei at hele menigheten er involvert, det opplever i hvert fall jeg at når folk bli døpt i menigheten så oppleves det som viktig for mange. Og som kristen når du gjør sånne ting, så kommuniserer du og samhandler du med Gud, og Jesus og Den Hellige Ånd i skjønn forening, ja.

Et nesten likedan svar, men litt utvidet:

- Jeg tror jo at det viktigste, jeg tror jo at dem som gjør noe handle jo, dem som døpe handle jo, jeg som døpes gjør jo noe, jeg handler jo på min tro, og så tror jeg at himmelen stadfeste det. Gud, ja. Han ser deg, Han ser jo at NN er begravet, og så tror jeg også at den siste som jeg ofte ikke snakke så mye om, jeg tror det er en proklamasjon i åndeverdenen, for makter og myndigheter, at når de kommer og skal anklage, da kan jeg bruke den også mot fienden, om han vil anklage meg. Så det tror jeg også, også den åndelige biten, den er viktig i alt dette. Det proklameres ut i himmelrommet, i det usynlige.

4.6 Barsedåp vs. troendes dåp

Hos Den norske kirkes informanter har de, når jeg spør om hvordan deres foreldre kom fram til hvorfor de ville ha barsedåp, svart med to delvis ulike meninger: Halvparten av informantene sier at det botner i tradisjonen.

- Nei det trur jeg er, det er nå mest vanlig med barsedåp, og så lenge dem følger tradisjonen som er i familien så tror jeg langt tilbake, så trur jeg at det var vel ikke noe alternativ å vente til voksendåp, nei. Det trur jeg dem bare sånn..

Men den andre halvparten snakker også om tradisjon, men også om en sterk overbevisning, en tro som gjorde at de ville døpe barnet sitt. En tro på dåpen som institusjon, som sakrament, altså.

- Nei, det vet jeg ikke, det var det aldri noe snakk om, jeg trur jo tradisjonen, og så sikkert han pappa da som var en kristen og farmor da som sikkert trøkka litt på, tradisjon og litt egen tro, i alle fall hos han pappa.

Når jeg spør Menigheten Emmanuel sine informanter om hvordan de kom fram til at de ville døpe deg som troende, er det også her ulike veier: En begynte med at pastoren utfordret:

- Ja, det er jo tilbake til det som starta med, med pastoren og, det indre vitnesbyrdet, tanka og jeg kjente jeg skulle, og senere bibelen som bekreftet at jeg hadde gjort det rett.

En annen fikk klar og tydelig undervisning om troendes dåp:

- Det var klar og tydelig undervisning som gikk på det.

Den tredje spurte først hvordan en liten unge kan ta et valg, og fortalte at hun leste og snakket med folk, og kom til slutt fram til troende dåp:

- Jeg stilte spørsmålet med at hvordan kan en liten unge ta et valg. Og så stilte jeg spørsmål med -for jeg hadde jo fått forklart at det og det bibelverset sier det og det – og når jeg begynte å lese flere bibelvers, så følte jeg ikke at det stemte overens. Og da følte jeg at det jeg så ut ifra helheten av Guds ord. Så følte jeg at det var det som ble rett å gjøre var å døpe seg når du hadde tatt et bevist valg sjøl. Det var en prosess.
- Du leste mer i Bibelen, altså?
- Så jeg leste masse, også leste jeg litteratur som på en måte, på begge sider, både de som kom med bibelvers og forklaringer for troendes dåp, og de som kom med barnedåp, men jeg syntes at ofte disse her som skulle forklare barnedåp, de var veldig hengt opp i en liten bit av bibelen, men ikke resten. Jeg følte at det var egentlig bedre forklart av de som forklarte dette her med troendes dåp. Så jeg tror jeg hadde noe litteratur og som jeg støttet meg til, jeg husker ikke prosessen, men det var bibelen selv som var viktig for meg.

Den fjerde mente at Gud snakket med henne på mange ulike måter, så når NN erkjente seg som troende, så famla hun litt, men hadde et sterkt ønske om å legge det gamle livet som ikke-troende bak seg, og starte det nye livet som kristen. Derfor søkte hun dåpen, som udøpt fra før:

- Jeg følte at Gud snakket til meg på så mange forskjellige måter, for jeg gikk fra å være ikke-troende til å være troende på to måneder.
- Ja, såpass, ja.
- Så da, når jeg erkjente meg selv som troende, så gikk det jo noen måneder der jeg på en måte famlet litt, - hva gjør jeg nå, da liksom, hva, for jeg hadde jo ikke vokst opp som kristen, jeg ante jo ingen ting, egentlig, men jeg hadde jo venner da som sagt, så til slutt så kjente jeg et sterkt ønske om å døpe meg, for å starte det her nye livet, da. Fordi at jeg har vokst opp i så mye som ikke var, hadde hatt så langt et liv som ikke-troende, at jeg hadde et behov for å sette en strek, da.

Når jeg lurer på om informantene i Den norske kirke tror at foreldrene snakket med andre for å komme fram til barnedåp, så mener tre av fire av dem at dette nok var nok noe de fant ut selv, men mener at det nok ville ha blitt reagert om det ikke ble barnedåp.

- Det har de nok ikke tvilt på, så det var sånn som de skulle gjøre det, vet ikke om de har diskutert det heller engang, for å si det sånn.

En mener at de snakket nok med noen, men bestemte likevel selv.

- Jeg tror nok de snakket med, eller andre snakket med dem, for å si det sånn. Farmor, hun var litt sånn, hun var jo en myndig dame, og familiesituasjonen var sånn at hun var jo en som stilte seg, som ledet litt an da, hun, altså både farmor og mormor var sterke personligheter, så jeg tror nok de, de var litt innblanda i det.

Her har tre av fire av informantene i Den norske kirke ment at dette var nok noe de fant ut selv, men mener at det nok ville ha blitt reagert om det ikke ble barnedåp. Men en mener at de nok snakket med noen, men landet på det samme sluttresultatet.

Når jeg lurer på om informantene i Menigheten Emmanuel har snakket med noen andre for å komme fram til troende dåp har de alle ment at dette hadde de folk som de snakket med om dette, men de mener at beslutningen var deres egen:

- Nei, det jeg tenker at det med dåp, men det ble snakket en god del om og folk ble frelst og folk døpte seg, og, så det ble forkynt om det og organisert dåp rett som det var, så jeg har sikkert snakket med mange om det, men ikke for å komme fram til en beslutning. Det var egentlig en selvsagt ting det, etter å ha fått den undervisninga, så jeg gikk da bare ved første anledning. Jeg hadde ikke noen motforestillinger mot det. Selv om jeg var barnedøpt fra før..

Det ser ut til at de kommer fram til beslutningen om å ha troende dåp på egen hånd.

Når jeg spør informantene i Den norske kirke om familiene deres engasjerte seg i deres avgjørelse om dåp sier de i grunnen mye av det samme som kom fram i forrige spørsmål: Tre av fire sier at nei, det gjorde de ikke, mens en sier at det gjorde de nok, men også her kom de fram til det samme resultat.

- Nei, trur det ble forventet at det skulle bli dåp, og da selvfølgelig hjelper du til, rundt selve arrangementet, da, hvis du kan kalle det det. Neida, jeg tror ikke det ha blitt noe ., Jeg tror det hadde blitt sjokk om det hadde skjedd at det ikke ble barnedåp.

Når informantene i «Menigheten Emmauel» blir spurt om familiene deres engasjerte seg i din avgjørelse om troende dåp, sier de nei, noen fordi de ikke var informert, men fikk vite det etterpå.

- Nei, jeg informerte ikke de om den prosessen, så de engasjerte seg ikke.

Jeg spør informantene: Kan du fortelle litt om du tenker at dåpen din vil ha noen betydning for hvordan du vil oppdra dine egne barn med hensyn til religion/ livssyn når det vokser opp?

Informantene i Den norske kirke er her ganske samkjørt, alle mener at det er det naturlige da, men en av informantene mener at en kristen oppdragelse ville det blitt barna ble barnedøpt eller ikke:

- Det gjør jo det, gjør det ikke? Når du velge, jo men på en måte så gjør det jo det, sjøl om det er, i og med at jeg har døpt dem, og i og med at vi har tatt med meg ungan til juleaften, og i andre sånne seremonier, i kirka, og dem veit at vi tilhøre den kirken, og 4 – års bok og konfirmasjon, og dem er konfirmert i kirka begge to, i Den norske kirke da, så klart jeg har påvirket. Det påvirker jo, men hadde jeg oppdradd dem etter annen trosretning, så hadde jo det også påvirka dem, en villa kanskje ha sett det bedre da, ikke sant?

Informantene i «Menigheten Emmanuel» har alle undervist sine barn om troen, og barna har fått valget om de ville døpe seg eller ikke – ikke prakket på dem men snakket om at de skulle ha sitt eget valg, og de fleste har valgt å døpe seg troendes, mens to av barna ville døpe seg som større barn i Den Norske Kirke.

- Ja, ... - jeg ville jo tenkt om meg selv som en utrolig dårlig far hvis jeg ikke hadde delt min tro med barna mine. Så, og det gjør jeg jo fordi det er viktig valg. Jeg tenker jo at det er kanskje det viktigste vi gir barna, det er jo evangeliet, Jesus og den biten. Så det er absolutt en betydning for familien. Selv om vi ikke prakke på dem noe, så kommer jo - mine eldste unger dem har jo måtte komme til selvstendig tro, og valgt

om hva de vil tro på. Men jeg har gitt dem en ballast med på livet- Jeg har gitt dem det vi har opplevd og trodd på, så får de finne ut av det. Men de har fått muligheter, det har de, og den kjenner jeg det er viktig å gi dem den, sjansen, og muligheter at de vet, at de kan få velge i alle fall.

Så spør jeg informantene i Den norske kirke om de vil at Den norske kirke eller også andre tros- og livssynssamfunn skal ha innflytelse på dannelsen av barnets livssyn? Og det vil de alle sammen, men noen synes det blir for lite:

- Ja, altså, jeg vil jo det, altså vi har jo hatt dem med på trosopplæringstiltak i Den norske kirke, sønnen var på lys våken for eksempel, for noen år siden, og de har vært med på tårnagenter, sånn at, ..., men av det tilbudet som fins i hvert fall, så har de vært med, det kunne jo gjerne vært mere tilbud og, det var det jeg tenkte på med diskusjonene, for et tiltak i året per årstrinn er jo ikke nok til å oppdra barn.

Hos Den norske kirke er det samkjørt, alle vil gjerne at Den norske kirke har innflytelse på dannelsen av barnets livssyn. De synes det er positivt og godt, mens noen påpeker at det synes å være for lite for å bygge en tro, da. Så de bygger på selv.

Så spør jeg informantene i «Menigheten Emmanuel» om de vil at «Menigheten Emmanuel» eller også andre tros- og livssynssamfunn skal ha innflytelse på dannelsen av barnets livssyn? Og det vil de alle, noen ville sjekke litt først hva det var, men var absolutt positiv:

- da vil jeg jo i utgangspunktet tenke at det høres jo veldig fint ut, så ville jeg jo ha sjekka litt på programmet, hva er det de skal gjøre på den klubben, og villa sikkert ha spurt «hvem er det som skal drive den?» - Kjenne jo de fleste der, og funne ut - «ja, er det bra det dem gjør der, eller er det variert, bli det kjedelig, bli det mye

teologisk eller - er det lagt på et nivå der de skjønner det? Jeg ville jo kanskje ha sjekka litt om det, men jeg er jo i utgangspunktet positivt til det, ja, absolutt!

Hos informantene i Menigheten Emmanuel vil alle være interessert i at Menigheten Emmanuel skal ha møtepunkter og innflytelse på dannelsen av barnets livssyn. De mener det er viktig at barna får kristen undervisning.

Til informantene i Den norske kirke. Når du selv har fått barn: Hvis datteren/sønnen deres, når hun/han er fem år, får en innbydelse fra Den norske kirke om å delta i barneklubb eller på søndagsskole, hvordan ville du stille deg til det?

- Ja, dattera mi var med på sånne søndagsskole – greier, hun syntes det var veldig artig, så det er klart, det synes jeg, jeg var bare misunnelig på lillesøstera mi, for hun fikk gå på søndagsskolen og ikke jeg.
- Åhh
- Neida, det gjaldt litt tilbake til det å være redd, altså, hva da? Så lenge det ikke er noe skadelig som skjer der, skulle jeg til å si, om du skjønne meg, så dem har ikke noe ondt av å høre på historier om og det å være sammen med andre folk, og dem må ta egne valg likevel, før eller siden, og. Men sånn indoktrinering, sånn hjernevasking-greier det liker jeg ikke, nei.. sånne lukka kretser og sånt, det er jeg skeptisk til, men..

Til informantene i Menigheten Emmanuel: Når du selv har fått barn; - Hvis datteren/sønnen deres, når hun/han er fem år, får en innbydelse fra Menigheten Emmanuel om å delta i barneklubb eller på søndagsskole, hvordan ville du stille deg til det?

- Jeg tror vi stilte oss positive til alle sånne henvendelser, vi. Uansett egentlig hvor de kom fra, «Menigheten Emmanuel» var på et vis jo så aktiv i den perioden der at det

var jo ikke plass til så veldig mye mer. De var med på sånn søndagsskole – opplegg her (i nærheten) i regi av Statskirka, en periode.

4.7 Livstolking

Når denne siste bolken av spørsmål er med, så er det fordi jeg ønsker å finne ut hva de mener er viktig for informantene i livet. Dette for å finne ut om deres dåp har fått noen konsekvenser videre. Når jeg spør informantene om livet har en mening, og hvis de mener ja, hva er da meningen med livet, så svarer de litt ulikt.

I Den norske kirke sier de alle at livet har en mening, men akkurat hva, er litt forskjellig. Her har man en halvpart av de spurte som har en mere verdibasert, «kristen» innfallsvinkel, hvor man er engasjert i kristent arbeide og så familien:

- Ja, det er klart at livet har en mening, så finner en veldig mange meninger med livet sikkert og.... Så det som er meningsfylt i livet for meg, det handle jo om å engasjere meg i kristent arbeide, og så er det familie og være samene med unger og kone, og så kommer gården og så kommer jobben, holdt jeg på å si..

Og den andre halvparten av de spurte er mer på at meningen med livet er å glede noen, bruke livet til å fylle det med mening.. litt mer «grip dagen» liksom:

- Ja, livet har jo absolutt en mening, livet er jo å leve her og nå, og leve slik som du ønsker å sånn som du vil gjøre det, bruk hver dag. Også «Carpe diem», skulle jeg til å si, grip dagen, altså lev nå, ikke vent til fredagen, og endelig helg, gjør noe i dag selv om det er tirsdag. Ikke vent til sommerferien, nyt sola når den var her.. Vær et godt menneske til de rundt deg, gjør i dag det for noen andre hvis du kan, med et smil eller hjelp eller prøv å ... Jeg tenker at hvis alle kunne ha fått det så bra som jeg

synes selv at jeg har det og har hatt det, så hjelp til med det, ... så ikke vent med det du kan gjøre..

Hos informantene fra «Menigheten Emmanuel» sier de jo alle at de er enige i at livet har en mening, men de er vel også delt i to halvdelar om hva som er meningen med livet. Det er ikke så stor forskjell, kanskje, men; En halvdel snakker om at livet her på jorda ikke er fokus, for det fortsetter jo etterpå, og det er der vi skal være – og mens vi er her nede skal vi ta med oss så mange vi kan med til Himmelen.

- Ja, det kan jeg si ja, livet i seg sjøl har en mening, tenker jeg. Tenker tilbake på det .. - at hvert liv er et under, nå opplever ikke alle mennesker livet som en glede, kanskje, men bare at mennesket i seg selv er et under, mennesket i seg selv er en livsmening. Men for å gå videre med dette, så tenker jeg jo at, hvis du skal se bakenfor dette livet, som jeg må gjøre som kristen, så vet jeg jo at dette her er jo bare en start, ... det fortsetter inn i evigheten. Når dette livet er over her på jorda, så går jeg inn i et videre liv, så ja, livet det har en mening, og Jesus sier jo at «Jeg er veien, sannheten og livet» så det er klart, jeg tenker jo at har jeg Han, så har jeg livet. Han gir dybde i livet. Han gir, fyller, han utfyller livet, på en helt spesiell måte. Uten Han så hadde ikke livet vært så rikt. For det gir en forståelse av at vi lever ikke bare for dette livet på jorda, jeg lever for noe bakenfor, en evighet.

Den andre halvdelar snakker jo også om Gud, men snakker om at vi skal ha et samfunn i liv, at vi skal lytte til hva Gud vil bruke oss til og gjøre det mens vi er her på jorda, også:

- Ja, livet har jo ei meining, meininga med livet, fra mitt ståsted nå, er å lytte til Gud, og gjøre det som Gud ønsker vi skal gjøre med livene våre. Det er veldig lett å glemme innimellom, men hvis jeg setter meg ned og tenker og ber og føler litt på det, så er det det som står øverst, det er det som er meininga, det er meininga med livet mitt å gjøre det, og så er det meningen med livet, det å ta vare på hverandre,

det å strekke ut ei hand, det å være til hjelp for noen, å gjøre noe annet enn å være oppslukt i sitt eget liv, da kan du si, å strekke seg ut til sin neste da, trur jeg og er meningen med livet.

Hva vil du si er det viktigste i livet ditt?

Når jeg stiller spørsmålet om hva som er det viktigste i livet til informantene i Den norske kirke, så får jeg også to ulike svar. Den ene svaret handler om familien,

- Oj, ja, det blir vel så banalt som, jeg tror kanskje vi har fått kjenne det litt ekstra i disse koronatider, at det er nok dette med familien og venner, antagelig, som er det aller, aller, viktigste. Ikke verken pengene eller... Vi snakket litt om det NN og jeg, vi skjønner kanskje litt mer om hvorfor utlendingene, innvandrerne spør om «hvordan er det med familien din?», ikke sant, de er veldig opptatt av det. Jo, det er bra med dem. Men nå har vi drevet å spurt hverandre, og vi kjenner at det er veldig viktig. Ja.

Det andre svaret er at troen på Gud, det å være aktiv i en kristen menighet, er viktigst, men de mener også da at familien ligger like der oppe sammen med:

- Ja, det er jo den rangeringa.. Det viktigste i livet mitt, det er det å være en del av en kristen menighet. Om det er frimenigheten eller om det er her på gården med svigermor og svigerfar, eller om det er i Den norske kirka, det har ikke så mye å si, sånn sett, men det å være sammen med andre kristne, i forskjellig type arbeid, det er viktig. – Men familien også, ligger helt der oppe sammen med det.

Når jeg spør informantene fra Menigheten Emmanuel, om hva som er det viktigste i livet deres, mener halvparten av dem at det viktigste i livet er Jesus, kan ikke klare seg uten han.

- Det er jo Jesus. Men det er jo veldig sånn, selvfølgelig er det også andre ting, men det er Jesus som er viktigst. Jeg kunne ikke ha levd uten Han. Jeg hadde ikke overlevd uten Han. Hadde ikke taklet hverdagen uten Han. Han er den som jeg trenger til absolutt alt.

Men den andre halvparten av gruppen er jo også svært like, men mener at Gud og familien er det viktigste i livet – litt usikker på rekkefølgen, men det er det viktigste.

- Det viktigste i livet mitt, det er å være en god far, og en god ektemann, og en god disippel. Litt usikker i hvilken rekkefølge, men de tre tingene tenker jeg, som viktig.

Har det vært perioder i livet eller bestemte livssituasjoner hvor ditt livssyn/din tro har vært viktig for deg?

Når jeg spør informantene i Den norske kirke om det har vært perioder eller bestemte livssituasjoner hvor deres tro har vært viktige for dem, får jeg ulike svar, men en snakker om ritualene som viktige livssituasjoner hvor troen er viktig, en snakker om barnetroen og om å be til Gud når du var liten, og synes det har blitt mye mindre med å be til Gud etter å ha blitt voksen, en snakker om vanskelige personlige kriser hvor troen har vært viktig, og en annen snakker om å legge alle bekymringer over på Gud og synes det er trygt å kunne gjøre det.

Ritualene:

- Ja, det er jo, på de her ritualene, både konfirmasjon, og bryllup og begravelse og dåp, så da betyr det jo ekstra mye, da kanskje du tenker mer på det enn ellers ofte. Og så har du jo det her med begravelse eller bisettelse, eller sånt, så har du jo, da får du kjent litt på det her med liv etter døden, ikke sant? Og det er nok noe som jeg har i barnetrua mi. Ja.

Barnetroen:

- Det er jo så mye snakk om barnetroen, jeg husker på som unge at hvis det var noe som var vanskelig, så snakket jeg med Gud, da. Det hadde jeg jo kanskje ikke gjort som voksen, ikke sånn. Men klart, finner jo, troen har jo vært viktig i disse her store sammenhengene, både i bryllupet, og barnedåp og sånt. Da får du jo det her, men jeg har kanskje ikke snakka så mye med Gud, etter jeg ble voksen, sånn, i vanskelige situasjoner, nei. Men som unge så husker jeg på at jeg gjorde det.

Vanskelige personlige kriser:

- Ja, det har vært i vanskelige perioder i livet, som det kanskje ble nevnt, i sykdom og i ensomhet, og depresjon, eller tungsinn, tider med tungsinn.

Å legge bekymringer over til Gud:

- Ja, på mange måter har det jo vært viktig i livet, ... Det er jo dette her med få kunne legge fra meg alt som jeg bekymrer meg for, legge barna i Gud sine hender, legge utfordringer rundt økonomi, rundt sykdommer, rundt – ja, det er trygt å ha en tro på at det er noen som faktisk er der og hører og er med og hjelper til.

Hos informantene i Menigheten Emmanuel er det i grunnen to meninger om dette: To av informantene snakker om at når det har vært nedturer og oppturer og når det har vært sorg og frykt og lignende, og da har det vært ekstra viktig med troen:

- Jeg har ikke opplevd noen sånne kjempe- alvorlige ting, det har jeg ikke, samtidig så kan man jo ha, spesielt hvis jeg føler meg urolig, hvis jeg er redd for noe, bekymret, ja, små og store ting i livet, som kanskje kunne ha.. ja .. frykt spesielt som – som gjør meg redd - da trengte jeg Jesus, sånn som jeg tenker på: Sånn som verden er i dag, så skjønner jeg ikke hvordan folk kan leve uten Jesus, for for meg hadde det

vært alt for skremmende, hvis jeg ikke hadde hatt Han å ty til, og visste at Han var der, hele tiden. Og hjalp meg.

To sier at det har vært viktig hver dag siden de ble frelst.

- Ja, hver dag siden jeg ble frelst! Jeg tror at det har ikke vært noen oppturer og nedturer i forhold til den opplevelsen. Jeg tror at det har ikke vært noe forskjeller på det, i løpet av de snart førti årene jeg har vært kristen, så har jeg opplevd Gud som viktig i livet mitt i konkrete ting, nesten hver dag.

Sammenfallende perspektiver

Jeg har nå vist fram hva informantene i de to menighetene, mente om emnene: 1. Begrunnelse for dåpen, 2. Hva tenker du skjer i dåpen, 3. Noe du skulle ønske var annerledes, 4. Hva betyr dåpen for deg, 5. Valg av ritual, 6. Livstolking. De to menighetene har to ulike dåpstradisjoner, og har også to ulike syn på sakramenter, og ulike syn på teologiske spørsmål. Den norske kirkes menighet i denne småbyen driver hovedsakelig med barnedåp. Menigheten Emmanuel forkynner, og driver med troendes dåp. Min hovedtanke var å kunne kartlegge hvordan de to ulike menigheter opplevde og tenkte rundt sin egen dåp. En del ting var nok forventet, men samtidig kommer det fram at det nesten i alle spørsmålene vil være ulike meninger i begge menigheter. Dette kom overraskende på meg. Jeg tenkte at menighetene i seg selv ville være mere homogene. Etter å ha sammenlignet de to menigheters syn på, og opplevelse av sin egen dåp, er det en del man kan lure på. For eksempel er det ting som oppleves tydelig veldig forskjellig inne i den ene menigheten, ting som oppleves ulikt i de to menighetene. Dessuten er det ting som oppleves likt, men delvis ulikt likevel i de to menighetene.

5. Diskusjoner og konklusjoner

Dette har vært en veldig lang men god reise, synes jeg. Jeg har lært meg mye nytt, og jeg har funnet ut noe om hvordan i alle fall informantene tenker, tror jeg. Og dette er interessant.

Sannheten er vel at jeg ikke kan konkludere med to streker under noe som helst. Det jeg forhåpentligvis har gjort er vel å kaste litt lys over hva som tenkes i de to menighetene. Prosjektet som jeg hadde om å spørre ut informanter om sin egen dåp, var spennende syntes jeg, men fra noen fikk jeg jo kritiske kommentarer til prosjektet. Det har vist seg, spesielt for dem som har blitt døpt som barn, at de har gjort omtrent som den katolske biskop Erik Varden har gjort; De har husket ganske mye av det som de ikke var helt bevisst med på. Jamfør hans nye bok om å minnes noe de ikke hadde opplevd.⁹⁵ La oss nå avslutningsvis se næyere på om jeg har kommet lengre til å få et svar på spørsmålsstillingen jeg hadde, som jo var:

Hva betyr dåpen for kristne i to menigheter med to ulike dåpssyn?

Med betyr mener jeg at jeg også vil ta for meg hvordan dåpen påvirker den døyte, hvordan den innvirker på hverdagen og også hvilke ettervirkninger den har for den døyte og dem rundt ham/henne. Underproblemstillingene ble da slik:

1. Hvorfor har den døyte latt seg døyte/blitt døyte?
2. Hva tenker den døyte skjer i dåpen, både på det ytre og på det indre plan?
3. Hvordan tenker den døyte om dåpen nå i ettertid? Hva betyr dåpen for den døyte nå?
4. Hvordan påvirker dåpen den døytes omgivelser?

Hva har jeg så funnet ut? Hva betyr dåpen for informantene? Hvordan opplever de dåpen? Hos alle informantene i Den norske kirke er det tradisjon for barnedåp. Hva gjør det med dem som foreldre? Hvordan påvirker dåpen informantene? Hva «har de» i sin dåp? Hvordan innvirker dåpen på informantene? Hvilke virkninger har de selv av sin dåp, etter sin dåp? Hvilke ettervirkninger får dåpen for informantene? Har dåpen noen konsekvenser for den som er døyte, eller deres barn?

5.1 Hvorfor har den døyte latt seg døyte/blitt døyte?

Begrunnelse for dåpen

La oss først se på begrunnelsen av dåpen. Hos Den norske kirke er det tradisjon for å døyte sine barn, gjerne tidlig, i barnedåpen. I Menigheten Emmanuel er det noe som vokser fram i deg – trangen etter dåp, eller det kommer som frukt av forkynnelse.

---

⁹⁵ Varden 2020: 9-10

Her virker det som om Den norske kirke har en stor fordel. Her synes det som om det at det finnes en sterk tradisjon på - og påbud om - hvordan ting skal gjøres og hvem som skal involveres i dåpen som faddere og eventuelt som gudmor/gudfar.⁹⁶ Den nærmest selvfølgelige festen etter dåpen gjør at barnedåpen står veldig stødig. Og dette kommer også til syne når vi ser at foreldrene ikke snakker særlig med noen andre før de bestemmer dåpsdatoen. Dette er såpass innarbeidet i tradisjonen at det er unødvendig å snakke med andre. Det ville derimot blitt reaksjoner om det ikke hadde blitt barnedåp.

I Menigheten Emmanuel, derimot, er det svært lite tradisjoner å lene seg på. Og det virker som om man i ganske lang tid har forsøkt å fjerne de tradisjoner som var der. Derfor virker det som det vil være svakere dåpstradisjoner her. Foreldre blir i liten grad involvert, og derfor også slekten når dåpen skal skje. Det arrangeres dåpsgudstjenester når det etterspørres - det er altså ikke fastsatt når det skal skje. Og det er opp til den som ønsker å bli døpt å melde sin interesse for dåpen. Det er ikke laget noen spesiell ordning for faddere til de døpte.

Tradisjon eller ikke - hvordan styres dåpen?

I Den norske kirke er det som sagt, tradisjon for å døpe sine barn. Men tradisjonen er slett ikke enerådende, finner jeg ut. Halvparten av informantene snakker også om tro, og nesten alle snakker om håp. Hvordan kommer foreldre/eller dåpskandidaten selv på at de skal døpes? Foreldrene som døper sine barn er vel noe styrt av tradisjon og sin egen tro på dåpen. Her er det igjen, i Den norske kirke, tradisjonen som står for mye, men det har også skjedd at foreldrene er ivrige etter å døpe barnet, fordi de mener at barnet trenger å bli døpt. I Den norske kirke kan nok foreldrene være påvirket av tradisjon og av sine foreldre og slektninger, men dette er slett ikke sikkert, og oppleves nok stort sett ikke negativt. Men i Høeg og Gresakers KIFO-rapport fra Oslo bispedømme kan det nok kanskje se slik ut for noen. Men «Press fra familie og/eller ektefelle har minst betydning blant foreldre som har benyttet seg av dåp. Likevel er det interessant å merke seg at de bosatt i Oslo og Akershus i større grad (15% mot 7% til 12%) markerer dette som et viktig motiv.»⁹⁷ Høeg og Gresaker skriver i sin rapport om svært mange sider ved dåpen i Oslo bispedømme. De forsøker å beskrive hva som skjer, og prøver å forklare mulige grunner for nedgangen i dåpstallene i Oslo bispedømme. Det som blant annet kommer

---

⁹⁶ Den norske kirke, Alminnelige bestemmelser dåp 2011: 1

⁹⁷ Høeg & Gresaker 2015: 38

fram der er at foreldrene som velger å døpe sine barn oppgir tradisjonsbaserte motiver i stor grad. Sammenlignet med resten av landet er det heller ikke veldig store forskjeller på det. Omtrent 90% av foreldrene legger vekt på at dåpen er en fin tradisjon og over 70% sier at barnedåp er vanlig praksis i deres familie. «Et ønske om en vakker høytidelighet og det å gi barnet en bedre mulighet til å velge selv senere i livet, har også bred oppslutning blant foreldrene. Derimot har religiøst orienterte begrunnelser langt lavere betydning, særlig blant foreldre bosatt i Oslo og Akershus.»⁹⁸

I Menigheten Emmanuel er det lite tradisjon som leder vei. Ønsket om dåp er en trang som vokser fram i deg. Gjerne fremkalt av god undervisning. Den som ønsker å bli døpt, må selv ta kontakt med pastor for nærmere avtale om dåpssamtale og dåp. Når dagen da opprinner, blir det dåpsgudstjeneste. Og da oppleves det som oftest fint. Dette at dåpen er en selvstendig handling kan jo være en styrke, men det kan også bli til en svakhet. Menigheten Emmanuel sine dåpskandidater mener selv de er styrt av sin egen overbevisning, men de kan jo også være styrt av pastoren eller andre i familien, eller venne-gjengen. Dåpskandidaten blir ofte helt alene med bestemmelsen. Dåpskandidatene i Menigheten Emmanuel er styrt av sin egen overbevisning, og av og til kjenner ikke familien til at de skal døpe seg engang. Men om dåpskandidaten treffer en god pastor, vil han/hun kunne få hjelp. Både det å «la seg styre» av tradisjonen og det å ikke se til tradisjonen og «la seg styre» kan nok tolkes som svakheter ved dåpen, men det kan også tolkes som styrker ved dåpen. Likevel tilhører kanskje aldri dåpen helt den som skal døpes? Og så er det spørsmålet om dåpen «burde» tilhøre den som døpes?

5.2 Hva tenker den dømte skjer i dåpen, både på det ytre og på det indre plan?

Dåpens betydning

Hvordan ser vi som vanlige mennesker i kirken på vår egen dåp? Er den viktig? Og hvorfor er den eventuelt det? Og hva er det som gjør en ting viktig?

Hos informantene fra Den norske kirke er det en klar forståelse rundt dåpen: Den er viktig, og den er et virkekraftig tegn, et sakrament. Så kommer spørsmålet: Hvorfor er den viktig? Da er svarene ulike, men kan deles i to grupper. Den ene halvdelen snakker om at de

---

⁹⁸ Høeg & Gresaker 2015: 37

som bærer barnet frem har gode ønsker og vil at barnet skal ha et godt liv sammen med Gud. Den andre delen snakker om at dåpen er en medlemskapsopptagelse i kirken. Noen snakker om at dette kan gi deg tilhørighet og trygghet, og at kirka kan bli din. Ingenting av dette har noe med arvesynd å gjøre, men det kan - og er- selvfølgelig verdifullt likevel. Det mener jeg jo, kanskje spesielt i denne tiden nå, hvor det er så mye snakk om tilhørighet og trygghet. Nettopp derfor er det viktig å ta vare på våre trygghetspunkter. Og om kirka kan være ett sånt trygt punkt, så er det jo bare bra! Og den andre delen, som snakker om at de som bærer barnet har gode ønsker og de beste intensjoner for barnet, så vil jeg også der snakke om at man bærer fram barnet for en Gud som elsker oss, og som møter oss med frelse!

I Menigheten Emmanuel er det en helt annen type dåp, troendes dåp. Men også her er forståelsen av dåpen som viktig klar. Tre, egentlig fire, mener det. Men en av dem har bare ikke hatt den følelsen at den er viktig, på samme måte som han vet andre har hatt. Men likevel er deres grunngeving for dåpens viktighet med en helt annen teologisk bakgrunn: Tre av de fire snakker om det egne, bevisste valget: «Jeg valgte Gud». En av informantene snakker om at dåpen er viktig fordi det befales av Jesus selv. Vi er blitt mer og mer uavhengige i vår tid, og individorientert i vår måte på å gi verdi til ting. Er dette den dåp som Gud egentlig mente at vi skulle døpes med? Som skulle gjøre at vi kunne velge Gud? - Ja, jeg har forstått at Gud ville ha oss til å velge Ham, men det kan vel også tolkes til å være for individorientert? Jesus sier jo i Joh. 15,16a: «Dere har ikke utvalgt meg, men jeg har utvalgt dere».

Tilhørighet. Til en menighet, eller til den treenige Gud?

Tradisjonelt har dåpen alltid vært det første tegnet på å høre til Gud som en kristen. Ikke bare er det dette Jesus gir beskjed om i Matteus 28 kap, 19 vers, men også i Didache som er fra omtrent år 70-90. Her sies det at «man skal døpe - til Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånds navn, i rennende vann. Men hvis du ikke har rennende vann, så dørp i annet vann; kan du ikke få gjort det i kaldt vann, så gjør det i varmt. Har du ikke noen av delene så øs vann tre ganger over hodet i Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn»⁹⁹ Men så har det, mer og mer blitt til en type innvielses-ritual som gir deg inngang i denne type menighet. Derfor har det, for de store kirkenes del, (Den norske kirke og Den katolske kirke, Metodistkirken, og sikkert også flere, men disse tre vet jeg) vært god lære at man blir del av menigheten om man er døpt til

---

⁹⁹ Baasland & Hvalvik 1997: 25

Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, og ønsker å bli medlem der. Likevel er det slik at dette ble endret, kanskje spesielt på 1500 -tallet og framover, med reformasjonene som skjer på denne tiden. Ikke bare den Lutherske reformasjonen som vi i protestantiske leirer snakker om som «Reformasjonen», men også den reformerte kirke, og framvoksteren av anabaptistenes menigheter, Den katolske kirkes motreformasjon og etter hvert Metodistenes og andres framvokster. Men her har det også kommet fram en del menigheter som insisterer på at man skal døpes inn i denne spesielle menigheten. Jeg synes det framstår som en anakronisme at man i dag med alle de tusenvis kristne menigheter og kirker i verden er så opphengt i at man må døpes inn i akkurat denne menigheten, før man kan bli medlem, og regnes helt med som medlem. Dette spørsmålet har vært oppe nå i noen år. Nå diskuterer man for eksempel om man som pinsemenighet i Norge kan godta at barnedøpte kan melde seg inn i menigheten og regne seg som fullverdige medlemmer. Trenger de ikke å døpe seg inn i menigheten? Her har Terje Hegertun gitt noen kommentarer: «Dåpen gir meg en identitet som sier at jeg er `i Kristus`. Men dermed tilhører jeg på en like grunnleggende måte hele Jesu kirke i verden. For den som er én i Kristus, er også ett med hans folk. Fordi `vi er døpt til å være en kropp` (1 Kor 12, 13), blir handlingen i én kirke ikke uvesentlig for hva en annen kirke gjør. De kirker som døper i det samme treene, hellige gudsnavnet, står i et gjensidig ansvarlighetsforhold til hverandre. Dåp er dermed et dypt felleskristent anliggende.»¹⁰⁰

I Menigheten Emmanuel har jeg, etter å ha hatt inngående samtaler med deres hovedpastor, funnet at de ikke har noen problemer med å godta som fullverdig medlem noen som er barnedøpt og lever godt med det. De døper ikke igjen, om ikke noen likevel spør om å bli døpt som voksen/ungdom. Og til og med da er det kun etter at de har hatt en pastor – dåpssøkende - samtale om hva som her bør skje. Dette har vært praksis hos Menigheten Emmanuel¹⁰¹ også før en av Norges største pinsemenigheter, Filadelfia i Oslo, bestemte seg for å godta samme praksis hos seg.¹⁰²¹⁰³

Hva tenker du skjer i dåpen

---

¹⁰⁰ Hegertun 2019

¹⁰¹ Hovedpastor 2019:1-2

¹⁰² Olsen 2020

¹⁰³ Menigheten i Filadelfia 2020

Hos informantene i Den norske kirke er det temmelig mange meninger om disse spørsmålene. Bare en av informantene inkluderer at det lille barnet har synd, på grunn av at barnet er et menneske, og menneskene har falt. Når det gjelder tilgivelse av synd, er det ingen av informantene som mener at det er nødvendig for et så lite barn. Det er derimot to av dem som mener at barnet ikke trenger å tilskrives synd, fordi det jo er så lite. Likevel mener de at menneskeslekten er syndig, så det er på sin plass at barnet får tilgivelse for sine synder. Den ene synes det er vanskelig å legge synd på et så lite barn, og synes ikke det er nødvendig, Den andre tenker at dette blir sagt slik at barnet har en mulighet for å søke tilgivelse senere i livet, og synes derfor egentlig at det er fint. Barnet kan få lov til å gjøre feil senere.

Sakramenter

I denne oppgaven har vi sett på to ulike menigheter og deres ulike syn på dåpen som et sakrament, eller som et sted hvor Gud gjør noe:

I Den norske kirkes menighet regnes dåpen som ett av to sakramenter. Det andre er nattverden. Her kommer Gud nær menneskene og gjør noe helt konkret, gjennom sakramentene.

I Menigheten Emmanuel er dette spørsmålet litt mere uklart. En vegrer seg for å kalle dåpen et sakrament, siden det kan kjønnnes så «stats-kirkelig» sier pastoren når jeg snakker med ham, og man sier heller ikke at det er et nådemiddel. Men det forkynnes helt klart at man også er enige i at Gud gjør noe spesielt her. Også pastoren sier klart ifra at «det er ikke frelse i dåpen – men det er også viktig å si at det er «ikke bare en symbolhandling, det er noe reelt, betydelig, som ligger i dåpen» Likevel virker det tydelig at de leter fremdeles etter hva som kan være gode fellesbetegnelser på dåp og nattverd. Hva kan man si, som et fellesbegrep, at dåpen og nattverden er?

Å bli et Guds barn i dåpen

Angående det å bli et Guds barn i dåpen, så var det halvparten av informantene som heller ikke der mener at det foregår noe uttrykkelig spesifikt i dåpen. Mange mente at alle barn er Guds barn..

Arvesynden

Informantene fra disse to menighetene omtaler arvesynden veldig likt. Det at det er så lite forståelse for å se arvesynden hos det lille barnet er jo påtagelig. Jovisst har barnet ikke ennå noen personlig synd, men som del av menneskeheten har det jo del av menneskeslektens synd. Men en skulle jo tro at den litt mere tilårskomne som vil ha troendes dåp i Menigheten Emmanuel kunne ha gjort noen tanker om både arvesynd og personlig synd, men også tre av fire av dem mener at de ikke blir tilgitt i dåpen. På denne måten motsier i grunnen alle sammen både Luther,¹⁰⁴ Hubmaier, Marbeck, Grenz,¹⁰⁵ Paulus, Augustin og mange andre. Arvesynden er jo et sentralt dogme i den vestlige kirken, og den er også et viktig premiss for dåpens begrunnelse i vesten, og følgelig av den vestlige kristelige tradisjon. Joda, det er ikke mange nok som er spurt og jeg kunne sikkert spurt på mange andre måter. Likevel synes jeg at dette er noe påfallende, og det er i grunnen like påfallende i begge menighetene. Den eneste som synes å sette pris på tilgivelsen i dåpen er altså den ene fra Menigheten Emmanuel.

Hos Menigheten Emmanuel informanter mener tre av de fire at synden ikke tilgies i dåpen, fordi den har blitt tilgitt fra før, når man ble frelst/omvendt. Dette er jo i god tråd med deres egen teologi. Verden har falt i det onde: Vi vet at vi er av Gud, og at hele verden ligger i det onde. (1. Joh 5,19) – men barn er ikke bevist sine «onde tanker og gjerninger» før de har kommet til en viss alder, (Jes 7,14-16) slik også pastoren for Menigheten Emmanuel sier. Men i Menigheten Emmanuel er de jo døpt mye senere enn «barne»-alderen, så en skulle tro at de kunne bli tilgitt.

Men også hos informantene fra Den norske kirke er det også svært vanskelig for informantene å gi noe synd til barnet som skal bli døpt. Det er bare en liten baby, den har ikke gjort noe som kan kalles synd, og lignende. Svært mange - fra begge menigheter – kan ikke være med på at synden tilgies i dåpen. Det gjelder både barnedåp og troendes dåp. Likevel har den ene i Menigheten Emmanuel som ikke hadde noen kristen oppvekst før, en gjenkjennelse av dette i sitt minne om dåpen. Opplevelsen av å bli tilgitt, ble et levende minne som hun «kjente igjen». Hvordan kan hun «kjenne igjen» den opplevelsen av å bli tilgitt – om det ikke var noe å tilgi? Kan det ha vært andre ting enn arvesynden som ble tilgitt, eller er dette med arvesynden en ting som (også) er reelt, men som vi har fjernet oss fra. Er det slik at vi hverken ønsker eller

---

¹⁰⁴ Brunvoll 1972: 45-46

¹⁰⁵ Grenz: 189-212

egentlig makter å forklare til vanlige mennesker i den vestlige verden hva arvesynden er? Ifølge Martin Luther trenger vi alle å døpes på grunn av arvesynden som vi bærer alle sammen, og vi må leve som kristne med daglig omvendelse¹⁰⁶. Det omtales også i Den Augsburgske bekjennelse¹⁰⁷. I mine intervju hos mine informanter i Den norske kirke vil de liksom ikke helt være med på dette, selv om halvparten av dem likevel mener at det er fint at det sies. Det som man kan se er at dette med synet på arvesynden slett ikke er så spesielt som at det bare er her i min undersøkelse. Hans Austnaberg har foretatt en empirisk undersøkelse i Bjørgvin og Stavanger bispedømmer. Der har han intervjuet prester, kateketer og menighetspedagoger fra seks menigheter i to bispedømmer. Svarene fra denne undersøkelsen har så Knut Alfsvåg fra VID fått se (uten navn selvfølgelig), og der viser det seg at selv om svarene bare er fra to bispedømmer, kan det godt hende at svarene er mer representative utover bare akkurat denne sammenhengen. I Hvert av bispedømmene er de valgt ut ifra ønsket om ulike menighetstyper (folkekirke, arbeidskirke og bedehuskirke) og ulik beliggenhet (by og land) og størrelse.¹⁰⁸ Og også disse informantene (som altså er prester, kateketer og menighetspedagoger) har problemer med synet at den som blir døpt, blir Guds barn i dåpen. De mener at alle barn i grunnen er Guds barn. Og disse informantene er «gjennomgående opptatt av å frigjøre forståelsen av dåpens positive konsekvenser fra en adiafora-orientert syndsforståelse de eller mange i deres målgruppe har opplevd som undertrykkende, og som de derfor ikke ønsker å formidle.»¹⁰⁹

Å feire eller ikke feire – det er spørsmålet.

I Den norske kirke feires alltid barnedåpen med en stor familiefest, mens hos Menigheten Emmanuel har ingen av dem en dåpsfest. Hvorfor? Jeg tror kanskje det er flere grunner, til det, for eksempel:

Mangelen på tradisjon og trygghet?

Barnedåpen i Den norske kirke oppleves trygg og håpefull for de fleste, og huskes oftest som en fin seremoni. Det er en omtrent 1900 år gammel skikk, og har fått mange sterke og gode

---

¹⁰⁶ Mæland 1985: 372

¹⁰⁷ Mæland 1985: 29-30

¹⁰⁸ Austnaberg 2018: 3-6

¹⁰⁹ Alfsvåg 2019: 173

tradisjoner knyttet til seg. Dette gir jo selvfølgelig mye som oppleves fint. Dåpsliturgien er inkluderende, gjør stas på ungen, gjør stas på foreldre og faddere. Det er komponert mange, mange dåpssalmer og mye annen musikk. Dikt som har med dåpen å gjøre er blitt laget opp igjennom tiden, slik at tradisjonen er vel etablert, og det er mye trygghet ved barnedåpen.

Hos Menigheten Emmanuel finnes det et svakere nettverk av trygge, gamle tradisjoner, rett og slett fordi «troendes dåp» i nyere tid er fra nyere tid: Baptistenes versjon av dåpen er i alle fall fra 1500-1600-tallet, og kanskje egentlig enda litt senere. I forhold til barnedåpen og tradisjon, vil tradisjonen da være kanskje omtrent 1400 år svakere.

Barnedåpen i Den norske kirke handler for det aller meste om svært små barn, gjerne tre til seks måneder gamle barn, altså babyer. Alt som handler om omsorg for så små barn er kanskje mye lettere å feire, enn å feire når noen mer eller mindre voksne personer finner ut at de skal døpe seg? Det kan jo være at det er slik, men jeg har en tanke om at troendes dåp kanskje ikke er så feiret som barnedåp. Det handler rett og slett om at barnedåpen er et startskudd for den lille, mens troendes dåp er et steg videre, den troende er allerede «frelst» og «i gang med» sitt kristne liv.

Gjendåpsproblematikk 1

Dette med den påtagelige mangelen på feiring i familien i Menigheten Emmanuel, kan jo også ha med at det temmelig ofte er kristne som er døpt som barn som blir døpt på nytt som voksne. Dette gir et vanskelig grunnlag for å feire. Det er vanskelig å feire et «opprør». I tillegg er det jo spesielt vanskelig å feire med et familieselskap, hvis familien ikke har fått vite det, eller rett og slett er imot det. Slik kan gjendåpsproblematikken i seg selv danne et bakgrunnsteppe av at ting ikke er oppgjort og greit innad i familien, og derfor kan det bli vanskelig å ha et familieselskap.

Mere tradisjon, og kanskje også mangel på entusiasme

Likevel synes jeg at dette er litt rart. Må det alltid være slik? Jeg funderer på at vi i Norge har en stor luthersk kirke (Den norske kirke) som i grunnen er «Den store premissleverandøren» for det meste av tradisjoner for en stor del av vanlige folk. Kristne eller ikke. Derfor kan det nok være svært vanskelig å bryte ut av denne ordenen. Nå vokser også endel andre kirker til i landet (for eksempel Den katolske kirke), og leverer en god del tradisjoner til folket. («Nye tradisjoner» som ofte viser seg å være svært gamle.) Men akkurat i dette med barnedåpen er jo

ikke Den norske kirke og Den katolske kirke særlig uenige. De døver i all hovedsak barn begge to.

Hos informantene fra Menigheten Emmanuel opplever tre av de fire dåpen som en proklamasjon, en begravelse og oppstandelse, som et naturlig følge av å ha blitt kristen – men det ordet alle de tre bruker er «lydighetshandling». Dette stemmer også overens med deres teologi. Men likevel lurer jeg på om kanskje dette har noe å gjøre med at de på mange måter har fjernet dåpen i tid ifra omvendelsen, fra starten på det kristne livet. Derfor virker den som noe som synes omtrent som bare «noe vi bør gjøre» - noe som er pålagt ifra høyeste hold: Jesus selv. Et slikt pålegg om å gjøre noe kan det jo kanskje bli en del mindre begeistring av? Jeg tenker også at dåpen i såpass stor grad blir opplevd som en lydighetshandling. Derfor er den ganske fjernt fra både frelsesopplevelsen og fra opplevelsen av nytt liv (kanskje også langt fra i tid). Da kan det også bli vanskelig å kjenne på dåpsseremonien som en ting som vi ønsker å feire.

Mangel på trygghet

En annen ting for Menigheten Emmanuel kan kanskje også være at de er såpass opptatt av å ikke ha tradisjon, ikke seremonier, og ofte heller ikke liturgier. (Selv om de selvfølgelig har slike, men stort sett ikke nedskrevet). På grunn av dette kan det være vanskelig å ny-etablere både tradisjoner, seremonier, og liturgier «vi bruker å gjøre det sånn» - rett og slett fordi de jo ikke bruker å gjøre det hverken på den ene eller andre måten. Og så tenker jeg videre på dette med tradisjoner og seremonier og liturgier. Da kommer jeg fort fram til at dette med forutsigbarhet og trygghet på måten ting kan gjøres på, ofte også kan være en sterk trygghetsfaktor for mange. Og det at vi er trygge, og vet hvordan vi skal gjøre det, sånn omtrent, kan da bli en pådriver til å kunne «få til» å feire.

Å få Den Hellige Ånd i dåpen.

Når det gjelder å få Den Hellige Ånd i dåpen, så er det vel der informantene svarer mest bekreftende, men det er også der jeg synes å merke en nøling og usikkerhet hos mange av informantene.

Men hos informantene ifra Den norske kirke er det jo likevel mest bekreftende. Det er jo i selve dåpsliturgien sagt av liturgen at: «Den allmektige Gud har i dåpen gitt deg sin hellige Ånd, født deg på ny og tatt deg inn i sin troende menighet. Gud styrke deg med sin nåde til det

evige liv. Fred være med deg.» Men det å det å forstå hvem og hvor og hvordan Den Hellige Ånd er, er altså ikke alltid særlig enkelt.

Hos informantene fra Menigheten Emmanuel er det temmelig mye mer vanskelig å se vanndåpen i sammenheng med dåpen i Den Hellige Ånd. Dette skillet kommer fordi Åndsdaopen i menighetens undervisning kommer som en ting som kommer adskilt ifra Vanndåpen. Likevel er det noen som sier at det jo kan skje samtidig.

5.3 Hvordan tenker den døyte om dåpen i ettertid? Hva betyr dåpen for den døyte nå?

Gjendåpsproblematikk 2

Når informantene ifra menighetene i Den norske kirke og «Menigheten Emmanuel» snakker om å få tilgivelse i dåpen, snakker de i grunnen samme språk: Det virker som om så godt som ingen av informantene fra Den norske kirke mener at barnet virkelig trenger tilgivelse, fordi barnet er så lite nå. En kan jo tenke: Hvor ble det av arvesynden, menneskenes opprør mot Gud, og så videre.. Det er jo nettopp arvesynden som Luther bruker for å motivere for barnedåp.

Den eneste som virkelig skriver under på at hun ble tilgitt synd i dåpen er Eva fra Menigheten Emmanuel, som altså døyer seg godt voksen.

Spørsmålene om hva informantene tenker om at i dåpen blir vi Guds barn, får tilgivelse av synd, og får Den Hellige Ånd i dåpen gir delvis svært sterke reaksjoner i Menigheten Emmanuel. Her er det tre veldig bastante og klare, og delvis aggressive stemmer som sier at dette tror vi ikke på, selv om det jo er spørsmål om deres egen dåp. Det kan jo synes å være litt brutalt å komme med dette, men jeg synes at det bør trekkes fram for i alle fall å kommenteres. Jeg forstår at det ikke er den samme teologi som i Den norske kirke som brukes for å gi den troendes dåp legitimitet i Menigheten Emmanuel. Likevel; hvor kommer denne veldig aggressive avvisningen fra? Jeg lurer på om dette kan ha noe med «gjendåpsproblematikk» å gjøre? Kan det være at «troendes dåp» ikke bare er et spørsmål som har funnet sitt svar, men også i en del tilfeller er blandet med et opprør, kanskje blandet med et ungdomsopprør også, som enda i dag stikker fram, etter alle disse år? Når jeg gjorde intervjuene sa jeg til alle, at disse ordene om at vi blir Guds barn, får tilgivelse av synd, og får Den Hellige Ånd i dåpen kommer fra Peters berømte tale på Pinsedagen. Men det kommer fort fram at de ikke tror at man blir Guds barn i dåpen. Vi blir ikke tilgitt for synden i dåpen. Noen av dem tenker at det kan jo

hende at vi får Den Hellige Ånd i dåpen, men det er sjelden. Har jeg her kommet borti noe som er alt for følsomt å snakke om? Har dette på sett og vis sementert seg senere hos de involverte, og så kommer det opp når vi snakker om det? Sitater herfra er for eksempel:

- Jeg tror ikke at dåpen i seg selv gjør noen til Guds barn
- jeg mener ikke at du får syndene tilgitt eller blir Guds barn i dåpen. Det tror jeg ikke.
- Jeg tror ikke at du får Den Hellige Ånd. Jeg tror ikke at du blir tilgitt for syndene i dåpen. Jeg tror ikke at du blir Guds barn i dåpen.
- Jeg tror folk blir frelst av å tro på Jesus, og bekjenne. Jeg tror ikke at folk blir frelst gjennom dåpen.

Og alle disse er jo som «tatt ut av boka». Teologisk sett er det jo egentlig forholdsvis lett å se at troen på at man blir Guds barn bare i dåpen er vanskelig, om ikke umulig, å svelge for medlemmene i Menigheten Emmanuel. Det er jo vanskelig å se at man ikke var et Guds barn før man døpte seg, så lenge dåpen jo faktisk heter 'troendes dåp'. Likevel.. Også spørsmålet om syndstilgivelse, og om å få Den Hellige ånd blir motsagt. Og sett i forhold til Baptistenes teologi ser jeg jo at det stemmer godt, men det var denne aggressive tonen.. En av de fire fra Menigheten Emmanuel svarer derimot bekræftende på både det å bli et Guds barn i dåpen, få sine synder tilgitt i dåpen og få Den Hellige Ånd i dåpen. Selvfølgelig med et annet teologisk bakteppe, men likevel. På denne måten blir hun mer eller mindre helt motsatt av sine andre menighetsinformanter. Når vi da ser at dette er et menneske som ikke har hatt noen tidligere forhold til kristenheten, funderer jeg enda mer på om dette er en bit av gjendåpsproblemen. Her er det ikke noe gjendåp. Hun ble en kristen, og valgte å døpe seg, og fant ut dette om troendes dåp, og henvende seg der for å sette i gang sitt kristne liv. Jeg lurer nå på om dette har noe å gjøre med at det akkurat her ikke har vært noen kristen tro å snakke om fra før av? Kan det være fordi det ikke er det samme «opprøret» på «tros-området» her, som det muligens er hos de andre i menigheten? Hun har ikke noe som må avvises. Ikke noe som må forsvares på samme måte. Eller kan det kanskje finnes helt andre grunner? Om vi skal prøve å se hva BEM – dokumentet sier om akkurat dette kommer det to pekefinger fram. Til Baptistene og Pinsevennene i alle fall: «Baptism is an unrepeatable act. Any practice which might be interpreted as “re-baptism” must

be avoided».¹¹⁰ Samtidig peker akkurat det samme BEM-dokumentet på at en tilsynelatende ukritisk bruk av barnedåp i de store majoritetskirker i Europa og Nord-Amerika bidrar til å styrke motviljen mot barnedåpen i kirker med et baptistisk dåpssyn. Og mener at de store, barnedøpende kirker bør ta på alvor sitt ansvar for å lære og hjelpe de døpte barna til å bli modne i Kristus. «In order to overcome their differences, believer baptists and those who practise infant baptism should reconsider certain aspects of their practices. The first may seek to express more visibly the fact that children are placed under the protection of God's grace. The latter must guard themselves against the practice of apparently indiscriminate baptism and take more seriously their responsibility for the nurture of baptized children to mature commitment to Christ.»¹¹¹

Å se på sin egen dåp

Kan vi som vanlige mennesker se på vår egen dåp som en del av en prosess som kan gi oss frelse? Kan vi da se på dåpen med nye øyne? Kan vi se på dåpen som noe som er en del av noe større, som en del av en pågående prosess?

For et medlem i Menigheten Emmanuel vil dåpen være et naturlig skritt på veien til himmelen, på veien til frelse. Her er rekkefølgen omtrent slik: Overbevisning og omvendelse/frelse, så dåp, så mere undervisning, så konfirmasjon, så kanskje dåp i Den Hellige Ånd, så mere undervisning, og så prøve å gjøre det Gud ber meg om å gjøre.

I Den norske kirke vil rekkefølgen være litt annerledes: Barnedåp, undervisning om Jesus og alt hva han har gjort, så konfirmasjon, (man tenker at i løpet av disse årene vil ofte overbevisning og omvendelse komme), så mere undervisning, så prøve å gjøre det Gud ber meg om å gjøre.

Om man setter dåpen inn i den store sammenhengen, er det ikke lenger så vanskelig å se at den kristne dåpen er en bit som hører til i en kristen sammenheng. Og da blir det kanskje heller ikke så veldig slitsomt å måtte holde på at dåpen må skje på dette eller dette tidspunktet. I Den norske kirke blir det flere og flere ungdoms – dåper og også en del voksen – dåper nå.

---

¹¹⁰ BEM 1982: IV.13 4

¹¹¹ BEM 1982: IV.13 5

Det var nok svært sjelden å se før i tiden. Men jeg tenker at også dette kan være med på å utvikle dåpen!

5.4 Hvordan påvirker dåpen den døptes omgivelser?

Dåpen og styrke når livet blir vanskelig

Kan dåpen være et fast punkt for å avvise åndelige problemer? Kan dåpen hjelpe oss når livet butter mot? Om vi forstår dåpen som begynnelsen (eller fortsettelsen) til et liv i tro på Gud, så må man vel kunne hente både styrke og glede og alt som Gud kan gi oss der? Om vi derimot ønsker å bruke dåpen, som en hendelse, som en plass å hente styrke, så kan det bli noe vanskeligere.

Hos informantene ifra Den norske kirke synes det å ikke være noen som legger denne forståelsen til grunn for å kunne gi oss styrke.

Hos Menigheten Emmanuel's informanter er det bare to, altså halvparten, som uttrykkelig sier at dette gjør de. Under åndelige angrep fra fienden, vil den ene kunne peke tilbake på den og henvise fienden til denne dagen, da han døde. Den andre vil huske tilbake på den gode følelsen som var den dagen hun ble døpt.

Det er kanskje ikke så vanlig som jeg tenkte å «bruke sin egen dåp» som et «fast punkt» å peke tilbake på. Likevel «brukes» altså dåpen aktivt av halvparten av informantene fra Menigheten Emmanuel.

Oppdragelse av barn – Å bygge troen inn i barna

Jeg har spurt informantene om de kan fortelle litt om hva de tenker om oppdragelsen av barna. Om dåpen din vil ha noen betydning for hvordan du vil oppdra dine egne barn med hensyn til religion/ livssyn når det vokser opp? Og det mener de at det har.

Informantene fra Den norske kirke sier alle at det er jo det naturlige med en kristen oppdragelse da, og en av informantene mener sågar at en kristen oppdragelse ville det blitt, om barna ble døpt eller ikke.

Informantene i Menigheten Emmanuel mener også at det er det helt naturlige, og de har alle sammen undervist sine barn om troen. Barna har fått valget om de ville døpe seg eller ikke, det har ikke vært prasket på dem, men foreldrene har snakket med dem om at de skulle ta sitt

eget valg, og de fleste har valgt å døpe seg i menigheten, som troende, mens to av barna ville døpe seg som større barn, og i Den norske kirke.

Så spør jeg informantene i Den norske kirke om de vil at Den norske kirke eller også andre tros- og livssynssamfunn skal ha innflytelse på dannelsen av barnets livssyn? Og det vil de alle sammen, men noen synes at det blir for lite, og savner egentlig mere oppfølging for barna. Men det er tydelig at informantene i Den norske kirke gjerne vil at Den norske kirke har innflytelse på dannelsen av barnets livssyn. De synes det er positivt og godt, mens noen påpeker at det synes å være for lite for å bygge en tro, da. Så noen bygger på selv.

Så spør jeg informantene i Menigheten Emmanuel om de vil at Menigheten Emmanuel eller også andre tros- og livssynssamfunn skal ha innflytelse på dannelsen av barnets livssyn? Og det vil de alle, noen ville sjekke litt først hva det var, men var absolutt positiv: Hos informantene i Menigheten Emmanuel vil alle være interessert i at Menigheten Emmanuel skal ha møtepunkter og innflytelse på dannelsen av barnets livssyn. De mener det er viktig at barna får kristen undervisning.

Jeg tror, ut fra i det jeg har hørt fra informantene, at foreldrene generelt synes det er vanskelig å «oppdra barna i tro» fordi det handler ikke om å gjøre det og ikke det, men om å feste lit til, og få tro på, Gud. Veldig mye av det som beveger seg i samfunnet peker i helt andre retninger. Derfor ønsker de seg gjerne hjelp med å hjelpe barna til tro i begge menighetene.

Livstolkning

Har livet en mening? Hvis det har det, hva er det? Hva eller hvem er det viktigste i livet? Her virker det å være temmelig likt. Halvparten av informantene i begge menigheter mener det viktigste er Gud/Jesus, og halvparten mener det er familien. Likevel tyder svarene på mer fokus på etterlivet i Menigheten Emmanuel, og mer fokus på livet her på jorden i Den norske kirke. Når denne siste bolken av spørsmål er med, så er det fordi jeg ønsker å finne ut hva de mener er viktige ting i livet. Dette for å finne ut om deres dåp har fått noen konsekvenser videre. Når jeg spør informantene om livet har en mening, svarer alle ja. Spør jeg om meningen med livet, så svarer de litt ulikt.

Hos informantene fra Den norske kirke sier de alle at livet har en mening, men akkurat hva, er litt forskjellig. Her har man en halvpart av de spurte som har en mere verdibasert,

«kristen» innfallsvinkel, hvor man er engasjert i kristent arbeide og så familien. Den andre halvparten av de spurte er mer på at meningen med livet er å glede noen, bruke livet til å fylle det med mening.. litt mer «grip dagen» liksom.

Hos informantene fra Menigheten Emmanuel sier alle at de er enige i at livet har en mening, men de er vel også delt i to halvdelar om hva som er meningen med livet. Det er ikke så stor forskjell: En halvdel snakker om at livet her på jorda ikke er fokus, for det fortsetter jo etterpå, og det er der vi skal være – og mens vi er her nede skal vi ta med oss så mange vi kan med til Himmelen. Den andre halvdelan snakker også om Gud, men snakker om at vi skal ha et samfunn i liv, at vi skal lytte til hva Gud vil bruke oss til og gjøre det mens vi er her på jorda.

Hva vil du si er det viktigste i livet ditt?

Når jeg stiller spørsmålet om hva som er det viktigste i livet til informantene i Den norske kirke, så får jeg også to ulike svar. Den ene svaret handler om familien, og venner, som er det aller viktigste. Aktualisert spesielt i disse korona-tider. Det andre svaret er at troen på Gud, det å være aktiv i en kristen menighet, er viktigst, men de mener også da at familien ligger like der oppe sammen med.

Når jeg spør informantene fra Menigheten Emmanuel, om hva som er det viktigste i livet deres, mener halvparten av dem at det viktigste i livet er Jesus, kan ikke klare seg uten han. Men den andre halvparten av gruppen er jo også svært like, men mener at Gud og familien er det viktigste i livet – litt usikker på rekkefølgen, men de to er det viktigste.

Her er det jo en klar og tydelig enighet mellom de to menighetene. De er delt i to, begge to, om Gud og Jesus kommer først, eller om det er familien som kommer aller først. Dette er jo også ett veldig vanskelig spørsmål.

Har det vært perioder i livet eller bestemte livssituasjoner hvor ditt livssyn/din tro har vært viktig for deg?

Når jeg spør informantene i Den norske kirke om det har vært perioder eller bestemte livssituasjoner hvor deres tro har vært viktige for dem, får jeg fire ulike svar. En snakker om ritualene som viktige livssituasjoner hvor troen er viktig. En snakker om barnetroen og om å be til Gud når du var liten, og synes det har blitt mye mindre med å be til Gud etter å ha blitt

voksen. En snakker om vanskelige personlige kriser hvor troen har vært viktig. En annen snakker om å legge alle bekymringer over på Gud, og synes det er trygt å kunne gjøre det.

Hos informantene i Menigheten Emmanuel er det i grunnen to meninger om dette. To av informantene snakker om at når det har vært nedturer og oppturer, og når det har vært sorg og frykt og lignende, da har det vært ekstra viktig med troen. To sier at det har vært viktig hver dag siden de ble frelst.

Nytten vi har av å ha en tro blir ofte nedvurdert i et mer og mer sekulært samfunn. Det viser seg likevel her at det å ha en tro er både godt og nyttig for den enkelte i mange ulike truende, og ikke så truende situasjoner. Troen kan hjelpe deg med å finne nøkler til løsninger du ellers ikke ville ha tilgang til.

5.5 Oppsummering og veien videre

Ordinary Theology

Mitt valg om å skrive ut ifra «Ordinary Theology» - perspektiv har gjort at det har vært vesentlig lettere å se hva som egentlig beveger seg av teologi i de to menighetene jeg undersøkte. Jeg har kunnet snakke med medlemmer i menighetene som fritt har kunnet si hva de tenkte og opplevde i sine egne dåpsritualer, og i tiden før og etter disse. Om jeg hadde studert bøker og kanskje snakket med pastor og prest, kanskje også søndagsskolelæreren i de to menighetene, ville jeg nok funnet et slags svar da også. Men jeg tror likevel ikke det svaret da hadde vært så reelt, så ekte, som det jeg nå har funnet. Jeg opplever selv at nå har jeg kommet mye nærmere sannheten om hva som beveger seg i menighetens mange medlemmer enn om jeg for eksempel hadde gjort oppgaven til en helt eller delvis litterær oppgave, eller kanskje bare spurt de som hadde oppgaver i kirken. Jeg mener det har vært en klar fordel å snakke med dem som faktisk er kirken, i større eller mindre grad, og la de selv fortelle om hva de opplever, på sitt eget språk. Jeg tror også at det som da kommer fram, bør vektes tungt og gi viktige signaler til dem som vil være forvaltere av denne store, fantastiske nåden, evangeliet om Jesus Kristus. Og dette bør gjelde alle: Fra biskopen, prosten, presten, kapellanen, diakonen og kateketen, tros læreren, og kirkevergen, og alle andre av dem som melder seg til arbeid i kirken. Jeg tror det er veldig mye å vinne på å høre med dem som faktisk sitter i kirkebenken og som i store deler *er* kirken.

Mine funn

Hva betyr dåpen for kristne i to menigheter med to ulike dåpssyn?

Med betyr mener jeg at jeg også vil ta for meg hvordan dåpen påvirker den dømte, hvordan den innvirker på hverdagen, og også hvilke ettervirkninger den har for den dømte og dem rundt ham/henne. Underproblemstillingene ble da slik:

Hvorfor har den dømte latt seg dømpe/blitt dømt?

Hos Den norske kirkes informanter er det klart at det er drevet mye av tradisjon, men også av ønske om at barnet skal få leve med Gud, og også om å bli en del av noe større. Hos informantene i Menigheten Emmanuel er dåpen veldig drevet av den enkelte, den er frivillig, og det er opp til den enkelte å melde seg til dåp. Tradisjonen er mye svakere i Menigheten Emmanuel, og jeg tenker derfor at det er vanskeligere å vite hva som skal skje under og rundt en dåp. Derfor tror jeg også at vi ser at dåpen i Den norske kirke så godt som alltid blir feiret, mens den i Menigheten Emmanuel svært sjelden feires.

Hva tenker den dømte skjer i dåpen, både på det ytre og på det indre plan?

1. Om arvesynden: Tre informanter synes det er greit at det blir sagt at de tilgies under dåpen. En informant fra Menigheten Emmanuel mener hun kjente det under dåpen, og to informanter fra Den norske kirke mener det er greit å si til barnet dette fordi barnet er en del av menneskeheten. Sju av de åtte informantene får seg ikke til å si at de blir et Guds barn i dåpen, fordi alle allerede er Guds barn. En av informantene fra Menigheten Emmanuel mener likevel at i dåpen anerkjenner hun at Gud er den høyeste pappaen.

2. Vanddåpen oppleves som frakoblet fra Åndsdaen for veldig mange. Hos Menigheten Emmanuel forkynnes det tydelig som frakoblet, som en annen ting. Hos Den norske kirkes informanter virker det derimot rett og slett som om de ikke kjenner noe særlig til Ånden. Dette kanskje fordi den er allerede nevnt i dåpen, og at det kanskje blir svært lite undervist og forkynt om Ånden i kirken ellers.

Hvordan tenker den dømte om dåpen nå i ettertid? Hva betyr dåpen for den dømte nå?

Jeg oppdager også at de to menighetenes informanternes livshistorier teologisk sett ikke er så ulike, men egentlig svært like. I Den norske kirke blir de født, de dømpe, konfirmeres, lever i en

mer og mer kristen overbevisning. Hos Menigheten Emmanuel blir de født, de barnevelsignes, de konfirmeres, de døpes, de lever i en mer og mer kristen overbevisning. På denne måten er det i grunnen bare tidspunktet for dåpen som er annerledes. Derfor kan det synes som en god ting å snakke om dåpen som en del av en prosess.

Hvordan påvirker dåpen den døptes omgivelser?

Informantene fra begge menighetene lar dåpen få konsekvenser for sine prioriteringer og sine liv. Både i hvordan de lever sine liv, og ikke minst for hvordan de oppdrar sine barn.

Av disse tingene er det vel mest oppsiktsvekkende at det ser ut som om:

- a. Arvesynden oppleves ikke som sentral hos noen av de to menighetenes informanter. Etter som arvesyndslæren er en sentral dogme for dåpen, oppfattes dette som svært alvorlig. Men det ser altså ut som om forståelsen av arvesyndslæren er i ferd med å forlate også de som jobber i kirken. Og det er vel først da det virkelig blir alarmerende.
- b. Det å døpe seg er i ferd med å bli til «en vakker start på livet» for dem som er i Den norske kirke – og har mindre med religiøse grunner å gjøre. For informantene i Menigheten Emmanuel kan det virke som om en stor del av dem doper seg utelukkende fordi det er rett, eller som en lydighetshandling – på tross av at tre av fire av dem allerede er døpt.
- c. Den Hellige Ånds fylde i dåpen oppleves såpass frakoblet som den gjør. Dette gjelder kanskje spesielt hos informantene i Den norske kirke.
- d. Svakheten eller mangelen på tradisjon ser ut til å gjøre «en bjørnetjeneste» for dåpen hos Menigheten Emmanuel. Tradisjonssvakheter kan fort bli til en mangel på trygghet.

Så kommer vi til det viktige spørsmålet: Hva kan gjøres med det?

Veien videre

Vi fikk egentlig to beskjeder da Jesus ba oss om å døpe: Jesus befalte sine disipler å gå ut til alle folkeslag og *døpe* og *lære* dem «å holde alt det jeg har befalt dere» (Matt, 28 19f.) Så lenge Norge var det vi kan kalle for et enhetssamfunn, så skolen på trosopplæring som en del av sitt ansvar. Fra 1739 til 1969 var det lovpålagt at skolen skulle drive med katekismeopplæring. Men etter 1969 ble ikke trosopplæringen en selvsagt ting for skolen å holde på med. I dag har vi fått

en helt ny situasjon. Landet er nå i store deler sekularisert og fylt med ulik livssynspluralitet. Samfunnet fylles opp med mange andre ting enn kristendom, og det er derfor ikke selvsagt at den dømte får kunnskap til den kristne tro gjennom å delta i samfunnslivet. Derfor sier Kristin Graff-Kallevåg i sin artikkel om dåp og trosopplæring i 2011: «Dermed har *kirkens* trosopplæring igjen blitt en presserende sak. Dette er noe av bakgrunnen til Den norske kirkes initiativ til trosopplæringsreformen og Stortingets støtte til dette initiativet.»¹¹² Jeg fikk også øye på at det både i Den norske kirke, og Den katolske kirke i Norge har man sett det som helt essensielt å få en god trosopplæring for barna. Og dette ser jeg på som utelukkende godt og bra. En god trosopplæring for barna høres ut som musikk i mine ører.

Ut fra mine og andres funn nå, ser det ut til at det nå må prioriteres, ikke bare for prestene, pastorene, diakoner og trosledere om å undervise om dåpens innhold, men også om arvesynden. I tillegg ser det faktisk ut til undervisningen om arvesynden også blir viktigere fra utdannelseinstitusjonene som utdanner prester, pastorer, diakoner og trosledere.

I tillegg ser det også ut som presten, pastorene, diakonene og trosledere trenger å være mer frimodige til å undervise om hva dåpen betyr for den enkelte som blir døpt. Det som er i dåpen må konkretiseres, både for foreldrene og for menigheten. Kirken befinner seg i et mer og mer sekularisert samfunn, og må derfor fylle på med undervisning til folket det vil nå ut til. Kirken trenger nå å nå ut til ikke bare barna, men også til de voksne i menigheten. Kanskje det igjen er tid for dåpsundervisning, rett og slett?

---

¹¹² Kristin Graff-Kallevåg: 2011, s.98

Litteratur

- Alfsvåg, Knut. (2019) Er dåpen nødvendig til frelse? *Teologisk tidsskrift, Årgang 8* (nr. 3-2019), s. 172–182, <https://doi.org/10.18261/issn.1893-0271-2019-03-03>
- Ambrosius, biskop av Milano. (1998). *Om mysteriene*. Luther Forlag.
- Anglikansk-luthersk kirkefelleskap (1996) «*Porvoo-avtalen*».
- Anglikansk-lutherske kirkefelleskap.
<https://kirken.no/nb-NO/om-kirken/slik-styres-kirken/mellomkirkelig-rad/okumenikk-og-kirkesamarbeid/internasjonale-okumeniske-organisasjoner/porvoo-avtalen/>
- Aschim, P. K. & Rasmussen, T. (Red.). (2016). *Reformasjon nå: Luther som utfordring og ressurs for Den norske kirke*. Eide Forlag.
- Astley, Jeff. (2002). *Ordinary Theology, Looking, listening and learning in Theology*. Routledge. Ashgate Publishing.
- Astley, Jeff. (2014) Ordinary Theology: Looking, listening and learning in theology from Lay Perspective, *Humanities Exeter Acedemy* sider 1-19,
https://humanities.exeter.ac.uk/media/universityofexeter/collegeofhumanities/theology/centreforbiblicalstudies/Astley_2014_preprint_INTAMS_2018290.pdf
- Austnaberg, Hans. (2019) Utfordringar for prestar og undervisningsmedarbeidarar i dåpsarbeidet i Den norske kyrkja, *Scandinavian Journal for Leadership and Theology* 2018(5)1-18,
<http://sjlt-journal.com/wp-content/uploads/2019/02/Artikkel-10- SJLT-2019-formatert-endelig.pdf>, [25.6.2019].
- Baasland E.& Hvalvik R. (Red). (1997). *De apostoliske fedre* (utg. 2.). Luther Forlag.
- Beasley-Murray, G.R. (1962). *Baptism in the New Testament* (Nytt opplag 2006). Wipf & Stock Publishers.
- Brunvoll, Arve. (1972). *Den norske kirkes bekjennelsesskrifter* (utg.13). Lunde Forlag.
- Cross, Anthony R. (2013). *Recovering the Evangelical Sacrament, Baptisma Semper Reformandum*. Pickwick Pulications.
- Dalen, Monica. (2004). *Intervju som forskningsmetode – en kvalitativ tilnærming*. Universitetsforlaget.

- Eidberg, P.A, Halvorsen, P.B, Jacobsen, M, Nordby, L-E, Sannes, K.O, Ski, M. (1982). *Dåpen i norske kirkesamfunn*. Gyldendal Norsk Forlag.
- Faith and Order. World Council of Churches (1982). *Baptism, Eucharist and Ministry, the «Lima Text»* (paper no.111).
<https://www.oikoumene.org/resources/documents/baptism-eucharist-and-ministry-faith-and-order-paper-no-111-the-lima-text>
- Felles luthersk-katolsk minnemarkering av reformasjonen. Rapport fra den luthersk-romersk katolsk kommisjon for kristen enhet (2015) *Fra konflikt til fellesskap*. St. Olav Forlag.
- Fowler, Stanley K. (2015). *Rethinking Baptism, Some Baptist Reflections*. Wipf & Stock Publishers.
- Graff-Kallevåg, Kristin. (2011). Dåp og trosopplæring, *Kirke nå: Den norske kirke som evangelisk - luthersk kirke* (s.97-113). Tapir Akademisk forlag.
- Grenz, Stanley J. (1994). *Theology for the community of God*. Wm. B.Eerdmans Publishing Co.
- Den norske kirke. (2017). *Ordning for dåp i hovedgudstjeneste*.
https://kirken.no/globalassets/kirken.no/om-troen/gudstjeneste---liturgi/daapsliturgi_2017_bokmaal.pdf
- Den norske kirke. (2011) *Alminnelige bestemmelser for dåp* https://www.gudst2011_2012_alm_bestemmelser_daap_bokm
- Hegertun, Terje. (2018). *Nådens Gaver i gjestfrihetens hus*. Luther Forlag.
- Hegertun, T. (2019,12.november). Døpt til å være én kropp. *Dagen*.
<https://www.dagen.no/meninger/debatt/2019-11-12/«Døpt-til-å-være-én-kropp»-818706.html>
- Hegertun, T.(2019, 26 mars). *Døpt til å være én kropp*. Verdidebatt.no
<https://www.verdidebatt.no/innlegg/11751318-dopt-til-a-vaere-en-kropp>
- Hegstad, Harald. (2019) *Dåpen – En nådens kilde*. Verbum Akademisk.
- Hegstad, H. (2017). Dåpen som hendelse og prosess. Teologisk tidskrift, Årgang 6, nr. 03-2017, s. 176–194. <https://doi.org/10.18261/issn.1893-0271-2017-03-02>
- Høeg, I. M. & Gresaker. A. K. (2015). *Når det rokkes ved tradisjon og tilhørighet*. (KIFO rapport 2015:2) http://www.kifo.no/wp-content/uploads/2016/09/KIFO-Rapport-2015_2-Nar-det-rokkes-ved_-til-web.pdf

- Hovedpastor i Menigheten Emmanuel, Intervju med. (2019, desember). *Intervju med hovedpastor om dåpen*. Intervjuet hjemme hos forfatter.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju*. (utg. 3.). Ad Notam Gyldendal.
- Metodistkirken i Norge og Den norske kirke. (1994). *Nådens fellesskap*. Metodistkirken i Norge og Den norske kirke https://www.metodistkirken.no/hoved/service/33447/download/id/29731/name/naadens_fellesskap.pdf
- Menigheten i Filadelfia Oslo (2020, 16.juni). *Protokoll fra Menigheten i Filadelfia sitt årsmøte*. Tirsdag 16.Juni 2020. filadelfia.no. <https://filadelfia.no/2021/03/22/protokoll-fra-menighetsmotet-juni-2020/>
- Mæland, Jens Olav. (1985). *Konkordieboken* (4.utg.). Lunde Forlag.
- Olsen, Håkon. (2020, 17juni). Nå kan barnedøpte bli medlemmer i Filadelfiakirken Oslo. *VårtLand*, <https://www.vl.no/religion/kirke/2020/06/17/na-kan-barnedopte-bli-medlemmer-i-filadelfiakirken-oslo/>
- Faith and Order. World Council of Churches (2011). *One Baptism: Towards mutual recognition: A Study Text*. (paper no. 210), https://www.oikoumene.org/sites/default/files/Document/One_Baptism_Corrected_for_reprint.pdf (30.12.2020).
- Varden, Erik. (2018). *Lengsel er mitt vesen: Om ensomhet og kristen erindring*. St. Olav forlag.

Vedlegg

Vedlegg 1. NSD sin godkjenning av prosjektet.

NSD Personvern 06.03.2020 14:55

Det innsendte meldeskjemaet med referansekode 368244 er nå vurdert av NSD.

Følgende vurdering er gitt: Det er vår vurdering at behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet 06.03.2020 med vedlegg, samt i meldingsdialogen mellom innmelder og NSD. Behandlingen kan starte.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til NSD ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilke type endringer det er nødvendig å melde:

nsd.no/personvernombud/meld_prosjekt/meld_endringer.html Du må vente på svar fra NSD før endringen gjennomføres.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET Prosjektet vil behandle særlige kategorier av personopplysninger om religion, filosofisk overbevisning og alminnelige kategorier av personopplysninger frem til 31.12.2020.

LOVLIG GRUNNLAG Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 nr. 11 og art. 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse, som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake. Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være den registrertes uttrykkelige samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a, jf. art. 9 nr. 2 bokstav a, jf. personopplysningsloven § 10, jf. § 9 (2).

PERSONVERNPRINSIPPER NSD vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om: - lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen - formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke viderebehandles til nye uforenlige formål - dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet - lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet

DE REGISTRERTES RETTIGHETER Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: åpenhet (art. 12), informasjon (art. 13), innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18), underretning (art. 19), dataportabilitet (art. 20). NSD vurderer at informasjonen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13. Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER NSD legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1 f) og sikkerhet (art. 32). For å forsikre dere om at kravene oppfylles,

12 - Hvilke klær hadde du på deg i dåpen? /Hva hadde du på deg når du ble døpt?

13 - Hvorfor hadde du på deg akkurat det, tenker du?

Hva betyr dåpen din for deg

14 -Hva betyr din dåp for deg?

(Hvordan påvirker dåpen deg?

Hva tenker du om dåpen?

Hva er dine tanker om dåpen for deg?)

15 - Hva tenker du at dåpen betyr?

16 - Og hva betyr dåpen for deg?

17 - Mener du at dåpen er viktig? Hvorfor? – Hvorfor ikke? Hva taler imot og hva taler for?

18 - Hvem tenker du gjør noe/handler i dåpen? (Du, familien, presten/pastoren, Gud, Jesus, Den Hellige Ånd, ...)

Valg av ritual:

19 - DNK Vet du om hvordan dine foreldre kom fram til at de ville ha barnedåp? / E Hvordan kom du fram til at du ville døpe deg som troende?

20 - DNK Tror du foreldrene dine snakket med andre for å komme fram til det?/ E Snakket du med noen andre for å komme fram til det?

21 - DNK Engasjerte familiene deres seg i deres avgjørelse om dåp/E Engasjerte familien din seg i din avgjørelse om voksendåp?

22 - Kan du fortelle litt om du tenker at dåpen din vil ha noen betydning for hvordan du vil oppdra dine egne barn med hensyn til religion/ livssyn når det vokser opp?

23 - Vil du at Den norske kirke/Menigheten Emmanuel eller også andre tros- og livssynssamfunn skal ha innflytelse på dannelsen av barnets livssyn?

24 - DNK Når du selv har fått barn; - Hvis datteren/sønnen deres, når hun/han er fem år, får en innbydelse fra kirken om å delta i barneklubb eller på søndagsskole, hvordan ville du stille deg til det? / La oss si at datteren/sønnen din er fem år og får en innbydelse fra Menigheten Emmanuel til å delta i en barneklubb eller søndagsskole. Hvordan ville du stille deg til det?

Livsfaser:

- 25 - Du er nå far/mor; Hvordan synes du det er å være mor /far?
26 - Kan du beskrive livet ditt slik det var før du/dere fikk barn?
27 - Synes du at du selv har forandret deg som person, etter at du ble far/mor? Hvordan?
28 - Synes du at du har forandret måten å se på livet og verden på, etter at du fikk barn?

Livstolkning:

- 29 - Har livet en mening? Hvis ja, hva mener du er meningen med livet?
30 - Hva vil du si er det viktigste i livet ditt?
31 - Vil du si at du har et livssyn? Hvordan vil du beskrive livssynet ditt?
(Vil du betegne seg selv som kristen, personlig kristen/bekjennende kristen, religiøs, søkende, eller andre ord)
32 - Har det vært perioder i livet eller bestemte livssituasjoner hvor ditt livssyn/din tro har vært viktig for deg?
33 - Til avslutning: Har du andre tanker eller synspunkter på hva vi har snakket om som vi ikke har vært borti?

(Hele dette skjema er kun for meg selv) Spørreskjema for utfylling:

navn:

alder:

Intervjudato:

Navn	Oppvekststed	Sivil status	Hvis gift; hvilken vigsel; Kirke/byfogd	Sivil status før foreldreskap	Bosted
Utdanning	Tros – eller livsynstilhørighet		Tros eller livsynstilhørighet i barndommen	Type ritual	Valg av geografi for rit (bosted/ oppvekststed

	Antall faddere/vitne	Faddernes/vitnes tilknytning til foreldrenes (slekt /venner)		Faddernes/

Vedlegg 3. Informasjonsskriv

Vil du delta i forskningsprosjektet

«Hvor viktig er dåpen for kristne i to ulike samfunn/menigheter i NN, Norge?»

Prosjektittel er: «Hvor viktig er dåpen for kristne i to ulike samfunn/menigheter i NN, Norge?»

En studie i overgangsritualer og livstolkning ved den kristne dåpen.

Formål: Undersøke hvordan dåpens form (barnedåp/troende dåp) muligvis også påvirker de som døpes, og deres opplevelse av dåpen, og også å undersøke hvilken sammenheng dåpens form kanskje har med deres livstolkning i en ny livsfase, og i tillegg hvordan de opplever det meningsbærende i selve ritualene.

Prosjektleder: NN (Master-student i Teologi på MF Vitenskapelig Høyskole i Oslo), hvor NN studerer for å bli prest.

I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Planlagt studieperiode startet opp litt før januar 2020 og skal sluttføres desember 2020.

Hva er målet med undersøkelsen:

Undersøke hvordan «barnedåp» og «troende dåp» oppleves for den som selv døpes,

Hvordan det kanskje er sammenheng mellom deres opplevelse av hva dåpen har gitt dem senere i livet,

Hvilken sammenheng det er mellom livstolkningen i deres nye livsfase

Hvordan det meningsbærende i selve ritualene oppleves.

Om undersøkelsen: Undersøkelsen er en del av en mastergradsavhandling i religion (Teologi) ved MF Vitenskapelig Høyskole i Oslo.

Avhandlingens tema er de døptes erfaring av deres egen dåp og forholdet mellom livsfase, livstolkning og ritualer.

I den forbindelse vil jeg intervjuer døpte som har blitt døpt i Den norske kirke, eller har blitt døpt i Menigheten Emmanuel.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Fortrinnsvis er jeg interessert i barnefamilier; familier hvor det eldste barnet ikke er eldre enn 10 år. Grunnen til at jeg vil intervjuer foreldre med barn, er at jeg ønsker å se hvordan deres egen dåp kanskje også påvirker hvordan de argumenterer overfor sine egne barn angående dåp.

Jeg ønsker å intervjuer foreldre som er mest mulig forskjellige med hensyn til erfaringer med ritualene.

Jeg vil også finne foreldre med ulik tilknytning til Den norske kirke og Menigheten Emmanuel, og som har stor variasjon i yrke, sivil status, inntekt og oppvekststed.

Hva innebærer det for deg å delta?

Intervjuet består av ca 30 spørsmål og vil ta opp til ca en og en halv time, alt ettersom hvor mye vedkommende har å fortelle. Jeg vil intervjuer alle hver for seg. (Såkalt dybde-intervju)

Intervjuene vil bli tatt opp på lydbånd og skrevet ut ordrett. Samtidig vil jeg ta notater. Alle som er med i undersøkelsen vil få anledning til å lese igjennom de ferdigskrevne intervjuene.

**Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger
Personopplysninger som samles inn gjennom dette prosjektet skal behandles etter bestemmelser gitt i Lov om behandling av personopplysninger.**

Jeg vil være den eneste som vil ha tilgang på de opplysninger som samles inn i forbindelse med prosjektet, deriblant opplysninger som kan tilbakeføres til enkeltpersoner.

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,

å få rettet personopplysninger om deg,

få slettet personopplysninger om deg,

få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og

å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Ved publisering av resultatene vil kun anonymiserte opplysninger forekomme.

Det vil si at navn, adresse og yrke eller andre opplysninger som på en eller annen måte kan spores tilbake til vedkommende vil bli utelatt.

Når prosjektet er avsluttet på slutten av desember 2020 vil datamaterialet bli anonymisert.

Det er frivillig å delta
Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra MF Vitenskapelig høyskole har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS, vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studiet, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

MF Vitenskapelig høyskole, ved NN og

professor Harald Hegstad, MF Vitenskapelig høyskole, tel 22590572,

e-mail:HaraldHegstad@mf.no

Vårt personvernombud: Unn Målfrid H. Rolandsen er kontaktperson for NSD for MF Vitenskapelig Høyskole

NSD – Norsk senter for forskningsdata AS, på epost (personverntjenester@nsd.no) eller telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

MF Vitenskapelig Høyskole

Harald Hegstad

NN

(Prosjektansvarlig)

(veileder)

(student)

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «**Hvor viktig er dåpen for kristne i to ulike samfunn/menigheter i NN, Norge?**» og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

å delta i dybdeintervju

Navn:

Telefon/mobil:

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, ca. *Januar 2021*

(Signert av prosjektdeltaker, dato)